

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Bakalářská práce

Adéla Řehořová

Moderní korejská žurnalistika

(Nárys vývoje se zvláštním zřetelem k období Pak Čöng-hüiho)

Modern Korean Journalism

(Outline of Development with Particular Reference to the Park Chung-hee Period)

Praha 2015

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miriam Löwensteinová, Ph.D.

Poděkování

Na tomto místě děkuji doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D. za laskavé a trpělivé vedení bakalářské práce, za její cenné rady a poznatky, jež obohatily obsah práce. Mé poděkování patří též celé mojí rodině, především mamince, tatínkovi a sestře za jejich neutuchající podporu a pomoc v celém mém dosavadním studiu. Zároveň bych zde ráda poděkovala přátelům a svému příteli za povzbuzování a podporu během celého tvůrčího procesu.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 22. srpna 2015

.....
Adéla Řehořová

Abstrakt

Práce se zabývá vývojem moderní korejské žurnalistiky na pozadí sociopolitických změn v korejské společnosti od konce devatenáctého století až po postupný nástup demokracie na konci osmdesátých let dvacátého století.

První část práce je věnována počátkům jihokorejského tisku od otevření země a vzniku prvních periodik až po rozkvět vlastenecké novinové tvorby na přelomu století. Další část popisuje období japonské okupace, její restriktivní počátky, umírněnější politiku dvacátých let a hlavní cenzurní aparáty japonské koloniální správy.

Hlavní část je věnovaná poválečnému vývoji korejské žurnalistiky a zásadním změnám v mediální politice tehdejších vlád. Především je vyzdvihnuto období prezidenta Pak Čöng-hüiho, kdy jsou jednotlivé kapitoly věnovány používaným cenzurním mechanismům, státnímu zasahování do samostatnosti tisku včetně zavedení nepřímé cenzury úzce spojené s ekonomickým růstem mediálních společností, jenž nastal v šedesátých letech. V neposlední řadě je představena snaha korejských novinářů o nabytí samostatnosti a svobody tisku.

Klíčová slova

korejská žurnalistika, noviny, cenzura, cenzura v novinách, svoboda tisku, hnutí za svobodu tisku

Abstract

The thesis concerns the development of Korean journalism during sociopolitical changes in Korean society from the end of 19th century until the gradual rise of democracy at the end of eighties of the 20th century.

The first part of the thesis addresses formation of South Korean press since the opening of the country and establishment of first periodicals to the flourishing of nationalist press at the turn of the century. The next part describes the period of Japanese occupation, its restrictive outset, modest politics of the twenties and the main censorship apparatus of the Japanese colonial administration.

The main part concerns the post-war development of Korean journalism and essential changes in media politics of the then government. Primarily the president Park Chung-hee's period is emphasized, where individual chapters describe used censorship mechanisms, state interventions into press independence, including indirect censorship that is closely related to economic growth of media companies in the sixties. Last but not least the Korean journalists' effort to attain independence and freedom of press is introduced.

Keywords

korean journalism, newspaper, censorship, censorship of newspaper, freedom of press, press freedom movement

Obsah

Úvod.....	8
1 Svoboda tisku v Korejské republice.....	10
2 Vývoj korejské žurnalistiky po otevření země	14
2.1 Počátky korejského tisku	14
2.2 Rozvoj tisku na přelomu století	18
3 Japonská koloniální nadvláda	22
3.1 Potlačení domácího tisku.....	22
3.2 Kulturní politika	25
3.3 Koloniální cenzura.....	29
4 Vývoj korejské žurnalistiky po osvobození	32
4.1 Vojenská správa USA.....	32
4.2 První a druhá republika.....	35
4.3 Studium žurnalistiky v Koreji.....	39
5 Éra prezidenta Pak Čöng-hüiho.....	41
5.1 Autoritářské vlády ve vztahu k tisku	43
5.2 Mediální politika Pak Čöng-hüiho	45
5.2.1 Reformy v rámci nové mediální politiky	45
5.3 Legislativa	49
5.3.1 Národní bezpečnost	51
5.3.2 Zákon o etické komisi pro tisk	52
5.3.2.1 Etický kodex novinářů.....	54
5.3.3 Stanné právo a stav ohrožení.....	55
5.4 Korejská ústřední zpravodajská služba a kontrola redakcí.....	57
5.5 Ekonomický růst a spolupráce s vládou	59
5.6 Mediální politika 70. let.....	61
5.7 Hnutí za novou vesnici a jeho reflexe v tisku.....	63
6 Tong-a ilbo a hnutí za svobodu tisku	67
6.1 Odborový svaz novinářů.....	67
6.2 Reklama v novinách	72
6.3 Deklarace za svobodu tisku	73
6.4 Zákaz reklamní spolupráce	77
7 Období páté republiky a vývoj korejské žurnalistiky od 90. let.....	80

Závěr.....	83
Seznam použité literatury.....	87

Úvod

Svoboda tisku je jedním ze základních znaků demokratické společnosti, neboť jen takto může tisk veřejnosti přinášet nezkrácené a objektivní informace jak o domácích, tak zahraničních událostech a politické činnosti. Hodnota svobody tisku byla v Korejské republice již od počátků korejské žurnalistiky zásadním elementem v utváření soudobé podoby tisku, která prošla dlouhým vývojem od otevření země na konci devatenáctého století až k postupnému nástupu demokracie ke konci osmdesátých let dvacátého století. Úloha novin v korejské společnosti byla v jejích počátcích spojována zejména s vlastenectvím a první korejští novináři byli intelektuálové a přední osvícenci doby, již ve svých článcích předávali širší veřejnosti své ideje a cíle. Obhajoba národní suverenity a snaha o zachování nezávislosti Koreje se v době stále sílících zahraničních vlivů na domácí politickou a kulturní sféru staly hlavními tématy v novinách a během japonské okupace tvořily noviny významnou roli v korejském vlasteneckém hnutí. Od svých vlasteneckých počátků prošla korejská žurnalistika dlouhým vývojem směřujícím v poválečném období ke stále silnějšímu důrazu na ekonomickou stránku a k utváření prvních mediálních konglomerátů. Snažíme-li se proto popsat vývoj moderní korejské žurnalistiky ve dvacátém století, je třeba vnímat každé desetiletí samostatně, neboť každé toto období korejské historie má svůj vlastní charakter vycházející z politických a společenských událostí, které se promítly také do novinové tvorby.

Samotné liberální hodnoty svobody tisku, jež nás budou provázet celou prací, nemají v Korejské republice dlouhou tradici, neboť jejich uplatňování se již od dob japonské okupace odvíjelo od restriktivních politických stanovisek, které omezovaly svobodu tisku, a to i přes její zaručení ústavně právní rovinou. Jelikož je svoboda tisku úzce spojená s vývojem korejské žurnalistiky, považuji za důležité nejprve zasadit pojem svobody tisku do kontextu specifického vývoje korejské historie a uvést hlavní faktory, které ji ovlivňují.

Hlavním cílem práce je představit ucelený pohled na vývoj moderní korejské žurnalistiky na pozadí sociopolitických změn, jež se odehrály v korejské společnosti od konce devatenáctého století. Jak samotný pojem „vývoj“ naznačuje, práce je dělena chronologicky a jednotlivé kapitoly přejímají název zásadních historických období v Koreji. Práci tvoří sedm základních kapitol, které se věnují okolnostem vzniku předních korejských novin, jejich úloze v tehdejší korejské společnosti a omezením, se kterými se noviny musely v době svého vzniku potýkat. Počátky vývoje korejské žurnalistiky jsou představeny ve druhé kapitole, která se věnuje vzniku prvních korejských periodik na pozadí ukončení politiky izolace země,

jež umožnilo průnik západních myšlenek do Koreje a rozkvět novinové tvorby, který nastal na přelomu století. Korejská žurnalistika zažila krátké období relativní svobody před japonskou anexí, kterou však záhy vystřídalo pětatřicetileté období pod japonskou koloniální nadvládou a zejména v první fázi silnou cenzurou zavedenou generálním guvernérstvím. Druhé období japonské okupace umožnilo zavedením umírněnější politiky vznik značného množství nových listů, z nichž například deníky *Tong-a ilbo* a *Čosön ilbo* přetrvaly až do dnešní doby a představují hlavní konzervativní deníky současné korejské mediální scény. Konec druhé světové války znamenal také ukončení japonské okupace Korejského poloostrova a korejský tisk zažívá po dlouhé době svobodu pod vojenskou správou Spojených států amerických. Založením prvním republiky započalo období silného politického vlivu na novinovou tvorbu a zesílení cenzury v novinách, které znamenalo na téměř půl století útlum demokracie a svobody slova a teprve až na konci osmdesátých let se pro tisk otevřela cesta k demokracii a svobodě vyjadřování.

Klíčová část práce je věnována vývoji korejské žurnalistiky během třetí a čtvrté republiky za autoritářské vlády prezidenta Pak Čöng-hüiho. Nejprve je představena nově přijatá mediální politika a její reformy. Samostatné kapitoly jsou dále věnovány cenzurním mechanismům, legislativním normám vztahujícím se k tisku, ale také v kontextu výrazného ekonomického rozvoje země obchodní stránce novinových společností a novinovému průmyslu. Výrazný politický vliv na novinovou tvorbu je prezentován v kapitole věnované vládnímu programu Hnutí za novou vesnici a jeho propagaci v tisku. Předposlední kapitola popisuje boj korejských novinářů za svobodu slova a tisku na začátku sedmdesátých let. K získání komplexního pohledu na vývoj korejské žurnalistiky dvacátého století je v poslední kapitole stručně nastíněn její vývoj od osmdesátých let a popsány změny, které nastaly s postupnou demokratizací korejské společnosti.

V práci při přepisu korejských názvů používám českou vědeckou transkripci. Názvy novin značím kurzívou a uvádím nejprve jejich transkribovanou formu, kterou v závorce doplňuji o český překlad a čínské znaky. Kurzívou též značím transkribované korejské pojmy. Přestože je první část práce věnovaná vývoji tisku na území celého Korejského poloostrova, druhá část se již zaměřuje pouze na poválečný jihokorejský vývoj, a proto výrazem „korejský“ a „Korea“ v práci odkazují na Korejskou republiku.

1 Svoboda tisku v Korejské republice

Svoboda slova (projevu, tisku apod.) je ve své podstatě velice širokým pojmem zahrnujícím mnoho politických, sociálních a kulturních aspektů, které utvářejí její fungování v soudobém demokratickém světě. Cílem této úvodní kapitoly proto není vymezit rozsáhlý sociopolitický kontext dané problematiky, ale nastínit svobodu tisku a faktory ji ovlivňující v kontextu politického a historického vývoje Korejské republiky.

Svoboda tisku je bezesporu jedním ze základních znaků demokratického státu. Stephan Ruß-Mohl vymezuje svobodu tisku v rámci nezávislosti od vládních zásahů. „*V demokracii jsou media „svobodná“, což v první řadě znamená osvobozená od bezprostřední kontroly vlády. Poslední rozhodnutí, které zprávy budou veřejně prezentovány, je učiněno v redakci.*“¹ Svobodu tisku ovšem nelze charakterizovat pouze z hlediska nezávislosti na vnějších vlivech, v potaz musí být brány také vnitřní faktory, které by ovlivňovaly novináře ve výkonu jejich práce. Svobodný tisk by proto měl být nezávislý jak na zásazích politických sil, tak na ekonomických a vlastnických cílech. V rozvinutých zemích by měl mít každý občan právo svobodně písemně sdělovat své názory a při správném fungování demokracie by měla být svoboda tisku především vymezena ústavně právní rovinou.² V Korejské republice, podobně jako tomu je i v jiných demokratických státech,³ byla svoboda slova zaručena již od přijetí první ústavy Korejské republiky (*Tähan minguk hönböp*, 大韓民國憲法)⁴ v roce 1948. Současná novelizovaná podoba ústavy z roku 1987⁵ zaručuje v čl. 21 všem občanům vedle svobody sdružování a shromažďování právo na svobodu tisku a právo svobodně se vyjadřovat.⁶ Je však otázkou, do jaké míry by měla být svoboda slova a tisku uplatňována, aby zároveň nebyla použita proti jednotlivcům či skupinám a neohrozila tím samotnou podstatu demokracie. Nejenom ústava Korejské republiky proto dále vymezuje svobodu slova a tisku v rámci společenských povinností o nenarušení práv a svobod jednotlivce a udržení

¹ RUS-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: Komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*, str. 26

² Ústavnímu vývoji v Korejské republice se ve své diplomové práci blíže věnuje Michal Šách (ŠÁCH, Michal. *Ústavní vývoj v Korejské republice po roce 1945*. Praha, 2007. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Vedoucí práce Radim Seltenreich).

³ V České republice je svoboda slova zaručena v Listině práv a svobod v čl. 17, který říká, že: „*Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.*“

⁴ Za účelem vytvoření první korejské ústavy bylo 10. května roku 1948 sestaveno Ústavodárné shromáždění (Čehön kukhō, 制憲國會). Návrh první korejské ústavy byl schválen 12. července a ústava byla uvedena v platnost 17. července roku 1948.

⁵ Devátá novelizace ústavy Korejské republiky z roku 1987 byla přijata 27. října. Ústava Korejské republiky z roku 1987 dostupná z: <http://www.law.go.kr/IsEflInfoP.do?lsiSeq=61603#0000>

⁶ Čl. 21 ústavy říká „*Všem občanům je zaručeno právo na svobodu slova a tisku a svobodu sdružování a shromažďování.*“

veřejné morálky a sociální etiky.^{7 8} Přes její ústavní zaručení ovšem svoboda tisku v praxi nemůže fungovat bez vládní, politické a ekonomické kontroly.⁹ Jak vymezuje Ruß-Mohl „*Žurnalistika zajišťuje informace jak pro občany, tak i pro aktéry veřejného života, tedy pro politiku a správu.*“¹⁰ Soudobé vnímání svobody slova, projevu a tisku rovněž rozdělilo společnost na zastánce tzv. „absolutního“ nebo „relativního“ pojetí jmenovaných svobod. Absolutní pojetí, vyvinuté zejména v zemích se stabilní politickou silou a zemích, kde je soulad mezi vládní mocí a ústavním systémem, odmítá jakékoliv vnější zásahy do svobody tisku, pouze s výjimkou trestného činu. Na druhé straně se stále rozšířenější pojetí relativní objevuje v zemích s politicky nestabilní mocí.¹¹

Historie korejské žurnalistiky je úzce provázána s politickými událostmi a sociálními změnami odehrávajícími se v Koreji v průběhu dvacátého století, neboť jak stanovuje Fred S. Siebert, podoba tisku se odvíjí od politického a sociálního systému, ve kterém působí.¹² Od roku 2008 se politická moc v Korejské republice obrátila směrem doprava, reprezentovaná konzervativní skupinou politiků v čele s prezidentem I Mjōng-bakem (李明博, nar. 1941).¹³ Svoboda tisku, která se rozvíjela během předchozích liberálních vlád, je v posledních letech ohrožena vedoucí skupinou lidí, zahrnující vládní politické strany i hlavní konzervativní deníky, kteří upřednostňují malé procento dominantních skupin před sociálně slabšími. Přestože je nyní Korejská republika považována za demokratický stát, je její společnost stále založena na systému společenských vztahů odvozených od pokrevní příbuznosti, regionů a institucí, jež jsou pozůstatkem několik set let trvajícího vlivu konfuciánské společnosti.¹⁴ Jak však podotýká Youm Kyo Ho, více než náboženské vlivy utvářely korejský tisk ve svém vývoji geopolitické, historické a legislativní faktory.¹⁵ Korejský tisk, a nejenom ten, se na

⁷ Ústav Korejské republiky z roku 1987 čl. 21

⁸ Rovněž v Listině práv a svobod České republiky je v čl. 17 svoboda projevu omezena zákonem. „*Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti*“

⁹ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 4

¹⁰ RUß-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: Komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*, str. 26

¹¹ BLAHOŽ, Josef, Vladimír BALAŠ, Karel KLÍMA. *Srovnávací ústavní právo, 5. přepracované a doplněné vydání*, str. 209

¹² SIEBERT, Fred S., Theodore PETERSON, Wilbur SCHRAMM. *Four Theories of the Press: The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility, and Soviet Communist Concepts of what the Press Should be and Do*, str. 1

¹³ Prezident Korejské republiky v letech 2008 – 2013. V letech 2002 – 2007 zastával funkci starosty hlavního města Korejské republiky.

¹⁴ Konfucianismus byl v Koreji společně s buddhismem a šamanismem jeden ze tří hlavních ideologických směrů. Se vznikem státu Čosōn (1392 - 1910) se stal konfucianismus hlavní státní ideologií, přesněji tedy Ču Siho (1130 – 1200, 朱熹) ortodoxní forma neokonfucianismu, filozofického konfucianismu ovlivněného též buddhismem a taoismem, jež klade důraz na udržování řádu ve společnosti a vzdělání.

¹⁵ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 141

pozadí neustálého rozporu a vytváření kompromisů dlouho potýká s problémem jeho blízké svázanosti s politickou mocí.¹⁶ Tento blízký vztah ještě více umocňovala skutečnost, že se mnoho novinářů v Koreji rovněž aktivně zapojuje do politického dění a zastává vládní posty. Neopomenutelná je rovněž skutečnost, že nemálo deníků je zvýhodňováno na základě spřízněnosti s jimi podporovanou stranou či prezidentem. Tento úzký vztah mezi politickou mocí a představiteli tisku se korejsky nazývá *kwōnōnjučhak* (權言癒着)¹⁷ a začal se formovat již během japonské okupace Koreje, kdy spolupráce s japonskou koloniální správou představovala pro novináře prakticky jedinou možnost, jak mohli publikovat své články v Koreji i přes silnou koloniální cenzuru. Největší rozvoj však nastal až v šedesátých letech v návaznosti na rychlý ekonomický růst země, kdy spolupráce s vládní mocí představovala pro novináře a představitele novinových společností nejenom možnost získat politický vliv, ale také nejruznější finanční výhody, půjčky či daňové úlevy. Spolupráci tisku s politickou mocí v době autoritářských vlád popisuje Siebert jako oboustranně výhodný vztah, kdy na jedné straně by media měla podporovat současnou politiku vlády v rámci dosažení vládou stanovených cílů a vláda by se na straně druhé měla cíleně zapojit do obchodního růstu a ekonomického rozvoje mediálních společností, čím by zároveň začlenila tisk mezi přední hybatele k naplnění svých plánů.¹⁸ Vztah mezi politickou mocí a tiskem tak představuje oboustranně výhodnou spolupráci, neboť media informují veřejnost o politických aktivitách a zprostředkovávají současně zpětnou vazbu občanů. Zároveň Siebert neopomíná negativní stránku tohoto úzkého vztahu, kterou představují kontroly především soukromého novinového průmyslu ze strany politické moci ve snaze zamezit jakémukoliv narušení uskutečňování vládních cílů. „*Hlavním problémem ve většině autoritativních systémů bylo vytvoření efektivního potlačení a kontroly nad soukromě provozovanými médii.*“¹⁹ Ze strany novinářů a veřejnosti však býval tento úzký vztah tisku a politické moci často kritizován, neboť odporoval základním principům demokracie a svobodě tisku, jak stanovil Josef Musil: „*Politická moc medií odporuje demokracii, protože není založena na demokratické volbě občana.*“²⁰ Kritika ze stran veřejnosti byla rovněž spojená s nenaplněním představ společnosti o sociální odpovědnosti tisku. Neobjektivnost tisku prezentující pouze politické ideje vládnoucí strany opomíjející opozici nebo neposkytující dostatečné informace zprostředkovávající události, které by mohly poškodit postavení vlády, nejenom že podléhá

¹⁶ CURRAN, James a Myung-Jin, PARK et al. (eds.). *De-Westernizing Media Studies*, str. 99

¹⁷ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 3

¹⁸ SIEBERT, Fred S. et al. *Four Theories of the Press: The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility, and Soviet Communist Concepts of what the Press Should be and Do*, str. 18

¹⁹ Tamtéž str. 18

²⁰ MUSIL, Josef. *Úvod do sociální a masové komunikace*, str. 100

cenzuře, ale zároveň nesplňuje sociální odpovědnost ve společnosti, ve které působí. O nezávislosti tisku na vnějších vlivech se usnesli korejští novináři již v roce 1957 v sepsaném etickém kodexu.

„Noviny by měly být postaveny na základních principech, ve kterých jsou si všichni lidé rovni před zákonem a nikdy by neměly být pod vlivem politických, ekonomických nebo sociálních předsudků. Noviny nesmí sloužit soukromým zájmům v rozporu s veřejným prospěchem, ani nesmí být zneužity jednotlivci pro sobecké a nemorální účely.“²¹

Vývoj korejského tisku na pozadí silných politických sil, měnící se ekonomické situace a zahraničních vlivů, působících nejenom na autonomii, ale i bezpečnost státu, tak ve druhé polovině dvacátého století zformoval jeho současnou podobu, kdy se v současné korejské společnosti snaží zaujmout rozporuplné místo mezi stále silnou politickou mocí, vlastnickými zájmy a službou veřejnosti.

²¹ Etický kodex korejských novinářů z roku 1957. Citováno z: SUH, Chung-Woo. *A Comparative Study of the Korean Press Ethics Commission and the British Press Council*, str. 94

2 Vývoj korejské žurnalistiky po otevření země

Počátky korejské žurnalistiky a vznik prvních korejských novin moderního typu jsou úzce spjaty s ukončením dlouholeté politiky izolace země přetrvávající od poloviny sedmnáctého století.²² Otevření země západním mocnostem v druhé polovině devatenáctého století umožnilo nejenom proniknutí západní civilizace na Korejský poloostrov, ale také poprvé korejským osvícencům seznámit se v rámci zahraničních cest či studia se západními moderními myšlenkami a reformami. Na pozadí uvedení Koreje na mezinárodní politickou scénu a její modernizaci, doprovázenou snahou o zachování nezávislosti, tak vznikly první korejské noviny *Hansŏng sunbo*, *Hansŏng čubo* a *Tongnip sinmun*, které ve své vlastenecké podstatě vytvořily základ budoucího vývoje korejského tisku.

2.1 Počátky korejského tisku

Korejská žurnalistika prošla během dvacátého století chaotickým vývojem v závislosti na měnících se politických silách od otevření země na konci devatenáctého a začátku dvacátého století.²³ Prolomením izolace se do Koreje dostávají západní moderní myšlenky a korejská společnost zažívá modernizaci a osvětlení. Počátky korejského tisku nicméně sahají hlouběji do korejské historie do středního období vlády dynastie I (1392 - 1910). Několik století před postupným otevřením Koreje v devatenáctém století vydával již v šestnáctém století královský dvůr *Čobo* (朝報), v překladu „*Ranní noviny*“.²⁴ *Čobo* bylo tištěno pomocí pohyblivých matric a zprostředkovávalo především vládní oznámení a nařízení nebo jmenování či propuštění vládních úředníků z funkce.²⁵ Vedle vládních vyhlášení uveřejňovalo rovněž, přestože v omezenější míře, konfuciánské lekce, zprávy o přírodních katastrofách, jež se udály, či změny v zahraniční politice.²⁶ Obsah jeho vydání byl nicméně směřován

²² Dynastie I, státu Čosŏn (朝鮮), zaujala politiku izolace země poté, co na konci šestnáctého a začátku sedmnáctého století čelila nájezdům Japonců (imdžinská válka 1592 – 1598) a Mandžůů (první mandžuská invaze 1627, druhá mandžuská invaze 1636).

²³ Roku 1876 byla podepsána první mezinárodní smlouva s Japonskem tzv. Kanghwaská smlouva (*Kanghwado čojak*, 江華島條約), pojmenovaná podle ostrova, kde byla podepsána. Následovalo podepsání smluv se západními mocnostmi, tím skončila izolace země přetrvávající za státu Čosŏn.

²⁴ KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 2

²⁵ Vydávalo se ve dvou vydáních, první vydání bylo určeno pro hlavní město a druhé, pro ostatní provincie. V roce 1577 dvůr povolil šíření kopií listu také pro civilní obyvatelstvo. Viz KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 2

²⁶ KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 2

především pro jangbanskou společnost,²⁷ která v očích dvora představovala zástupce obyčejných lidí.²⁸ Přestože neplnilo úlohu novin, jak jej chápeme dnes, je *Čobo* všeobecně považováno za první korejské noviny,²⁹ neboť jak funkci žurnalistiky charakterizoval Kim, předávalo *Čobo* informace o aktuálním dění dvora veřejnosti.³⁰ Počátky korejské moderní žurnalistiky jsou pak spojovány až se vznikem novin *Hansöng sunbo* (*Söulský desetideník*, 漢城旬報)³¹ ke konci devatenáctého století. Zakladatelem novin byl reformní politik Pak Jöng-hjo (朴泳孝, 1861 - 1939),³² který se, ovlivněn pobytem v Japonsku a japonským pokrokem, rozhodl na začátku roku 1883 založit za pomoci japonských novinářů první korejské periodikum. První vydání *Hansöng sunbo* bylo však po neshodách mezi hlavními představiteli publikováno až 31. října roku 1883 a noviny byly následně vydávány každých deset dní, vždy prvního, jedenáctého a dvacátého prvního dne v měsíci lunárního kalendáře, pouze v klasické čínštině.³³ Hlavní funkcí novin, kromě zprostředkování domácích a zahraničních zpráv, bylo především publikování vládních oficiálních vyhlášení a nařízení. Noviny vycházely pouze do roku 1884, kdy po neúspěšném státním převratu (*kapsin čöngbjön*, 甲申政變) zničili konzervativní odpůrci vládní vydavatelství *Pangmunguk* (*Úřad pro kontrolu a informace*, 博文局, založen roku 1883), ve kterém noviny vycházely.³⁴ Přestože noviny vycházely ještě krátce poté, ztráta vydavatelství nakonec vedla k uzavření novin *Hansöng sunbo* po čtyřiceti vydáních.³⁵ Událost politicky motivovaného útoku na vydavatelství *Panmunguk* se tak stala prvním z případů politicky angažovaného zásahu do korejského tisku. Činnost novin byla opět obnovena v lednu roku 1886 nyní pod názvem *Hansöng čubo* (*Söulský týdeník*, 漢城周報), jehož název se nyní odvíjel od konceptuálního plánu vydávat noviny poprvé jako týdeník. Noviny *Hansöng čubo* oproti svému předchůdci

²⁷ Jangbané (doslovně „dvě skupiny“, 兩班) byli příslušníci tradiční korejské aristokracie, kteří sloužili jako civilní nebo vojenští úředníci.

²⁸ KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 2

²⁹ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 144

³⁰ KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 2

³¹ Ukázky novin dostupné z:

<http://www.mediagaon.or.kr/jsp/sch/mnews/gonews/SearchGoDirMain.jsp?code=HSJ>

³² Pak Jöng-hjo byl výrazný projaponský reformní politik pozdního období vlády dynastie I. V roce 1882 pobýval tři měsíce v Japonsku v rámci diplomatické cesty. Společně Kim Ok-junem (金玉均, 1851 – 1894) a s dalšími reformátory inicioval pokus o státní převrat z roku 1884 (*kapsin čöngbjöng*, 甲申政變), po jehož neúspěchu byl nucen odejít do Japonska. Poté, co se vrátil z exilu, se zapojil do „reforem roku kabo“ (*kabo kjöngdžang*, 甲午更張), nicméně roku 1895 musel opětovně utéct do Japonska, kde setrval až do roku 1907. Během japonské okupace zastával vysoké posty v koloniální správě a v roce 1920 se stal prvním ředitelem deníku *Čosön ilbo*. Viz http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0020961

³³ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 9

³⁴ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 145

³⁵ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 6

poprvé kombinovaly text psaný čínskými znaky a korejským písmem *hangŭlem*³⁶ a na rozdíl od *Hansŏng sunbo* nyní vycházely vždy jednou týdně. Články psané korejskou abecedou později v novinách začaly převládat a pozdější vydání již byla zprostředkovávána pro čtenáře pouze v korejsky psaném formátu.³⁷ Noviny poprvé také představily obchodní funkci tisku v rámci reklamní spolupráce s japonskými a německými obchodními společnostmi, když 22. února roku 1886 uveřejnily v korejských novinách první reklamu německé společnosti nabízející cesty do zahraničí.³⁸ Po dvou letech bylo však podobně jako *Hansŏng sunbo* jejich vydávání ukončeno po uzavření státního vydavatelství v červenci roku 1888. Po dobu následujících osmi let po uzavření vydavatelství v Koreji nevycházely jediné noviny.³⁹ Během tohoto období byl publikován pouze vládní promulgační list *Kwanbo* (*Úřední zprávy*, 官報), jehož první samostatný výtisk byl vydán na začátku srpna roku 1894, který svou funkcí navázal na *Čobo* a sehrál důležitou úlohu ve vývoji korejského tisku.⁴⁰ *Kwanbo* poprvé představilo denní vydání a zprostředkovávalo širší veřejnosti informace o současné domácí politické situaci, nově vydaných vládních opatřeních a oznámeních a přijatých zákonech a právních předpisech. Rovněž oficiální soukromé noviny uveřejňovaly články vztahující se k vládním předpisům a její politické činnosti. Noviny *Hansŏng sunbo* například publikovaly vládní články pod názvem *Kungnŏ kwanbo* (*Domácí úřední zprávy*).⁴¹

Mezníkem pro moderní korejskou žurnalistiku byl až rok 1896, kdy začaly vycházet první soukromé korejské noviny *Tongnip sinmun* (*Noviny nezávislosti*, 獨立新聞). Noviny zpočátku vycházely za finanční podpory vlády⁴² a jejich první vydání bylo uveřejněno 7. dubna pod editorstvím So Čä-pchila (博文局, 1864-1951),⁴³ který na něm pracoval společně s Jun Čchi-hoem (尹致昊, 1865–1945).⁴⁴ Noviny vycházely pod patronací *Klubu nezávislosti*

³⁶ Korejská hlásková abeceda byla vytvořená v polovině patnáctého století. Její vznik je někdy mylně spojován pouze s osvíceným panovníkem dynastie I, Sedžongem Velikým (Sedžong täwang, 世宗大王, 1397 – 1450). Na vzniku nového písma nicméně pracovala i řada vzdělanců z *Ústavu rady moudrých* (Čibhjöndžön, 集賢殿) a nové písmo bylo oficiálně představeno roku 1443 ve vytvořeném spisu *Hunmin čöng-üm* (訓民正音). Viz PUCEK, Vladimír a Marta BUŠKOVÁ. *Jazyková politika v Koreji*, str. 32-33

³⁷ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 8

³⁸ <http://www.presskorea.or.kr>

³⁹ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 9

⁴⁰ Tamtéž str. 10

⁴¹ Tamtéž str. 10

⁴² PUCEK, Vladimír a Vladimír, GLOMB. *Klasická korejština*, str. 338

⁴³ Některé prameny uvádějí pozdější datum narození, až roku 1966. Blíže se významné postavě So Čä-pchila v korejském osvíceneckém hnutí věnuje ve své bakalářské práci Blanka Kašparová (KAŠPAROVÁ, Blanka. *Představa moderní Koreje v díle Sö Čä-pchila*. Praha, 2012. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Miriam Löwensteinová.)

⁴⁴ Jun Čchi-ho byl výrazný korejský osvícenec a vlastenec, zastánce reform a modernizace Koreje. Aktivní účastník „reformu roku Kabo“ (*kabo kjöngdžang*, 甲午更張). Vedle *Klubu nezávislosti* byl také členem mnoha jiných vlasteneckých organizací. Předseda *Společnosti pro (sebe)posílení Koreje* (Tahan čaganghö, 大韓自強會)

(*Tongnip hjöphö*, 獨立協會)⁴⁵ a lze je již bez pochybností označit za první korejské noviny moderního typu.⁴⁶ Mezi další autory spolupracujícími na vydání, kteří společně s hlavními představiteli Klubu získávali zkušenosti během svého studia v zahraničí či v rámci diplomatických cest, patřil rovněž politik I Sang-džä (李商在, 1850 – 1927),⁴⁷ I Süng-man (李承晩, 1875 - 1965)⁴⁸ a Ču Si-gjöng (周時經, 1876 - 1914).⁴⁹ *Tongnip sinmun* byly vydávány třikrát týdně se třemi stranami psanými korejskou abecedou a jednou stranou v angličtině a publikovaly články zprostředkovávající jak domácí, tak zahraniční události. Později od roku 1898 noviny začaly vycházet denně s oddělenou korejskou a anglickou částí, která od té doby vycházela v samostatném vydání pod názvem *Independent*. Ve svém prvním úvodníku⁵⁰ představil Sö Čä-pchil budoucí koncept novin založený na objektivnosti a nestrannosti v přístupu a uveřejňování daného tématu, který Blanka Kašparová představila následovně:

„Z úvodníku prvního vydání *Tongnip sinmun*, jehož je Sö Čä-pchil autorem, jsou zřejmé hlavní cíle těchto novin: stát se apolitickým spojníkem mezi lidem a vládou a za přísného dodržování nestrannosti dohlížet na konání státních úředníků a informovat o proviněních každého bez ohledu na jeho úřední hodnost či společenské postavení.“⁵¹

založené v únoru roku 1906, ale rozpuštěné již následujícího roku. Studoval v Japonsku a USA a po návratu do Koreje zastával též významné funkce ve státní správě. Během japonské okupace zastával silný protijaponský postoj a byl několik let vězněn. Po propuštění začal s japonskou koloniální správou spolupracovat a stal se členem řady projaponských organizací. Více o postavě Jun Čchi-hoa v díle Kim Hyung-chana. (KIM, Hyung-chan. *Portrait of a Troubled Korean Patriot: Yun Ch'i-ho's Views of the March First Independence Movement and World War II*. Korean Studies. 1989. (Vol. 13)

⁴⁵ Mluvíme-li o *Novinách nezávislosti*, je nezbytné představit také Klub nezávislosti, pod jehož patronací noviny vycházely. Klub nezávislosti byl významnou politickou korejskou organizací založenou 2. července roku 1896 korejským osvícencem Sö Čä-pchilem. Klub nezávislosti prosazoval nezávislost Koreje, požadoval nezasahování velmocí do vnitřních záležitostí země, státní suverenitu, demokracii a podporoval lidská práva. Počet členů Klubu nezávislosti se odhaduje na dva tisíce. Viz PUCEK, Vladimír a Vladimír, GLOMB. *Klasická korejština*, str. 338

⁴⁶ Noviny se rovněž odchylovaly od tradičního způsobu psaní z konce devatenáctého století jak stylem, úpravou, způsobem tisku a pravopisem. Viz PUCEK, Vladimír a Vladimír, GLOMB. *Klasická korejština*, str. 338

⁴⁷ I Sang-džä byl korejský vlastenec a zastánce samostatnosti Koreje. Za japonské okupace (1910 - 1945) byl na začátku dvacátých let v čele Hnutí za národní univerzitu. Předsedou vlastenecké organizace *Nová národní společnost* (*Sinminhō*, 新民會), vytvořené v roce 1906. Od roku 1924 působil též v deníku *Čosön ilbo*. Viz http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0044608

⁴⁸ První prezident Korejské republiky v letech 1948 – 1960.

⁴⁹ Významný korejský osvícenec a zakladatel moderní korejské jazykovědy, autor řady vědeckých teorií o korejském jazyce, například *Gramatika korejského jazyka* (*Tähan kugö munböp*, 大韓國語文法, 1906), *Základy korejského písma* (*Kungmun čchohak*, 國文初學, 1908) či *Hlásky řeči* (*Marüi sori*, 1914). Viz PUCEK, Vladimír a Marta BUŠKOVÁ. *Jazyková politika v Koreji*, str. 84, 85

⁵⁰ Úvodník prvního vydání *Tongnip sinmun* dostupný z:

http://gonews.kinds.or.kr/OLD_NEWS_IMG3/DLD/DLD18960407u00_01.pdf, nebo PUCEK, Vladimír a Marta BUŠKOVÁ. *Jazyková politika v Koreji*, str. 284

⁵¹ KAŠPAROVÁ, Blanka. *Představa moderní Koreje v díle Sö Čä-pchila*, str. 41

Noviny se tím stavěly do opozice vůči královskému dvoru a jako první v historii korejské žurnalistiky byla jejich produkce orientovaná především na obyčejné lidi bez rozdílu sociálního postavení a upřednostňování čtenářů na základě regionálního dělení.⁵² *Tongnip sinmun* tím sehrály zásadní roli v modernizaci Koreje a oprošťování se od několika set let trvající konfuciánské tradice. „Noviny sloužily jako prostředek pro šíření západních liberálních idejí, které našly své příznivce v řadách nové inteligence.“⁵³

2.2 Rozvoj tisku na přelomu století

Po představení prvních korejských novin v korejské společnosti, vzniklých v návaznosti na otevření země okolnímu světu, se na přelomu století, v době stále sílících zahraničních vlivů na domácí politickou a kulturní sféru, objevila v kulturních a vlasteneckých kruzích korejské veřejnosti řada nových periodických listů, která svým přijatým posláním navazovala na vlasteneckého ducha *Tongnip sinmun*. Rozvoj novinové produkce byl nejvíce patrný mezi lety 1898 až 1899, kdy se výrazně navýšil počet vydávaných deníků a týdeníků v Koreji, jejichž náklady na publikaci byly hrazeny především z vlastních finančních prostředků samotných autorů. Patřily mezi ně jmenovitě například noviny *Hjōpsōnghō hōbo* (協成會會報),⁵⁴ *Mäil sinmun* (Deník, 每日新聞),⁵⁵ *Hwangsōng sinmun* (Noviny císařského města, 皇城新聞),⁵⁶ *Tāhan mäil sinbo* (Korejský deník, 大韓每日申報, vydávané též od roku 1905 se samostatnou anglickou edicí pod názvem *Korea Daily News*),⁵⁷ *Kjōngsōng sinmun* (京城新聞),⁵⁸ *Tāhan sinbo* (Korejský zpravodaj, 大韓新報),⁵⁹ *Tāhan minbo* (Korejské lidové

⁵² KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 3

⁵³ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 170

⁵⁴ Noviny byly založené 1. ledna roku 1889 a vycházely pod záštitou studentské organizace z chlapecké školy Pädžä (培材學堂). První vydání bylo uveřejněno 26. ledna téhož roku. Šéfredaktorem novin byl první prezident Korejské republiky I Süng-man (李承晩). Od 9. dubna noviny začaly vycházet pod názvem *Mäil sinmun* (每日新聞)

⁵⁵ *Mäil sinmun* byly poprvé vydány 9. dubna roku 1898, jako první deník v Koreji. Deník vycházel pod editorstvím I Süng-mana v dvoujazyčném vydání, napůl v korejštině a angličtině. Vycházel pouze do roku 1899, kdy 4. února ukončil svou činnost.

⁵⁶ Noviny byly založené 5. září roku 1888 a prvním šéfredaktorem byl Nam-gung Ŏk (南宮櫛, 1863 – 1939). Noviny sloužily jako fórum pro konfuciánské reformátory Klubu nezávislosti a vycházely až do roku 1910, kdy 28. srpna nejprve po uzavření začaly opětovně publikovat pod názvem *Hansōng sinmun* (漢城新聞), ale jeho vydávání pokračovalo jen do 14. září téhož roku.

⁵⁷ *Korejský deník*, byl založen 18. července roku 1904.

⁵⁸ *Kjōngsōng sinmun* byly první hospodářské noviny (*sangōp sinmun*, 商業新聞) v Koreji založené roku 1889.

⁵⁹ Noviny vycházely pod patronací Klubu *kwangmu* (*Kwangmu hjōphō*, 光武協會, založen v lednu roku 1889) od 10. dubna roku 1889.

noviny, 大韓民報),⁶⁰ *Mansebo* (*Noviny dlouhého věku*, 萬歲報),⁶¹ a *Čeguk sinmun* (*Císařské noviny*, 帝國新聞).⁶² V roce 1909 také začínají vycházet první regionální noviny *Kjõngnam ilbo* (慶南日報) vydávané ve městě Pusan v jižní provincii Kjõngsang.⁶⁴ Do rozvoje novinové tvorby se na přelomu století zapojili též zahraniční obchodníci a misionáři,⁶⁵ kteří našli své působení v Koreji po uvolnění dlouholeté politiky izolace státu. V anglickém jazyce byly například publikovány noviny *Seoul Press* a *Korea Daily News* a v japonštině *Kjõngsõng ilbo* (京城日報), založené roku 1906. Postupně se cizojazyčné noviny staly nedílnou součástí korejského novinového průmyslu. Hlavní funkcí novin na přelomu století, bylo především vzdělávání svých čtenářů a zachování státní suverenity, postupně se ale i v reakci na měnící se politickou situaci začala objevovat také kritika dvora. Vedle zprostředkovávání současné politické situace poskytovaly noviny též prostor pro vlastenecky zaměřené statě, překlady zahraniční tvorby a uveřejňování korejské literární tvorby. Tisk rovněž sehrál důležitou úlohu v šíření korejského jazyka, neboť většina novin nyní vycházela v korejském jazyce psána korejskou abecedou.⁶⁶ Protože noviny v této době plnily převážně funkci vlasteneckého uvědomění, výrazně svým obsahem ovlivňovaly mínění širší vrstvy obyvatel, čehož si byla vědoma také budoucí japonská koloniální správa. Japonské císařství se o posílení svých sil na Korejském poloostrově snažilo již před japonskou anexí Koreje v roce 1910. Boj západních mocností o politickou moc nad územím Koreje na začátku dvacátého století vyústilo v roce 1904 v rusko-japonskou válku. Bezprostřední vítězství Japonska a podepsání Portsmouthské smlouvy v roce 1905 ukončující rusko-japonskou válku představovalo také uznání japonských svrchovaných zájmů v Koreji.⁶⁷ Poté, co Japonsko

⁶⁰ *Korejské lidové noviny* byly založené 2. června roku 1909 *Korejskou společností* (*Tähan hjõphõ*, 大韓協會) a vycházely až do poloviny roku 1910.

⁶¹ *Noviny dlouhého věku* byly založené roku 1906 vlastenci Son Pjõng-hüiem (孫秉熙, 1861 – 1922) a O Se-čchangem (吳世昌, 1864 - 1953) spolu s dalšími vůdci *Čchõndogjo* (*Sekty nebeské cesty*, 天道教). Společně s listem *Tähan minbo* patřily noviny k hlavním kritikům projaponské organizace *Ildžinhõ* (*Společnost jediného pokroku*, 一進會), založené 8. srpna roku 1904 a financované japonskou vládou. Zakladatelem organizace a velkým propagátorem japonského spolenectví byl Song Pjõng-džun (宋秉駿, 1858 – 1925), který byl v pozdějších letech za své působení v organizaci odsouzen korejskou veřejností.

⁶² Založené 10. srpna roku 1889 a vydávané až do 2. srpna roku 1910.

⁶³ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 147. Ukázky vydání prvních korejských novin dostupné z: <http://www.mediagaon.or.kr/jsp/sch/mnews/gonews/SearchGoDirMain.jsp?code=DGB>

⁶⁴ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 100

⁶⁵ První křesťanským listem vydávaným od roku 1887 byl *Korean Christian Advocate*, jehož autorem byl Henry Gerhard Appenzeller (1858 - 1902). Ten založil v roce 1886 chlapeckou školu Pädžä (培材) a představoval významnou misionářskou postavu v šíření křesťanské víry v Koreji. Viz <http://www.bu.edu/missiology/missionary-biography/a-c/appenzeller-henry-g-1858-1902/>

⁶⁶ PUCEK, Vladimír a Marta BUŠKOVÁ. *Jazyková politika v Koreji*, str. 78

⁶⁷ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 175

uzavřelo smlouvy s Anglií a Spojenými státy americkými,⁶⁸ se pomalu začalo připravovat na plné převzetí moci na Korejském poloostrově počínaje vyhlášením protektorátu v Koreji. Protektorátní smlouva (*Ůlsa čojak*, 乙巳條約) podepsaná 17. listopadu roku 1905 vyvolala silné protestní akce nejenom ze stran korejské veřejnosti, ale také nyní již korejského císařského dvora. Po podpisu protektorátní smlouvy se japonské císařství snažilo omezit svobodu tisku zavedením přísnější cenzury v domácích novinách, neboť tisk sehrál důležitou úlohu v boji proti japonské agresi. Nesouhlas s podepsáním protektorátní smlouvy vyjádřil šéfredaktor *Hwangšöng sinmun* Čang Či-jöng (張志淵, 1864-1921) hned v den jejího podepsání vydáním zprávy o okolnostech jejího vzniku a podpisu.⁶⁹ Čang Či-jöng pak následně 20. listopadu téhož roku v novinách publikoval úvodník s titulem „Dnes křičíme a pláčeme“ (*Siiljabangšöngdägok*, 是日也放聲大哭), ve kterém vyjádřil kritiku politiky japonského císařství za nezákonné přijetí protektorátní smlouvy. Jedním z deníků, který svými články výrazně působil na veřejné mínění, byl v této době také *Tähan mäil sinbo* (*Korejský deník*). *Korejský deník* byl založen v roce 1904 anglickým misionářem působícím v Koreji Ernestem T. Bethellem (1872 - 1909),⁷⁰ který společně s Jang Ki-tchakem (梁起鐸, 1871 – 1938) uveřejnil 18. července první vydání listu. Z počátku byly noviny vydávány jak v čínských znacích, tak v korejské abecedě, později začaly být vydávány pouze v korejské abecedě. Současně byla vydávána i anglická edice pod názvem *Korea Daily News*, zaměřená na cizince žijící v Koreji. Na základě spojení Anglie a Japonska nepodléhaly noviny cenzuře a otevřeně tak mohly kritizovat japonskou agresi. Sám Bethell otevřeně zaujímal výrazný protijaponský postoj a otevřeně odsuzoval japonskou agresi na území, za své postoje vůči japonské vládě byl pak také několikrát předvolán anglických soudem.⁷¹ V

⁶⁸ Japonsko uzavřelo s Anglií alianci v lednu roku 1902, na základě které byly uznány anglické zájmy v Číně a japonské zájmy na Korejském poloostrově. V Taft-Kacurově memorandu z roku 1905 poté uznala USA práva na řízení, kontrolu a ochranu Koreje, výměnou za uznání práv USA na Filipínách. Viz ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 172-173

⁶⁹ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 180

⁷⁰ Ernest T. Bethell byl významný zahraniční novinář působící v Koreji na začátku 20. století. Narozen v Anglii roku 1872, od roku 1888 pracoval v Japonsku. Během Rusko-japonské války byl jako speciální korespondent vyslán britským listem *Daily Chronicle* do Koreje. Za finanční podpory korejského dvora, zde roku 1904 společně s korejskými vlastenci založil noviny *Korea Times*, později přejmenované na *Korea Daily News* a korejsky psaný *Tähan mäil sinbo*. Pro svůj protijaponský postoj, jež vyjadřoval v novinách, byl dvakrát předvolán před britský soud, podruhé v roce 1908, kdy byl následně na tři týdny uvězněn. Po Bethellově smrti v roce 1909 byla činnost novin *Korea Daily News* pozastavena, *Tähan mäil sinbo* nicméně vycházel i nadále pod editorstvím Jang Ki-tchaka. Viz http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/05/117_65191.html

⁷¹ Na dveřích redakce byl vyvěšen také nápis „Japoncům vstup zakázán“, který symbolizoval odmítavý postoj listu s japonskou agresi. Viz KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*, str. 74

novinách byl 1. února roku 1906 uveřejněn osobní list císaře Kodžonga (高宗, 1852 - 1919),⁷² ve kterém císař vyjádřil odmítající postoj a nesouhlas s podepsáním protektorátní smlouvy a obracející se o pomoc západních velmocí.⁷³ Noviny vycházely i poté, co byl Bethell pod nátlakem donucen z novin odejít.⁷⁴ Po Bethellovi převzal noviny jeho společník Arthur Marnham, který po Bethellově smrti v roce 1909 prodal noviny *Korea Daily News* japonské koloniální správě, která je opětovně začala vydávat po anexi Koreje v roce 1910 pod názvem *Mäil sinbo* (*Deník*, 每日申報).⁷⁵ Původně protijaponský list se tak v průběhu japonské okupace Koreje stal hlavním mluvčím japonského generálního guvernérství, což značilo uvědomění japonské koloniální správy, jak veliký vliv představoval *Korejský deník* na korejskou společnost. Jak také jednou prohlásil japonský generální rezident Itó Hirobumi v Koreji „*jediné slovo v Korejském deníku má větší moc ovlivnit obyvatelstvo, než stovka slov, které pronesu já sám.*“⁷⁶

Pro svou důležitou komunikační funkci v řadách korejské veřejnosti a prohlubování povědomí o národní suverenitě se pro japonskou vládu stal tisk překážkou pro rychlou kolonizaci Koreje. Za japonské koloniální správy tak byla svoboda tisku mnohem častěji omezována než chráněna zákony a politikou, neboť tisk ve své funkci zprostředkovatele představoval významný vliv na korejské kulturní vlastenecké organizace.⁷⁷ „*Korejský tisk tak sehrál důležitou roli v dosažení úrovně politického uvědomění korejského obyvatelstva ještě před japonskou anexí.*“⁷⁸

⁷² Král Kodžong se ujal korejského trůnu v roce 1864 ve věku pouhých dvanácti let, v prvních deseti letech proto namísto něj vládl jeho otec I Ha-ŭng (李昰應, 1820 - 1898) jako princ-regent (大院君, Tăwöngun), který byl hlavním zastáncem politiky izolace země. Král Kodžong se ujal moci roku 1873 a právě za jeho vlády byla prolomena izolace země a podepsány první mezinárodní smlouvy Koreje a se zahraničními velmocemi. Král poté přijal potřebná opatření k modernizaci země a vyhlásil politiku osvícení a národního sebeposílení. Na začátku roku 1881 proto zřídil *Úřad pro řízení státních záležitostí* (Tchongni kimu amun, 統理機務衙門) pro správu vládních reforem. Pod vlivem a dohledem japonského císařství pak v zemi proběhlo v letech 1894 – 1896 reformní hnutí známé pod názvem „reformy roku kabo“ (甲午更張, kabo kjöngdžang). Sílicí vliv japonského císařství v Koreji nakonec dovedl krále 11. února roku 1896 k útěku z paláce na ruské velvyslanectví, kde setrval až do ledna následujícího roku. 12 října roku 1897 pak vyhlásil korejské císařství (Tăhan čeguk, 大韓帝國) a sám sebe povýšil na prvního císaře Koreje. Císařem byl až do roku 1907, kdy byl japonskou protektorátní správou donucen k abdikaci a nahrazen korunním princem Sundžongem (純宗, 1874 - 1926).

⁷³ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 180

⁷⁴ Tamtéž str. 180

⁷⁵ http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/05/117_65191.html

⁷⁶ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 99

⁷⁷ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 6

⁷⁸ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 180

3 Japonská koloniální nadvláda

Podpisem anekční smlouvy (*Hanil pjŏnghap čojak*, 韓日併合條約)⁷⁹ 22. srpna roku 1910 se Korea stala na dobu následujících třiceti pěti let součástí Japonského císařství a japonské expanzivní politiky. Japonská okupace ovlivnila veškeré aspekty korejské společnosti a byla signifikantním obdobím pro následný poválečný vývoj korejské žurnalistiky. Počáteční restriktivní politika ze strany japonské koloniální správy vůči korejskému vlasteneckému tisku zapříčinila již v prvním roce po anektování Koreje uzavření veškerých domácích listů. Uvolnění koloniální cenzury na počátku dvacátých let pak předznamenalo období reforem koloniální správy směrem k mírnější politice a zároveň zesílení kontroly revolučních organizací. V rámci mírnější politiky ke zlepšení obrazu japonské koloniální správy pak bylo povoleno vydávání korejských novin a časopisů, mezi kterými založení deníků *Tong-a ilbo* a *Čosŏn ilbo* patřilo k zásadnímu obratu ve vývoji korejské žurnalistiky. Koloniální cenzura uplatňovaná pomocí legislativních kroků převážně v první fázi okupačního období, která ovšem započala již v přípravné fázi po uzavření protektorátu, pak následně výrazně ovlivnila poválečný vývoj legislativních norem týkajících se tisku a jejich vymezení se vůči opozičním či kritickým listům.

3.1 Potlačení domácího tisku

První generální guvernér v Koreji Terauchi Masatake (寺内正毅, 1852 - 1919) hned následně po podepsání anekční smlouvy zasáhl proti všem korejským aktivitám v nacionalistickém duchu pozastavením tvorby veškerých korejských novin, rozpuštěním politických organizací a zakázáním veřejných shromáždění.⁸⁰ První období japonské koloniální správy mezi lety 1910 až 1919 se pro své striktní odmítání aktivit obhajujících korejskou národní identitu proto příznačně nazývá „dobou temna“ (*amhŭkki*).⁸¹ Japonská represivní politika vůči domácímu tisku započala nicméně ještě před samotným anektováním Koreje v roce 1910, již v přípravné fázi po uzavření protektorátu, kdy byla většina novin založených ke konci vládnoucího období dynastie I, pro svůj protijaponský postoj odrážející

⁷⁹ Anekční smlouva byla z korejské strany podepsána premiérem I Wan-jongem (李完用, 1858 - 1926) a oficiálně představena korejské veřejnosti císařem Sundžongem 29. srpna. Její podepsání pak vyvolalo řadu demonstrací po celé zemi a premiér I Wan-jong se stal pro obyvatele zrádcem národní suverenity.

⁸⁰ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 186

⁸¹ Tamtéž str. 188

nesouhlas s podpisem protektorátní smlouvy do roku 1910 uzavřena.⁸² Již v roce 1907 vydal první generální rezident v Koreji Itó Hirobumi (伊藤 博文, 1841 – 1909) nařízení vztahující se k vydávání novin, která pro korejskou domácí novinovou tvorbu poprvé v korejské historii představovala zavedení přímé cenzury v novinách.⁸³ V počáteční fázi japonské koloniální nadvlády směly v Koreji až do konce dvacátých let oficiálně vycházet pouze noviny pod japonskou koloniální správou, která přísně dohlížela na přidělení nutných povolení k publikaci. Soukromé noviny podporující národní suverenitu v počátečním snažení generálního guvernérství o legitimizaci anekční smlouvy v očích korejské veřejnosti neměly prakticky jedinou možnost jak oficiálně pokračovat ve své tvorbě. Krátce po roce 1910 proto vycházely v kolonizované Koreji pouze troje periodika, mezi kterými byl jediný korejsky psaný list zastoupen deníkem *Mäil sinbo*, jenž se stal v následujících letech oficiálním mluvčím generálního guvernérství. Noviny *Mäeil sinbo* pak doplnily v japonském jazyce psané *Keidžó nippo* (*Söulský deník*, 京城日報)⁸⁴ a neopomenutelnou roli v japonském snažení o uklidnění nastalých nepokojů v kolonii sehrály rovněž noviny *Seoul Press*⁸⁵ vydávané v anglickém jazyce.⁸⁶ Potlačení domácího tisku doprovázel na straně druhé rozkvět novin vydávaných v japonštině pro japonské obyvatele žijící v Koreji, jejichž počet po roce 1910 výrazně stoupl především v zastoupení japonských obchodníků rozvíjejících obchodní spolupráci s novou kolonií.⁸⁷ Počet publikací určených pro japonské čtenáře tvořené přímo japonskými novináři proto v následujících letech vrostl na třicet listů, které představovalo šestnáct deníků, šest týdeníků, čtyři noviny vydávané třikrát za týden a čtyři měsíčníky.⁸⁸ Japonské noviny vydávané v Koreji podléhaly japonským domácím publikačním zákonům, a proto se i na ně vztahovala cenzura generálního guvernérství a vydavatelské předpisy. Nicméně pro noviny vydávané pod japonským vydavatelstvím byl přístup k získání povolení

⁸² YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 147

⁸³ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 180

⁸⁴ Noviny *Keidžó nippo* byly založené roku 1910 japonským novinářem Tokutomi Sohóem (徳富 蘇峰, skutečným jménem Tokutomi ličió, 1863 – 1957).

⁸⁵ Noviny *Seoul Press* byly vydávané již japonským generálním rezidentstvím od roku 1905. Zakladatelem novin byl novinář Zumoto Motosada (頭本元貞, 1863 - 1943), který rovněž roku 1897 založil japonské *Japan Times*. Viz MATSUNAGA, Tomoko. The role of English media in modern Japan: Through the history of English-language newspapers issued by Zumoto Motosada.

⁸⁶ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 147

⁸⁷ V květnu roku 1910 byl počet japonských obyvatel žijících v Koreji větší jak sto padesát tisíc. Ještě na začátku roku 1910 žilo v Koreji méně jak pět tisíc japonských obyvatel. Viz SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 100. Do roku 1940 přesídlilo na Korejský poloostrov 708 418 japonských obyvatel. Viz ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 186

⁸⁸ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 147

k publikaci novin znatelně méně obtížný.⁸⁹ S blížícím se koncem první světové války, umocňující naděje korejských vlastenců na příslib samostatnosti, nedokázala již silná koloniální cenzura zavedená japonskou koloniální správou v prvních letech okupace zabránit šíření výtisků nepovolených korejských novin, které následně sehrály důležitou roli v osvobozeneckém hnutí.⁹⁰ V roce 1919 tak vznikají například noviny *Čosŏn tongnip sinmun* (*Noviny za nezávislost Koreje*, 朝鮮獨立新聞) a *Tongnip čaju minbo* (*Lidové noviny za nezávislost a svobodu*, 獨立自由民報), které se začaly šířit v řadách korejských vlastenců.

Přestože se japonská koloniální cenzura zavedená generálním rezidentstvím ještě před samotným anektováním Koreje dotkla veškerého domácího tisku, nedá se říct, že by potlačila veškerou snahu korejských vlasteneckých organizací v projevech národní suverenity v zahraničí. Se vznikem těchto organizací v zahraničí v souvislosti se silící japonskou agresí na Korejském poloostrově se v rámci svých aktivit její členové zasadili také o vznik prvních zahraničních korejských listů podporující korejskou samostatnost. Prvními zahraničními korejskými novinami vycházejícími od roku 1904 na Havaji, jednoho ze států s největším počtem korejských imigrantů,⁹¹ byly *Sindžo sinmun* (*Nové korejské noviny*, 新潮新聞). V americkém San Francisku byl od 10. února roku 1909 také publikován *Sinhan minbo* (*Nové korejské noviny*, 新韓民報) a již od 20. listopadu roku 1905 vycházelo v americkém Oaklandu *Kongnip sinbo* (*Deník nezávislosti*, 共立新報). Na Havaji od roku 1907 začalo také vycházet *Kungminbo* (*Národní noviny*, 國民報), vydávané v Honolulu později pod názvem *Sinhan kukpo* (*Nové korejské noviny*, 新韓國報) a rovněž zde od roku 1907 vycházely noviny *Hapsŏng sinbo* (*Noviny jednoty*, 合成新報).⁹² Také Rusko patřilo k zemím s velkým počtem korejských imigrantů, proto i zde již od února roku 1908 jako první vycházely vlastenecky laděné noviny *Hädžo sinmun* (*Noviny přímořské Koreje*, 海朝新聞) a v červnu téhož roku začaly vycházet též *Tädong kongbo* (*Věstník Velké Koreje*, 大東共報), které byly publikované ve Vladivostoku.⁹³ Přes omezený náklad zahraničních novin bylo několik výtisků distribuováno také v Koreji,

⁸⁹ MYERS, Ramon Hawley a Mark R., PEATTIE et al. (Eds.). *The Japanese Colonial Empire, 1895-1945*, str. 318

⁹⁰ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 6

⁹¹ Špatná hospodářská situace v zemi a politická nestabilita vedla již na konci devatenáctého století ke zvyšující se emigraci v Koreji. Především oblast jihovýchodního Mandžuska, kde bylo v roce 1910 sto devět tisíc korejských imigrantů, a Havajské ostrovy se sedmi tisíci imigranty patřily k hlavním oblastem se silnou korejskou exilovou komunitou. Viz ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 197

⁹² ČŮNG, Čin-sŏk. *Hanguk sinmun jŏksa*, str. 79

⁹³ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 100

veškerá distribuce vlasteneckého zahraničního tisku byla však zakázána v roce 1908 japonským generálním rezidentstvím.⁹⁴

3.2 Kulturní politika

Určité uvolnění situace a změny vedoucí k mírnější politice nejenom ve vztahu ke korejské novinové tvorbě se projeví teprve až po Hnutí 1. března v roce 1919, po kterém nastalo období tzv. „kulturní politiky“,⁹⁵ kdy došlo ze strany japonské koloniální správy k částečnému uvolnění podmínek v politickém a kulturním životě. Poté, co generální guvernérství zrušilo zákaz publikování, bylo nově v roce 1920 přiděleno podle Publikačního zákona čtyři sta devět povolení k publikaci knih a periodik, zatímco v prvním období mezi lety 1910 až 1919 nebylo uděleno více než čtyřicet povolení.⁹⁶ Do roku 1925 se pak následně počet povolení zvýšil na počet tisíc dvě stě čtyřicet.⁹⁷ Na začátku dvacátých let se tak po deseti letech potlačování domácí novinové tvorby opětovně otevřela možnost pro korejské vzdělance naplno projevit své novinářské ambice. V této době tak vznikají dva hlavní současné konzervativní deníky a to *Čosŏn ilbo* (*Korejský deník*, 朝鮮日報) a *Tong-a ilbo* (*Východoasijský deník*, 東亞日報), které, přestože nadále podléhaly cenzuře, již vydávaly články o politických a sociálních problémech. Jako první začaly vycházet noviny *Čosŏn ilbo*, které byly založené 5. března roku 1920 zprvu za podpory japonské koloniální správy.⁹⁸ Činnost novin byla nicméně pozastavena ještě v témže roce na základě porušení Zákona o tisku z roku 1907 otištěním vydání uveřejňujícím v očích generálního guvernérství kriticky vyznívající článek o dohodnutém sňatku korejského korunního prince a japonské princezny,⁹⁹ což následně vedlo 27. srpna roku 1920 na několik dní k zakazu tvorby veškerého denního tisku.¹⁰⁰ Mezníkem pro rozvoj deníku *Čosŏn ilbo* byl až rok 1924, kdy noviny převzal novinář Sin Sŏg-u (申錫雨, 1894 - 1953), který ustanovil ředitelem novin I Sang-džaho, pod jehož vedením se noviny začaly aktivně zapojovat do protijaponské činnosti. *Čosŏn ilbo* v roce 1924 představily jako první ranní i večerní vydání a jako první mezi korejskými novinami

⁹⁴ KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*, str. 74

⁹⁵ „Kulturní politika“ (*munhwa tchongčchi*, 文化統治) nahradila dosavadní vojenskopolitický režim nastolený japonskou koloniální správou trvající od roku 1910.

⁹⁶ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 148

⁹⁷ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 148

⁹⁸ ČÖNG, Čin-sŏk. *Hanguk sinmun jŏksa*, str. 37

⁹⁹ Dohodnutý sňatek posledního korejského korunního prince I Ůna (李垠, 1897 – 1970) s japonskou princeznou Masako Našimoto (korejského jména I Pang-dža, 李方子, 1901 - 1989).

¹⁰⁰ ČÖNG, Čin-sŏk. *Hanguk sinmun jŏksa*, str. 37

začaly uveřejňovat krátký komiks.¹⁰¹ Rovněž v rámci nového směřování začaly v deníku poprvé působit také ženy novinářky, jejichž první představitelkou byla Čchö Ůn-hŭi (崔恩喜, 1904 - 1984).¹⁰² V listopadu roku 1935 začala společnost vedle deníku vydávat také měsíčník *Čogwang* (Úsvit, 朝光).¹⁰³ Deník *Tong-a ilbo*, jehož zakladatelem byl novinář Kim Söng-su (金性洙, 1891 - 1955),¹⁰⁴ byl založen 1. dubna roku 1920. Kim Söng-su získal od japonské koloniální správy potřebné povolení k publikaci již v roce 1919 a v době vzniku noviny zaměstnávaly celkem sedmdesát čtyři pracovníků ve dvaceti čtyřech pobočkách po celé zemi.¹⁰⁵ Deník zaměstnával přední mladé korejské intelektuály dvacátých let a mladý věk zaměstnanců se v prvních letech pro *Tong-a ilbo* stal charakteristickým. Zakladateli Kim Söng-suovi bylo například v době vzniku pouhých dvacet osm let a i většině ostatních redaktorů bylo pouze něco málo přes dvacet let.¹⁰⁶ V prvním čísle *Tong-a ilbo* představili své cíle, které shrnuli do tří hlavních bodů, reprezentovat korejskou veřejnost (*mindžung*), podporovat demokratické principy (*mindžudžuŭi*) a podporovat a šířit kulturu (*munhwadžuŭi*).¹⁰⁷ ¹⁰⁸ V rámci národního sebeposílení se noviny například v roce 1922 zapojily také do celonárodního Hnutí za národní univerzitu (*Minnip tähak söllip undong*, 民立大學設立運動)¹⁰⁹ za založení Národní univerzity (*Minnip tähak*) a Hnutí za korejskou

¹⁰¹ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 101

¹⁰² V novinách začala působit od 5. října roku 1924 během třetího roku studia na Japonské dívčí univerzitě (Ilbon jodža tähak, 日本女子大学). Následujících osm let se aktivně zapojovala do novinové tvorby deníku *Čosön ilbo*. Viz LEE, Bae-Yong. *Women in Korean History*. str. 220

¹⁰³ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 38

¹⁰⁴ Novinář a politik Kim Söng-su byl za první republiky předsedou korejské vlády a v letech 1951 – 1952 druhým viceprezidentem Jižní Koreje. Zakladatel novin *Tong-a ilbo* a Univerzity Korjŏ (高麗大學校). Více o novináři Kim Söng-suovi v díle: KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*

¹⁰⁵ KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*, str. 77

¹⁰⁶ Tamtéž str. 77

¹⁰⁷ V rámci posílení korejské kultury se noviny *Tong-a ilbo* plánovaly v roce 1928 zasadit o odstranění negramotnosti zemi, neboť skoro devadesát procent obyvatel bylo negramotných. Kampaň za odstranění negramotnosti byla však ukončena ještě před jejím začátkem, po zásahu generálního guvernérství. Viz KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*, str. 93

¹⁰⁸ Tamtéž str. 77

¹⁰⁹ Hnutí za národní univerzitu bylo vedené přípravným výborem pro založení národní univerzity (*Minnip tähak kisöng čunbihö*) založeném v listopadu roku 1922, jehož členství přijalo na 1 170 obyvatel a hlavní náplní Hnutí bylo získání dostatečných finančních prostředků na vybudování korejské univerzity, neboť současné koloniální školství kladlo důraz na výuku japonského jazyka a japonské kultury a velká část absolventů středních škol nadále pokračovala vysokoškolským studiem v Japonsku. Šéfredaktor Song Čin-u (宋鎮禹, 1887 - 1945) *Tong-a ilbo* například organizoval celonárodní sbírku a noviny od roku 1922 do roku 1924 vydaly několik úvodníků prezentující sbírku za národní univerzitu. Hnutí bylo rovněž podporováno řadou korejských organizací, studentskými spolky, společenskými kluby a církví. Hnutí za národní univerzitu nicméně přes slibný začátek postupně ztrácelo na popularitě zejména pro špatnou organizovanost a kritice ze stran radikálních nacionalistů. Zájem o vytvoření korejské univerzity upadl také poté, co japonská vláda uveřejnila v roce 1926 plány pro výstavbu císařské univerzity Keidžó (*Kjöngsöng čeguk tähak*, 京城帝國大學) v Söulu. Viz ECKERT, Carter J. et

produkcí (*Čosŏn mulsan čangnjŏ undong*, 朝鮮物産獎勵運動).¹¹⁰ Rovněž *Tong-a ilbo* se hned od začátku musely potýkat se silnou cenzurou ze strany generálního guvernérství. V roce 1920 byla novinám za protijaponské články pozastavena činnost na tři a půl měsíce,¹¹¹ do roku 1940, byla deníku čtyřikrát dočasně pozastavena činnost, bylo zabaveno čtyři sta osmdesát devět výtisků, šedesát osmkrát krát byl novinám zakázán prodej a samotní novináři se museli potýkat se silnou agresí, zahrnující zatýkáni a uvěznění, ze strany generálního rezidentství.¹¹² Přesto se noviny nadále zapojovaly do národního hnutí a brzy představovaly silný odpor vůči koloniální politice.¹¹³ Vedle *Čosŏn ilbo* a *Tong-a ilbo* v roce 1920 znovu začal publikovat deník *Sisa sinmun* (*Noviny současného dění*, 時事新聞, první vydání již 1. ledna v roce 1910), jeho provoz byl však pozastaven již v lednu v následujícím roce. V roce 1924 nicméně začal vycházet také deník *Sidä ilbo* (*Deník současnosti*, 時代日報). Zakladatelem a editorem deníku byl Čchö Nam-sŏn(崔南善, 1890-1957) a jeho první výtisk byl publikován 31. března. Deník během svého působení třikrát pozměnil název, nejprve v roce 1926 na *Čungö ilbo* (中外日報), v roce 1931 na *Čungang ilbo* (中央日報) a naposledy v roce 1933 na *Čosŏn čungang ilbo* (朝鮮中央日報), jehož tvorba pokračovala až do roku 1937, kdy byla činnost deníku dobrovolně pozastavena. Uvolněné podmínky koloniální politiky daly vzniknout řadě sociálních a uměleckých skupin, sdružující rovněž také novináře. V roce 1921 se tak poprvé v Soulu uskutečnilo setkání korejských novinářů a byl vytvořen klub novinářů *Mumjŏnghö* (無名會), ke kterému se na jejich setkání v roce 1925 připojilo přes sedm set korejských novinářů.¹¹⁴ O rok dříve byla 19. listopadu v roce 1924 vytvořena organizace novinářů *Čchölpchil kurakpu* (鐵筆俱樂部).

Konec dvacátých let pak přinesl značný rozmach v novinové tvorbě. V roce 1929 bylo uděleno šest set povolení na veškeré publikace a toto číslo se do roku 1939 zvýšilo na devět

al. *Dějiny Koreje*, str. 210 a KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*, str. 86

¹¹⁰ Hnutí za korejskou produkci probíhalo ve dvacátých letech s cílem posílit rozvoj korejského průmyslu a řemesel a tím upevnit soběstačnost národní ekonomie. Na začátku Hnutí stála v čele Společnost pro podporu korejské produkce (*Čosŏn mulsan čangnjŏhŏ*, 朝鮮物産獎勵會), která byla založena v červnu roku 1920 Čo Man-sikem (曹晩植, 1883 - 1950). Hlavní myšlenkou Hnutí bylo upřednostnění korejských domácích produktů a domácí obchod. Stejně jako v případě Hnutí za novou univerzitu na začátku dvacátých let tisk prezentoval Hnutí za korejskou produkci v mnoha úvodnicích. Po počátečním velkém úspěchu hnutí postupně sláblo a ve třicátých letech zaniklo úplně.

¹¹¹ KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*, str. 79-80

¹¹² YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 148

¹¹³ ČŎNG, Čin-sŏk. *Hanguk sinmun jŏksa*, str. 39

¹¹⁴ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 100

set čtyřicet sedm.¹¹⁵ V roce 1930 se v Koreji například počet vydávaných týdeníků zvýšil na třicet jedna, mezi kterými bylo sedm listů psaných v korejštině.¹¹⁶ K navýšení počtu vydání rovněž nemálo přispěly také japonské noviny distribuované na Korejském poloostrově rovněž s vydáním v korejském jazyce.¹¹⁷ Za zmínku stojí tři japonské přední deníky, *Osaka mainiči*, *Osaka asahi* a *Tókjó asahi*, které měly silnou čtenářskou základnu i v řadách korejské společnosti.¹¹⁸ Také se zvýšil počet dovážených výtisků zahraničních novin, které nyní doplňovaly koloniální novinovou tvorbu. Přestože se míra svobody mohla zdát rozsáhlejší, stále ještě panovalo mnoho omezení pro vydávané články týkajících se politické situace či kontroverzních událostí. Zakázány byly také články zabývající se otázkami nezávislosti státu nebo dokumenty sloužící k zprostředkování národního sebeuvědomění. Nové deníky však dosahovaly vyšší úroveň než ty před anexí a jejich čtení se stalo důležitou součástí intelektuálního života. Kromě domácích a zahraničních událostí v nich vycházely romány na pokračování, povídky a eseje týkající se nejrůznějších společenských problémů a politické komiksy. *Tong-a ilbo*, jejichž zakladatelem a ředitelem byl Kim Söng-su (金性洙, 1891 - 1955), v roce 1921 jako první v Koreji použily rotační tisk, tím mohly značně zvýšit svůj náklad. Náklad *Čosön ilbo* a *Tong-a ilbo* dosáhl v roce 1929 počtu 103 027 výtisků, což desetkrát převýšilo veškerý vlastenecky zaměřený tisk v roce 1909.¹¹⁹ „*Čosön ilbo* a *Tong-a ilbo* napomohly oživení korejského nacionalismu a na dvacet let se staly zrcadlem politického a společenského života v kolonii.“¹²⁰ V současné době patří *Čosön ilbo* a *Tong-a ilbo* mezi hlavní konzervativní noviny v Korejské republice, které však pro svou spolupráci s Japonskem za okupace bývají ze stran veřejnosti kritizovány¹²¹. Začala vycházet řada populárních časopisů a vědeckých publikací a kromě nacionalisticky orientovaných publikací se počátkem dvacátých let s nástupem levicových myšlenek objevuje také levicový tisk. Mezi takové patřil například *Musandža* (*Proletář*, 金性洙, 1922) a *Sinsängwal* (*Nový život*, 新生活, 1922), které však byly v důsledku tvrdých japonských represí zakázány.¹²²

¹¹⁵ ROBINSON, Michael. *Mass Media and Popular Culture in 1930s Korea: Cultural Control, Identity, and Colonial Hegemony*, str. 67

¹¹⁶ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 148

¹¹⁷ ROBINSON, Michael. *Mass Media and Popular Culture in 1930s Korea: Cultural Control, Identity, and Colonial Hegemony*, str. 67

¹¹⁸ Tamtéž str. 67

¹¹⁹ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 208

¹²⁰ Tamtéž str. 208

¹²¹ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 7

¹²² ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 216

3.3 Koloniální cenzura

Během japonské okupace se japonská koloniální správa v Koreji snažila mnoha způsoby kontrolovat veškeré domácí projevy korejské národní identity v tisku, které by ve svém vlasteneckém vyznění mohly dále zapůsobit na veřejné mínění korejských obyvatel. Především v prvních letech po podpisu anekční smlouvy se japonská koloniální správa snažila přesvědčit korejské obyvatele o národním souznění obou států. Legislativní normy vztahující se k tisku, vydané generálním rezidentstvím ještě před anekčním obdobím, rovněž v nemalé míře následně ovlivnily i právní normy přijaté v poválečném období a jejich vymezení se vůči kritickému, či především v prvních letech po osvobození levicově orientovanému tisku. Se vznikem prvních korejských novin moderního typu na konci devatenáctého století, se poprvé ještě během vlády dynastie I objevily i legislativní normy, navržené ke kontrole rozrůstající se soukromé novinové produkce. Za první legislativní zásah do novinové tvorby je považován edikt z května roku 1895, který, přestože nijak podstatně neovlivnil počet vydávaného tisku, vyžadoval od nevládních publikací povolení od Ministerstva zemědělství, obchodu a průmyslu k užívání poštovních služeb a k distribuci novinových vydání.¹²³ Na pozadí politických změn v souvislosti s měnicí se zahraniční politikou se poprvé koncem devatenáctého století v soukromých novinách začala objevovat také kritika dvora. Stále častější články volající po domácích reformách a podporující národní nezávisť na zahraničních vlivech, vedly v roce 1899 císařský dvůr k vyhlášení návrhu novinového předpisu (*sinmundži čorje*, 新聞紙條例)¹²⁴ sestávajícího z 33 článků, který byl navržen po vzoru japonského Zákona o vydavatelské činnosti (*Šuppanhó*, 出版法)¹²⁵ z roku 1893, a který by omezil produkci soukromých korejských novin. Návrh předpisů nebyl však nakonec pro rozdílnou povahu japonské a domácí novinové tvorby přijat a proto nikdy nebyl uveden v platnost.¹²⁶ Koloniální plány Japonského císařství zahrnující rovněž území Korejského poloostrova započaly podpisem protektorátní smlouvy v Koreji v roce 1905, která přenesla plnou moc nad korejskou legislativou, zahrnující rovněž normy umožňující kontrolu domácího tisku, na generální rezidentství v Koreji. Generální rezidentství spatřovalo ve vlastenecky se projevujících novinách iniciujících samostatnost Koreje možnou překážku k rychlé kolonizaci Korejského poloostrova. V červenci roku 1907 nechal proto generální rezident v Koreji Itó Hirobumi korejský císařský dvůr vyhlásit Zákon o tisku roku kwangmu (*Kwangmu sinmundži*

¹²³ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 150

¹²⁴ Více o návrhu novinového předpisu viz http://www.pac.or.kr/webzine/21_winter/contents/sub_7_01.html

¹²⁵ Publikáční zákon z roku 1893 sestával z 35 článků a zůstal v platnosti až do roku 1949.

¹²⁶ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 150

pöp, jap. *Šimbunšihó*, 光武新聞紙法),¹²⁷ který se stal v Koreji prvním zákonem přímo se vztahujícím k novinové tvorbě.¹²⁸ Zákon obsahoval celkem čtyřicet jedna článků a měl zajistit kontrolu nad novinami, které by vyjadřovaly kritický postoj nad uplatňovanou japonskou politikou v protektorátní Koreji.¹²⁹ Všechna vydavatelství, která do té doby publikovala, musela nyní získat povolení k publikaci od Ministerstva pro domácí záležitosti. Zákonem bylo zakázáno vydávat články, které svým obsahem narušovaly důstojnost japonské císařské rodiny, podkopávaly japonskou národnost nebo škodily mezinárodním vztahům. Dále byly zakázány články hájící nebo překrucující zločiny a nepravé zprávy, které úmyslně poškozovaly jiného člověka.¹³⁰ Při porušení pak nehrozilo pouze zavření vydavatelství, ale i pokuty, uvěznění a zabavení majetku. V roce 1909 získalo generální rezidentství kontrolu nad každou publikací díky novému Zákonu o vydavatelské činnosti (*Čchulpchan pöp*, jap. *Šuppan hó*),¹³¹ který dal japonské okupační vládě společně s dříve vyhlášeným Zákonem o tisku pravomoc udělovat povolení pro vydávání novin a knih. Publikace, které dostaly povolení, zároveň procházely silnou cenzurou. Zakázán byl v této době například *Tähan mäil sinbo*, povoleny na druhou stranu byly vědecké časopisy a náboženské bulletiny.¹³² Uvedení těchto dvou zákonů v platnost pak nemálo napomohlo k tomu, že v první fázi japonské okupace domácí tisk prakticky zanikl a tím došlo k oslabení také vlasteneckých snah o osvobození Koreje. „Dočasné zastavení korejského tisku zúžilo veřejný dialog v korejské společnosti a bylo na překážku úsilí politických vůdců při mobilizaci odporu vůči japonským uchvatitelům.“¹³³ Uvolnění přísné koloniální cenzury zavedené v prvním období japonské okupace na začátku dvacátých let a poskytování povolení nutných k publikaci, ale neznamenal možnost svobodně uveřejňovat články, veškeré publikace proto i nadále musely podléhat přísné cenzuře. Za tímto účelem vznikla policejní zpravodajská služba, tzv. „vysoká policie“ (*kodŭng kjöngčchal*, 高等警察), která měla na starosti cenzuru v tisku. Skládala se z dvaceti zaměstnanců, z nich čtyři byli korejští pracovníci.¹³⁴ Vysoká policie využívala veškeré možné prostředky ke kontrole tisku včetně ukončení povolení, zabavení majetku,

¹²⁷ Novinový zákon vycházel původně z Novinového nařízení, který byl vyhlášen v Japonsku roku 1897 a který pokládal za zločin jakoukoliv kritiku císařského dvora. Viz *The Law of political libel and freedom of the press* str. 88

¹²⁸ MYERS, Ramon Hawley a Mark R., PEATTIE et al. (Eds.). *The Japanese Colonial Empire, 1895-1945*. str. 315.

¹²⁹ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 100

¹³⁰ YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 147

¹³¹ MYERS, Ramon Hawley a Mark R., PEATTIE et al. (Eds.). *The Japanese Colonial Empire, 1895-1945*. str. 315

¹³² ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 189

¹³³ Tamtéž str. 189

¹³⁴ *A Study on the Censors in Korea under Japanese Rule*. National Communication Association: *Student Paper*, str. 11

pozastavení činnosti, udělování pokut a uvěznění.¹³⁵ Cenzura vysoké policie uplatňovaná v tisku se zaměřovala především na témata týkající se hanobení císaře a císařských institucí, vojenských záležitostí, radikálních ideologií, korejských vlasteneckých projevů a korejsko-japonských vztahů.¹³⁶ K hlavním metodám používaným v případě nevhodného článku pak patřilo udělení výstrahy, odstraňování nepohodlných pasáží nebo úplný zákaz publikace a případně také hrozilo trestní stíhání autorů článků.

„Korejci zkoušeli metodu pokus-omyl, kam až mohou zajít, a cenzoři se snažili přimět vydavatele k dodržování směrnic. Proto byl korejský tisk v několika prvních letech druhé dekády relativně otevřený a Korejci na to odpovídajícím způsobem reagovali.“¹³⁷

Zákaz publikování byl vůči novinám použit během let 1926 až 1932 pět set osmdesát sedmkrát a v roce 1927 bylo zabaveno celkem 1 729 478 novinových výtisků.¹³⁸ Je ovšem důležité poznamenat, že se cenzura uplatňovaná generálním guvernérstvím vztahovala rovněž na japonské noviny vydávané či distribuované v Koreji a japonští novináři se v druhé polovině třicátých let museli rovněž potýkat s řadou omezení, především vycházejících ze záměru generálního guvernérství podrobit dovážený japonský tisk koloniálním zákonným předpisům.¹³⁹

Mírnější přístup a uvolnění počáteční represivní politiky japonské koloniální správy v rámci „kulturní politiky“ skončilo začátkem třicátých let, od kterých se Japonsko pomalu začíná připravovat na válku¹⁴⁰ a zároveň zesiluje své snahy o násilnou asimilaci a mobilizaci Korejského poloostrova. V roce 1938 bylo zakázáno vyučovat na školách v korejském jazyce.¹⁴¹ Druhé černé období pro korejské noviny začalo 10. srpna roku 1940 zastavením *Tong-a ilbo* a *Čosŏn ilbo*, z důvodu válečných ambicí Japonska, šetření už tak nedostatkového papíru a učení výhradně japonského jazyka.¹⁴² Následně byly zavřeny všechny korejské soukromé tiskoviny.

¹³⁵ KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*, str.78

¹³⁶ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 208

¹³⁷ Tamtéž str. 208

¹³⁸ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 100

¹³⁹ ROBINSON, Michael. *Mass Media and Popular Culture in 1930s Korea: Cultural Control, Identity, and Colonial Hegemony*, str. 70

¹⁴⁰ Roku 1931 Japonsko obsazuje Mandžusko a vytváří loutkový stát Mandžukuo.

¹⁴¹ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 100

¹⁴² YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*, str. 157

4 Vývoj korejské žurnalistiky po osvobození

Mocenský zmátek, jenž nastal na Korejském poloostrově v návaznosti na ukončení druhé světové války, rozdělil bývalou japonskou kolonii na dva nepřátelené státy vytvořené politickými zájmy vítězných stran. Uvolnění silné koloniální cenzury zavedené v posledních letech japonské okupace přinesl v prvních měsících po jejím ukončení velký rozvoj korejské novinové tvorby. Mediální politika přijatá již Vojenskou správou armády Spojených států v Koreji, sestavenou v roce 1945 v jižní části poloostrova, se vyznačovala snahou o potlačení veškerých levicových myšlenek reflektovaných v tisku a za první republiky se aktuální stala také otázka národní bezpečnosti. Ukončení japonské okupace zároveň přineslo období postupného ekonomického růstu novinového průmyslu, který začátkem šedesátých let napomohl k posunu mediálních společností ke kapitalistickým podnikům a k upevňování vlastnických vztahů. Odklon od vlasteneckých počátků korejské žurnalistiky a její posun do obchodnější roviny pak v korejské společnosti přednesl otázky o společenské odpovědnosti tisku a morálního chování novinářů. Důležitý krok v rozvoji korejské žurnalistiky představovalo založení katedry komunikačních studií na Univerzitě Hongik v padesátých letech, které posunulo novinovou tvorbu na akademičtější úroveň.

4.1 Vojenská správa USA

Ukončením druhé světové války v roce 1945 skončila také japonská okupace Koreje a Korejský poloostrov se v nastalé poválečné situaci dostal do politických zájmů vítězných stran. Jižní část poloostrova se ocitla pod sestavenou Vojenskou správou Armády spojených států v Koreji (*United States Army Military Government in Korea*, USAMGIK, 1945 – 1948, dále jen USAMGIK), zatímco severní část se dostala do sféry vlivu Sovětského svazu. Krátce po osvobození Koreje ideologické spory mezi severní a jižní částí poloostrova vedly až k rozdělení na dva nepřátelené státy a k následné občanské válce.¹⁴³ Svoboda tisku, jež byla za japonské okupace potlačována, se po osvobození mohla naplno projevit podle západních vzorů. Generál John R. Hodge (1893 - 1963) pověřený velením na jižní straně Korejského poloostrova zrušil již v roce 1945 většinu zákonů a legislativních norem vztahujících se k tisku z koloniálního období a představil pouze registrační systém založený na registraci

¹⁴³ Korejská válka (1950 - 1953)

periodických listů.¹⁴⁴ Po osvobození Koreje se v korejské společnosti utvořily tři hlavní názorově odlišné skupiny. První skupinou byla protijaponská část obyvatel, jejíž představitelé byli za japonské okupace pro svou angažovanost ve vlasteneckém hnutí za nezávislost často pronásledováni japonskou koloniální správou. Druhou skupinu tvořila většina občanů, která se příliš nevyhraňovala ani jedním směrem a třetí byla skupina kolaborantů spolupracující za japonské okupace s japonským generálním guvernérstvím, čímž se dostali k moci a majetku a kteří se po osvobození ztotožnili s americkou formou pravicové vlády.¹⁴⁵ Již během prvních let po osvobození se řada novinářů zapojila a aktivně angažovala v politickém životě. Například zakladatel deníku *Tong-a ilbo* Kim Söng-su společně s novinářem Song Čin-u (宋鎮禹, 1887 - 1945) patřili v roce 1945 mezi zakladatele nové *Korejské demokratické strany* (*Hanguk mindžudang*, 韓國民主黨).¹⁴⁶ Náhlá svoboda tisku, kterou korejská společnost zažívala po ukončení koloniální cenzury, vedla již v prvním roce k výraznému zvýšení počtu nově založených novinových listů a časopisů jak pravicově, tak současně i levicově zaměřených.¹⁴⁷ Stále populárnější levicové myšlenky mezi korejskými novináři výrazně ovlivnily poválečnou novinovou tvorbu, ve které novináři často vyjadřovali své sympatie k levicové ideologii a rovněž otevřeně kritizovali politiku USAMGIKu.¹⁴⁸ Také první denní noviny vydané po osvobození byly levicově orientované *Čosön inminbo* (*Lidové noviny Koreje*, 朝鮮人民報), poprvé vydané 8. září roku 1945.¹⁴⁹ Mezi další deníky směřující levým směrem dále patřil například *Häbang ilbo* (*Deník osvobození*, 解放日報), jehož první výtisk byl publikovaný 19. září roku 1945, a v roce 1946 začaly rovněž vycházet nejprve 25. března deník *Hjöndä ilbo* (*Deník současnosti*, 現代日報) a v roce 1947 se k levicově orientovaným listům přidaly též 11. března noviny *Tädžung sinbo* (*Veřejný zpravodaj*, 大衆新聞), které po třech měsících změnily svůj název na *Norjök inmin* (*Pracující lid*, 勞力人民).¹⁵⁰ Krátce po osvobození byly jediné vycházející pravicové noviny *Mindžung ilbo* (*Deník lidu*, 民衆日報) založené 22. září roku 1945. Přestože krátce po osvobození převládaly levicově orientované noviny i pravicového tisku každým dnem pomalu přibývalo. Mezi další pravicově založené noviny se tak 4. října v roce 1945 zařadil například *Tongsin ilbo* (*Nové korejské noviny*, 東新日報), ke kterému se 5. října přidaly noviny *Čaju sinmun*

¹⁴⁴ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 250

¹⁴⁵ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 6

¹⁴⁶ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 87

¹⁴⁷ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 869

¹⁴⁸ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 250

¹⁴⁹ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 102

¹⁵⁰ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 84

(*Svobodné noviny*, 自由新聞) a *Sin Čosŏn po* (*Noviny nové Koreje*, 新朝鮮報) a v neposlední řadě byly 25. listopadu založeny silně pravicové noviny *Tädong sinmun* (*Noviny Koreje*, 大東新聞) jejichž šéfredaktorem byl novinář I Čong-hjŏng (李鍾馨, 1895 - 1954). Od osvobození až do konce roku 1945 vzniklo nově přes čtyřicet listů levicově i pravicově zaměřených.¹⁵¹ Počet novin se v roce 1947 zvýšil na osmdesát pět deníků, šedesát osm týdeníků a sto padesát čtyři měsíčníků.¹⁵² Svoji činnost také v prosinci roku 1945 obnovily za japonské okupace pozastavené deníky *Čosŏn ilbo* a *Tong-a ilbo*.¹⁵³ V roce 1946 se pak na novinové scéně objevily dva nové deníky, které později zastávaly důležitou funkci v korejské společnosti. Dne 26. února bylo uveřejněno první vydání deníku *Hansŏng ilbo* (*Söulský deník*, 漢城日報) a ve stejném roce 8. října poprvé vyšly v Söulu noviny *Kjŏnghjang sinmun* (*Metropolitní a zemské noviny*, 京鄉新聞), které se později v padesátých letech staly předními opozičními novinami v Korejské republice. Neomezená svoboda tisku přinesla na straně druhé také negativní stránku novinového průmyslu, neboť vedla k rozšíření neprofesionálních a často kvalitou nízkých novin a časopisů¹⁵⁴ a postupně se v novinách začala objevovat tzv. „žlutá žurnalistika“,¹⁵⁵ kdy autoři ve snaze zaujmout širší publikum uveřejňovali účelově senzační články s často neověřenými informacemi.¹⁵⁶ V návaznosti na rozšíření neprofesionálních listů a potlačení levicového a propagandistického tisku se USAMGIK rozhodl změnit dosavadní mediální politiku a vyhlásit v roce 1946 Výnos č. 88 (*Ordinance No. 88*, 軍政法令第八十八號). Výnos č. 88 zůstal v platnosti až do studentského povstání roku 1960 a navazoval na Zákon o tisku roku kwanbo vyhlášený japonskou protektorátní správou v roce 1907.¹⁵⁷ Na základě Výnosu č. 88 byla vystavena licence pro celkem dvě stě čtyřicet dva mediálních společností, zahrnující deníky, týdeníky, měsíčníky a zpravodajské agentury.¹⁵⁸ Výnos č. 88 umožnil v rámci prosazované antikomunistické politiky USAMGIKu odstranit levicově orientované noviny a zavést kontrolu veškerých

¹⁵¹ ČONG, Čin-sŏk. *Hanguk sinmun jŏksa*, str. 82

¹⁵² LEE, Min Ju. *Journalism and Communication Studies in Korea for the First Ten Years After Liberation, 1945-1954*. str. 4

¹⁵³ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 102

¹⁵⁴ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 250

¹⁵⁵ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 869. Termínem „žlutá žurnalistika“ bývá označován bulvární tisk, uveřejňující zkreslené informace s cílem zaujmout více čtenářů, a nemorální přístup novinářů k výkonu práce. Vznik pojmu se pojí s vývojem americké žurnalistiky na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Tento termín byl poprvé použitý v únoru roku 1897 v amerických novinách *New York Tribune* a vznikl na pozadí mediálního boje dvou novinářů Williama Randolpha Hearsta a Josepha Pulitzerera. Více o historických událostech vzniku tohoto termínu a významu termínu samotného viz CAMPBELL, W. Joseph. *Yellow Journalism: Puncturing the Myths, Defining the Legacies*.

¹⁵⁶ JIN, Seongbak. *The Donga Ilbo Advertising Coercion and Forced Layoff Case*, str. 195

¹⁵⁷ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 870

¹⁵⁸ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str 102

publikací, což následně vedlo k protestům ze stran levicově smýšlejících novinářů proti omezování svobody tisku.¹⁵⁹ Do korejské války řešila pravice s levicí mnoho sporných otázek, včetně rozdílných výhod komunistické či demokratické formy vlády, které by se daly aplikovat na Korejský poloostrov.

4.2 První a druhá republika

V květnu roku 1948 se pod záštitou OSN konaly na jižní straně poloostrova první všeobecné volby a na jejich základě bylo následně v srpnu téhož roku vyhlášeno založení Korejské republiky (*Tähan minguk*, 大韓民國)¹⁶⁰ v čele s prvním prezidentem I Sŭng-manem (李承晩), jež byl zvolený Národním shromážděným Korejské republiky (*Tähan minguk kukhō*, 大韓民國國會, dále jen Národní shromáždění). V červenci roku 1948, ještě před samotným založením první republiky, byla nově sestaveným Národním shromážděním přijata a 17. července uvedena v platnost první ústava.¹⁶¹ Ústava první republiky ustanovovala prezidentský systém s výraznými prvky systému parlamentního, který omezoval prezidentskou moc.¹⁶² Ústava zaručovala dodržování základních lidských práv a svobod. Byla zaručena rovnost před zákonem, osobní svoboda, svoboda vyznání, svoboda pobytu a pohybu, listovní tajemství, právo autorské, svoboda veřejného bádání, právo na vzdělání a právo a povinnost pracovat.¹⁶³ První korejská ústava rovněž v čl. 8 ustanovovala rovnost občanů před zákonem a zakazovala jakoukoliv formu diskriminace ve všech oblastech společenského života na základě pohlaví, politického přesvědčení a sociálního nebo ekonomického postavení.¹⁶⁴ Svoboda tisku a svoboda projevu byla zaručena všem občanům v čl. 13 vedle práva na svobodu shromažďování a sdružování.¹⁶⁵ Čl. 28 ústavy dále ustanovoval, že „svobody a práva občanů nesmí být opomíjeny v případě, že nejsou vyjmenovány v ústavě“.¹⁶⁶ Zaručené svobody v čl. 28 byly však hned v druhém odstavci omezeny v případě ochrany veřejného pořádku. Odstavec druhý čl. 28 stanovoval, že „Svobody a práva občanů lze omezit zákonem v případě nezbytných pro zachování pořádku a udržení veřejného blaha.“¹⁶⁷

¹⁵⁹ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 251

¹⁶⁰ Po založení Korejské republiky 15. srpna roku 1948 následovalo 9. září téhož roku vyhlášení Korejské lidové demokratické republiky (*Čosŏn mindžudžuŭi inmin konghwaguk*, 朝鮮民主主義人民共和國)

¹⁶¹ Ústavy Korejské republiky z roku 1948 dostupná z: <http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=53081#0000>

¹⁶² ŠÁCH, Michal. *Ústavní vývoj v Korejské republice po roce 1945*, str. 13

¹⁶³ Tamtéž str. 11

¹⁶⁴ Ústava Korejské republiky z roku 1948 čl. 8

¹⁶⁵ Ústava korejské republiky z roku 1948 čl. 13

¹⁶⁶ Ústava Korejské republiky z roku 1948 čl. 28

¹⁶⁷ Tamtéž čl. 28

Ústavní zaručení svobody tisku však bylo v rozporu se současně přijatou antikomunistickou národní politikou první republiky, na základě které bylo vládou zakázáno v médiích šířit levicové ideje či uveřejňovat informace vztahující se či obhajující severokorejský režim.¹⁶⁸ Jak podotýká Youm, „*Navzdory ústavnímu zaručení svobody tisku, ji prezident I Süng-man podporoval pouze teoreticky, ne ve skutečnosti.*“¹⁶⁹ Mediální politika přijatá první republikou tak ve svém snažení o potlačení veškerých projevů levicových myšlenek v novinách navázala na předchozí silně antikomunistickou politiku USAMGIKu. Na základě silné antikomunistické atmosféry pak do roku 1949 výrazně poklesl počet levicově zaměřených novin a začátkem korejské války v roce 1950 byla jejich distribuce zakázána, podobně jako levicově orientované organizace.¹⁷⁰ Novináři a představitelé tisku se pak postupně v padesátých letech vyhranili na ty, kteří podporovali současnou vládu a vládnoucí stranu, zastánce opozice, a stále se dala najít také část politicky neutrálních medií.¹⁷¹ Na počátku padesátých let ideologické spory severní a jižní části poloostrova, jež nakonec vyústily v občanskou válku, ve značné míře pozastavily vývoj korejské žurnalistiky. Vojenská cenzura, zavedená během války, nebyla uvolněna ani po příměří z roku 1953¹⁷² a většina vydavatelství a tiskařského vybavení byla během válečného konfliktu zničena. Poválečná padesátá léta by se tak dala charakterizovat výraznou obnovou a rozvojem novinové produkce, kdy především díky zvyšující se gramotnosti¹⁷³ a urbanizaci¹⁷⁴ značně vzrostl počet novin a časopisů. Například náklad novin *Tong-a ilbo* se zvýšil v padesátých letech na čtyři sta tisíc oproti poválečným dvaceti tisícům výtisků.¹⁷⁵ V polovině roku 1959 dosáhl celkový počet publikací čísla pět set třicet tři, kde bylo zastoupeno čtyřicet dva deníků a sto šest týdeníků.¹⁷⁶ Přesto se

¹⁶⁸ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 251

¹⁶⁹ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 870

¹⁷⁰ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 251

¹⁷¹ Tamtéž str. 251

¹⁷² YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 870

¹⁷³ V padesátých letech se gramotnost ztrojnásobila. V roce 1960 bylo v Koreji sedmdesát procent gramotných obyvatel. Viz ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 255. V padesátých a šedesátých letech dvacátého století korejská vláda organizovala celonárodní kampaň pro rozvoj gramotnosti obyvatel. Na konci třicátých let bylo sedmdesát procent obyvatel Koreje negramotných. Viz

http://www.unesco.org/education/wef/countryreports/korea/rappport_2_1.html

¹⁷⁴ V padesátých letech se počet obyvatel žijících ve městech zdvojnásobil, tvořil téměř třicet procent. V roce 1961 obyvatelé venkova tvořili padesát osm procent celkové populace Jižní Koreje, nicméně nová politika rychlého ekonomického růstu země a industrializace vedla k velkému přesunu obyvatel do měst pro lukrativnější pracovní nabídky. Na konci šedesátých let tak celkem jeden a půl miliónu lidí přesídlilo z venkova do větších měst, což tvořilo deset procent z celkové populace venkova. Migrace spojená následně s nedostatkem pracovních míst, vedla k sociálním nepokojům, stávkám a demonstracím na začátku sedmdesátých let. Viz KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (Eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 362, 364

¹⁷⁵ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 255

¹⁷⁶ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 103

zejména v prvních letech se novinové společnosti potýkaly s nedostatkem finančních zdrojů, kdy byl novinový průmysl založen především na výnosech z předplatného a trh byl velmi slabý jak po stránce výrobní, tak i prodejní.¹⁷⁷ Opoziční noviny navíc i přes I Süng-manova opatření zastávaly stále kritičtější postoj vůči současnému vládnímu systému. Přes otevřenou podporu svobody projevu a tisku se prezident I Süng-man vyznačoval silnou netolerancí k opozici a snahou o zamezení jakékoliv kritiky týkající se jeho vlády.¹⁷⁸ Krátce po založení první republiky byl Národním shromážděním v návaznosti na otázku národní bezpečnosti a v očích vlády stále aktuálnější hrozby šíření levicových myšlenek 1. prosince roku 1948 přijat Zákon o národní bezpečnosti (*Kukka poan pöp*, 國家保安法).¹⁷⁹ Přestože byl zákon původně navržen k potlačení činnosti protivládních organizací, byl svým obsáhlým zněním využíván k likvidaci jakékoliv opozice a rovněž tisku samotného.¹⁸⁰ Na základě zákona byla za trestný čin shledávána již samotná obhajoba či sympatizování s protivládními organizacemi. Veškerý obsah, který by tedy jakkoliv mohl poškodit národní prestiž a ohrozit národní bezpečnost či měl špatný vliv na veřejné mínění, podléhal cenzuře. Mezi další témata, jež byla cenzurou sledována, byla ta, která svým obsahem poškozovala vnitrostátní politiku Korejské republiky, prozrazovala národní tajné informace nebo se podílela na utváření spiknutí proti vládě. Rovněž články schvalující či podporující komunistickou stranu či severokorejský režim byly zakázány spolu s články poškozujícími zahraniční diplomatické vztahy.¹⁸¹ V průběhu padesátých let se cenzura projevila také na konzervativních tiscích. Deník *Tong-a ilbo* byl pozastaven v roce 1955, ale patrně nejznámější případ vládního zásahu do samosprávy tisku bylo pozastavení tvorby opozičních novin *Kjõnghjang sinmun* v roce 1959 na základě porušení Výnosu č. 88. Přestože byl tento výnos přijat v prvních letech po osvobození USAMGIKem, zůstával nadále v platnosti i během první republiky. K pozastavení činnosti novin *Kjõnghjang sinmun*, v té době hlavních opozičních novin, které se s nákladem více jak sto padesáti tisíc výtisků řadily po deníku *Tong-a ilbo* k největším deníkům v zemi,

¹⁷⁷ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 8

¹⁷⁸ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 251

¹⁷⁹ Zákon o národní bezpečnosti byl vydán v důsledku údajných komunistických nepokojů ve městech Jõsu a Sunčchõnu. Kvůli své široké definici nepokojů byl používán vládními úřady k potlačení opozice. Zákon byl legalizován, i přestože byl v rozporu s přijatou ústavou z roku 1948, která zakazovala jakékoliv omezení svobody slova, ovšem s výjimkami stanovenými zákonem. Viz *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny, 2009. str. 252. Zákon o národní bezpečnosti zůstává v platnosti i v současné době. Znění zákona dostupné z:

<http://www.law.go.kr/법령/국가보안법>. Na zákon upozorňuje rovněž řada mezinárodních neziskových organizací, neboť omezuje svobodu slova. Například viz <http://www.amnestyusa.org/research/reports/the-national-security-law-curtailling-freedom-of-expression-and-association-in-the-name-of-security-i> nebo <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2013/south-korea#.VdCY3lrYowA>

¹⁸⁰ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 5

¹⁸¹ KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 5

předcházelo několik událostí. Podle Čang Mjõna (張勉, 1899-1966),¹⁸² tehdejšího viceprezidenta Korejské republiky a člena opoziční Demokratické strany (*Mindžudang*, 民主黨),¹⁸³ bylo hlavním důvodem pozastavení deníku snaha ze strany vlády omezit opoziční politické aktivity před chystanými prezidentskými volbami v následujícím roce.¹⁸⁴ Noviny byly žalovány za otisknutí údajně vykonstruovaného článku pojednávajícím o tiskové konferenci pořádané prezidentem I Süng-manem, na které se měl prezident postavit proti chystané novelizaci často novináři i veřejností kritizovaného Zákona o národní bezpečnosti. Další bod obvinění se vztahoval k článku, který byl publikován s cílem úmyslně poškodit současnou politickou moc, zprostředkováním negativně vyznívajícím rozhovoru kandidáta v chystaných viceprezidentských volbách I Ki-bunga (李起鵬, 1896-1960)¹⁸⁵ a Dr. Franka Schofielda (1889 – 1970).¹⁸⁶ K zákazu činnosti novin nicméně vedlo až porušení Výnosu č. 88 za předčasné otisknutí informací o zadržení severokorejského agenta v Korejské republice, čímž bylo narušeno vyšetřování.¹⁸⁷ Proti uplatnění Výnosu č. 88 v případě deníku *Kjõnghjang sinmun* se vyjádřilo velvyslanectví USA v Korejské republice, když prohlásilo, že „účelem přijetí Výnosu č. 88 Vojenskou správou armády Spojených států v roce 1946 bylo zcela jistě omezení komunistické rozvracející propagandy, která v té době ohrožovala vnitřní bezpečnost Koreje.“¹⁸⁸ Deník *Kjõnghjang sinmun* obnovil svou činnost hned v následujícím roce po prezidentově rezignaci.

Poté co prezident I Süng-man v roce 1960 po dubnovém studentském povstání rezignoval na funkci prezidenta, nastalo krátké období demokratizace druhé republiky (1960 - 1961). Ani ne dvouleté období druhé republiky představovalo pro noviny období krátké svobody, kdy se v červenci roku 1960 uvolnil licenční systém a korejští novináři mohli po

¹⁸² Premiér vlády druhé republiky v letech 1960 – 1961.

¹⁸³ Demokratická strana byla založená v září roku 1955.

¹⁸⁴ Special to The New York Times. *OPPOSITION PAPER CLOSED IN KOREA; News Falsification Charged -- Shutdown Protested by U. S. Embassy. The New York Times. 1959, (May 2).*

¹⁸⁵ I Ki-bung byl roku 1960 zvolen ve volbách konaných 15. března viceprezidentem Korejské republiky. Jeho očividně zmanipulované vítězství vedlo k řadě protestů, které předznamenaly konec první republiky.

¹⁸⁶ Dr. Frank Schofield pobýval mezi lety 1916 – 1920 v Koreji, kde vyučoval bakteriologii na lékařské škole Severance, kterou v roce 1885 založil americký misionář Horace Newton Allen (1858–1932). Frank Schofield během svého působení v Koreji otevřeně kritizoval japonskou agresi na Korejském poloostrově a osobně se angažoval ve vlasteneckém Hnutí 1. března roku 1919. Za svou politickou činnost byl nicméně v roce 1920 japonskou koloniální správou donucen k navrácení se zpět do Kanady, kam emigroval z Velké Británie v roce 1907. Do Koreje se opětovně vrátil po ukončení druhé světové války a od roku 1958 vyučoval na Sõulské národní univerzitě. Viz

<http://web.archive.org/web/20090925181747/http://www.ovc.uoguelph.ca/path/schofield/>

¹⁸⁷ Special to The New York Times. *OPPOSITION PAPER CLOSED IN KOREA; News Falsification Charged -- Shutdown Protested by U. S. Embassy. The New York Times. 1959, (May 2).*

¹⁸⁸ Special to The New York Times. *OPPOSITION PAPER CLOSED IN KOREA; News Falsification Charged -- Shutdown Protested by U. S. Embassy. The New York Times. 1959, (May 2).*

dlouhé době zase naplno projevit své novinářské ambice. Nová vláda premiéra Čang Mjōna 15. června přijala novou ústavu druhé republiky a svoboda slova tak byla stanovena také v ústavně právní rovině. Omezování tisku stejně jako omezování politických aktivit bylo zrušeno a počet novin a nových vydavatelství se značně navýšil po celé zemi již na začátku roku 1960. Již v polovině roku krátce po prezidentské rezignaci se počet deníků zvýšil na šedesát osm a počet týdeníků dokonce na dvě stě osm. Také zpravodajské agentury navýšily svůj počet, k 1. srpnu roku 1960 bylo v zemi celkem padesát osm zpravodajských agentur a hned v následujícím roce se jejich počet ještě zvýšil na tři sta šestnáct.¹⁸⁹ Celkový počet deníků se postupně oproti předešlému roku zvýšil ze čtyřiceti na sto dvanáct a počet týdeníků a magazínů se zdvojnásobil.¹⁹⁰ V polovině března roku 1961 se počet vydávaných týdeníků rozrostl na čtyři sta osmdesát šest titulů a počet ostatních publikovaných periodik se zvýšil na sto devadesát tři.¹⁹¹ Jak poznamenal Sa Eun Suk „*Media měla možnost hrát roli sociálního vůdce a svoboda tisku mohla naplno rozkvést.*“¹⁹² Neomezená svoboda tisku s sebou podobně jako během prvních let po osvobození přinesla neblahý vliv na kvalitu novinové produkce a na soutěživost mezi jednotlivými periodiky společně s poklesem zájmu o etické otázky samotných novinářů. Krátké trvání druhé republiky charakteristické svým neomezováním demokratických hodnot však skončilo náhle po vojenském puči generála Pak Čöng-hüiho.

4.3 Studium žurnalistiky v Koreji

Ukončení japonské okupace na Korejském poloostrově předznamenalo rozvoj nejenom v oblasti novinové produkce, ale také žurnalistiky jako studijního oboru.¹⁹³ Svoboda tisku, kterou korejská společnost získala, dala vzniknout velkému množství nových novinových titulů a časopisů a tím se zvýšila poptávka a důležitost samotné výuky žurnalistiky a zájem o morální závazky, jež by měli novinářů dodržovat, a jejich sociální odpovědnosti v soudobé korejské společnosti. Studium žurnalistiky započalo v Koreji rokem 1954, kdy byla na

¹⁸⁹ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 104

¹⁹⁰ KIM, Sae-Eun. *The International Encyclopedia of Media Studies: 11 Journalism History* [online]. Blackwell Publishing Ltd., 2013, str. 5

¹⁹¹ SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*, str. 104

¹⁹² SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 8

¹⁹³ Již během japonské okupace bylo vzdělávání novinářů důležitým tématem, kdy se v novinách představovala především zahraniční výuka žurnalistiky. Lekce žurnalistiky pořádaly například již v první polovině třicátých let noviny *Čosön ilbo* a *Tong-a ilbo* a v roce 1929 byla v rámci humanitního oboru vyučována žurnalistika na dívčí Univerzitě Ihwa. Více viz KIM, Young-Hee. *The Appearance and Characteristics of Early Education in Journalism and Communication Studies in Korea*.

univerzitě Hongik v Söulu založena poprvé katedra komunikačních studií.¹⁹⁴ Nicméně první institucí v Koreji zaměřenou na výuku žurnalistiky po osvobození byla již v roce 1947 založená Korejská novinářská akademie (*Čosön sinmun hagwön*, 朝鮮新聞學院).¹⁹⁵ Akademie byla založena 5. dubna novinářem Kwak Pok-sanem (郭福山, 1911 - 1971) a v prvním půl roce jejího působení bylo přijato celkem třicet studentů ze sto sedmdesáti uchazečů. Hned následující rok se počet uchazečů zvýšil na tři sta, ze kterých bylo následně přijato ke studiu padesát studentů.¹⁹⁶ Výuka se zaměřovala jak na teoretickou část, tak na praktickou, kdy byl kladen důraz na novinářskou etiku, probíraly se otázky jako například urážka na cti v novinách, problémy výrobních postupů novin, ale také politika, právo a historie.¹⁹⁷ Během korejské války byla výuka v rámci akademie přesunuta do města Pusan a její název změněn v roce 1952 na Söulskou novinářskou akademii (*Söul sinmun hagwön*). Ta se po roce 1953 opět přesunula do hlavního města, kde působila až do roku 1967, kdy byla uzavřena. První vysokou školou, která v roce 1949 zařadila kurzy žurnalistiky do svého studijního plánu a na které vyučoval Kwak Pok-san, byla Söulská národní univerzita.¹⁹⁸ Kurzy žurnalistiky následně otevřely další univerzity jako Univerzita Korjō, dívčí Univerzita Ihwa a Univerzita Čungang, kde rovněž přednášel Kwak Pok-san. První katedra komunikačních studií byla následně založena 9. března v roce 1954 na Univerzitě Hongik, kterou poprvé v roce 1958 absolvovalo dvacet studentů.¹⁹⁹ Katedru žurnalistiky také v roce 1957 založila Univerzita Čungang a v roce 1960 byla katedra žurnalistiky ustavena na dívčí Univerzitě Ihwa, na které byl rovněž v roce 1964 založen navazující magisterský program. V následujících letech byl obor žurnalistika založen na většině předních univerzit v zemi, v roce 1964 se přidala Univerzita Hanjang, roku 1965 Univerzita Korjō, v roce 1966 Univerzita Kjōnghüi, v následujícím roce Univerzita Sōnggjungwan a Univerzita Sōgang a v roce 1972 Univerzita Jōnse.²⁰⁰

¹⁹⁴ LEE, Min Ju. *Journalism and Communication Studies in Korea for the First Ten Years After Liberation, 1945-1954*. str. 2

¹⁹⁵ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jōksa*, str. 91

¹⁹⁶ I, Sang-čchöl. *Kwak Pok-sanüi sinmunhak iron*, str. 2

¹⁹⁷ Tamtéž str. 2

¹⁹⁸ KIM, Young-Hee. *The Appearance and Characteristics of Early Education in Journalism and Communication Studies in Korea*, str. 31

¹⁹⁹ I, Sang-čchöl. *Kwak Pok-sanüi sinmunhak iron*, str. 3

²⁰⁰ Tamtéž str. 4

5 Éra prezidenta Pak Čöng-hüiho

Korejská republika byla po dobu téměř třiceti let pod vládou autoritářských prezidentů, konkrétně od vojenského převratu generála Pak Čöng-hüiho (朴正熙, 1907 - 1979)²⁰¹ v roce 1961 až do konce funkčního období prezidenta Čon Tu-hwana (全斗煥, nar. 1931)²⁰² v roce 1987, kdy především období třetí (1963 – 1972) a čtvrté republiky (1972 - 1979) představovalo ve vývoji korejské žurnalistiky dobu významných událostí a změn. Následující kapitoly práce proto budou věnovány vývoji korejské novinové tvorby v tomto zásadním období korejské historie, neboť právě toto období přineslo výrazný růst jihokorejské ekonomiky a zároveň byla posílena politická moc nad mediálním průmyslem, což dohromady napomohlo k vytvoření kapitalistických mediálních podniků. K získání ucelenějšího pohledu na vývoj korejské žurnalistiky od šedesátých let je zapotřebí nejdříve stručně nastínit změny v politice, jež nastaly po vojenském puči v roce 1961 a představit základní přístup autoritářských vlád k tisku.

Původní nadšení korejské veřejnosti po I Süng-manově rezignaci vystřídalo zklamání z nově sestavené vlády v rámci druhé republiky, která pro své zdráhání uskutečnit rozsáhlejší kroky k demokracii ztrácela na své důvěryhodnosti. Navíc se objevily též ekonomické a sociální problémy, doprovázené stávkami dělníků, studentů a učitelů a běžnou věcí se stala též korupce v řadě veřejných institucí. Právě toto selhání druhé republiky v naplnění stanovených demokratických cílů tak představovalo pro Pak Čöng-hüiho možnost provést svůj již v minulosti plánovaný vojenský puč. Úspěch vojenského převratu, který umožnil převzít politickou moc v zemi generálu Pak Čöng-hüimu v roce 1961, stál především na samotné silné osobnosti Pak Čöng-hüiho, která mu umožnila získat si podporu zejména v

²⁰¹ Pak Čöng-hüi se narodil 14. listopadu roku 1917 do poměrně chudé farmářské rodiny v provincii Kjöngsang. Do roku 1940 působil především jako učitel v jihokorejském městě Tägu. Jeho vojenská cesta započala rokem 1940, kdy se rozhodl vstoupit do Císařské armády Mandžukua (*Mandžuguk jukkun*, 滿洲國陸軍), vytvořené v japonském loutkovém státě Mandžukuo, v rámci které nastoupil do vojenské školy ve městě Čchangčchun. Po jejím absolvování v roce 1942 nastoupil na vojenskou školu v Japonsku (*Ilbon jukkunsagwan hakkjo*, 陸軍士官學校), kterou o dva roky později dokončil. Po osvobození začal studovat na vojenské škole v Koreji (*Čosön kjöngbi sagwan hakkjo*, 朝鮮警備士官學校) a po jejím dokončení nastoupil do armády Korejské republiky. Jeho členství korejské Dělnické straně (*Namdžosön lodongdang*, 南朝鮮勞動黨) však vedlo roku 1948 k jeho zatčení a odsouzení k smrti. To bylo nakonec změněno na dvacet let odnětí svobody. Někdy poté byl zproštěn obvinění a propuštěn. V průběhu Korejské války zastával vysoké vojenské funkce a postupně si získal přízeň i úctu v řadách příslušníků armády. To mu nakonec napomohlo při plánování vojenského převratu roku 1961. Pak Čöng-hüi plánoval provedení vojenského převratu již během prezidentských voleb v roce 1956 a opětovně po volbách roku 1960, kdy byl jeho záměr znemožněn nastalými studentskými protesty. Viz KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 36 - 41

²⁰² Prezident Korejské republiky v letech 1980 - 1987

řadách mladších vojáků a představitelů armády, a na jeho umění politické strategie. Druhým klíčovým bodem byl mocenský růst armádních sil, její modernizace a respekt, který si vybuodovala v padesátých letech po občanské válce. To vše ji nakonec dostalo na začátku šedesátých let do popředí politické moci. Je důležité poznamenat, že Korejská republika měla ke konci šedesátých let jednu z největších armád světa, která čítala přes šest set tisíc vojáků.²⁰³ Přestože samotný vojenský puč, jenž proběhl 16. května, z počátku neinicioval samotný Pak Čong-hüi, ale odehrál se pod vedením podplukovníka Kim Čong-pchila (金鍾泌, nar. 1926),²⁰⁴ byl to právě Pak Čong-hüi, kdo dokázal z nastalé situace nejvíce vytěžit. Poté, co v roce 1961 převzal veškerou politickou moc v zemi, vyhlásil v den vojenského převratu stanné právo²⁰⁵ a nastolil vojenský totalitarismus, kdy až do roku 1963 vládl prostřednictvím vojenské junty, Nejvyšší rady pro přestavbu státu (*Kukka čägön čchögo üwönhö*, 國家再建最高會議, dále jen Nejvyšší rada). Dne 15. května pak zakázal veškeré politické aktivity,²⁰⁶ rozpustil Národní shromáždění a provedl rozsáhlé čistky všech veřejných institucí podezřelých za minulou vládu z korupce a to včetně armády. Právě pomocí rozsáhlých čistek, které provedl následně po vojenském puči, si v průběhu třetí a čtvrté republiky dokázal získat podporu své politiky od řady institucí a byrokratického aparátu, ale rovněž i od státní policie a armády.²⁰⁷ Již v roce 1961 byla za tímto účelem 13. června vytvořena Korejská ústřední zpravodajská služba (*Čungang čonghobu*, *Korean Central Intelligence Agency*, KCIA, 中央情報部, dále jen KCIA) v čele s Kim Čong-pchilem, která měla na starost kontrolu nad domácí i zahraniční zpravodajskou činností a mimo jiné také kontrolu veškerého tisku. Vojenská junta musela především dokázat svou rozdílnou povahu oproti předchozím civilním politikům a v souvislosti s jejím lepším vnímáním ze strany veřejnosti krátce po vojenském puči představit plány na ekonomický rozvoj země. Dne 12. srpna roku 1961 byl vyhlášen plán navrácení moci zpět civilní vládě do roku 1963. Obavy z možného neúspěchu v nadcházejících volbách vedly v březnu roku 1962 Pak Čong-hüiho k vyhlášení Politického purifikačního zákona (*Čöngčchi hwaldong čöghwa pöp*, 政治活動淨化法), který odstranil jeho hlavní oponenty a na základě kterého bylo následně z korupce obžalováno 1 336

²⁰³ KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 41

²⁰⁴ Vlivný konzervativní politik během třetí a čtvrté republiky. Studoval na vojenské akademii v Koreji, kterou absolvoval v roce 1946. Strůjce a hlavní organizátor vojenského puče roku 1961. Zakladatel a předseda Demokratické strany. V letech 1971 – 1975 a 1998 – 2000 premiér vlády.

²⁰⁵ Stanné právo trvalo v zemi až do 27. května roku 1961 do doby než byl vojenský převrat přijat vládou USA. Viz KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (Eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 54

²⁰⁶ Zákaz politických aktivit trval až do května následujícího roku 1962.

²⁰⁷ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 264

politiků.²⁰⁸ Poté, co byla v prosinci roku 1962 vyhlášena nová ústava ustanovující přímou volbu prezidenta a stranickou jednokomorovou legislativu, byla v rámci chystaných prezidentských voleb opět povolena politická aktivita. Ke konci roku 1962 následně Pak Čong-hui oznámil plánovaný odchod z armády a kandidaturu v chystaných prezidentských volbách za novou Demokratickou republikánskou stranu (*Mindžu konghwa tang*, 民主共和黨).^{209 210} Za výrazné pomoci Demokratické republikánské strany získal Pak Čong-hui 15. října roku 1963 v prezidentských volbách čtyřicet sedm procent z celkového počtu hlasů²¹¹ a byl zvolen prezidentem třetí republiky (1963 - 1972). Zvolením Pak Čong-huiho civilním prezidentem započalo druhé období jeho vlády, které se odvíjelo od změn na domácí, ale i zahraniční politické scéně a od změn mezinárodních vztahů, které nakonec vedly prezidenta Pak Čong-huiho k opětovnému vyhlášení stanného práva a provedení řady reforem ve státě počínaje vyhlášením nové restriktivní ústavy *Jusin* v roce 1972, která umožnila opětovné zvolení do prezidentské funkce a zajišťovala tak Pak Čong-huimu úřad až do roku 1979.

5.1 Autoritářské vlády ve vztahu k tisku

Ve snaze charakterizovat povahu vztahů mezi korejskou vládou v době autoritářských vlád a medií je zapotřebí nejprve vymezit základní povahové rysy přístupu autoritářských vlád k tisku. Přístup autoritářských vlád k tisku patří k nejranějším mediálním vztahům,²¹² který staví tisk do podřízeného postavení vůči politické moci a který přetrval v této podobě v mnoha zemích až do dvacátého století, a to mnohokrát i přes přijetí liberálních principů v dané zemi.²¹³ Tisk jako instituce zde podléhá vládní kontrole při vykonávání své funkce a fungování ve společnosti. Zároveň hlavní funkci medií představuje podpora domácích či zahraničních politických cílů vlády. Autoritářské vlády ve svém přístupu k tisku odporují demokratickému pohledu na samotnou svobodu tisku. Mnoho vlád ve dvacátém století, včetně Korejské republiky, které ustanovily autoritářské typy vlád, přijaly současně i některé

²⁰⁸ KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea* 55

²⁰⁹ Demokratická republikánská strana byla nejsilnější stranou během třetí a čtvrté republiky.

²¹⁰ Blíže o prezidentských volbách z roku 1963 viz KIM, C. I. Eugene. *Significance of the 1963 Korean Elections*.

²¹¹ V prezidentských volbách roku 1963 získal Pak Čong-hui celkem 4 702 642 hlasů což z celkového počtu hlasů činilo 47 procent. Za opozici kandidoval Jun Po-son (尹潽善, 1897-1990, prezident Korejské republiky v letech 1960-1962), který získal 4 546 614 hlasů. Viz KIM, C. I. Eugene. *Significance of the 1963 Korean Elections*, str. 765

²¹² Tento vztah se dá vypořádat již v Evropě v období renesance v šestnáctém a sedmnáctém století.

²¹³ SIEBERT, Fred S. et al. *Four Theories of the Press: The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility, and Soviet Communist Concepts of what the Press Should be and Do*, str. 9

liberální principy a ve vztahu k tisku se tak často stavěly do rozporu vůči ústavním zaručením svobod. Podle Sieberta bylo v průběhu autoritářských vlád využíváno k potlačení tisku tři základních metod, které představovaly poskytování výhod spolupracujícím vydavatelstvím, licenční povinnost publikací a legislativu. Jednou z nejranějších metod kontroly tisku, používanou například již v šestnáctém století v Anglii, bylo zvýhodňování těch vydavatelů, kteří podporovali politickou moc a spolupracovali s ní.²¹⁴ Zvýhodňování vydavatelství veřejně podporujících nebo napomáhajících politické moci umožnilo například i v Koreji k vytvoření monopolů a finančně dobře fungujících podniků, jejichž vznik současně pro vládu představoval upevnění moci nad vlastníky firem a tím získání kontroly nad obsahem novin. Tento blízký vztah vlády a medií vycházející z oboustranně prospěšné spolupráce však ve společnosti vytvářel špatný obraz o věrohodnosti tisku, se kterou často projevovali nesouhlas i samotní novináři. S rozvojem kapitalistických podniků a soukromých vydavatelství a s celkovým navýšením nákladu však vláda musela najít nový prostředek, který by dokázal udržet kontrolu nad stále více se rozvíjejícím soukromým tiskem. Druhým nejčastějším způsobem, který autoritářské vlády uplatňovaly k omezení tisku, bylo proto přijímání licenčních zákonů. Přijetí zákona vyžadující licenční schválení veškerých vydavatelství napomáhalo autoritářským vládám ke kontrole tisku a získání přehledu nad vydávanými novinami. Ten vyžadoval, aby veškerý materiál určený k veřejné publikaci obdržel před vydáním oficiální schválení nebo licenci, a zároveň byl počet takto přidělovaných licencí často omezován.²¹⁵ Nutnost obdržení licence pak byla často využívána vládou k potlačení opozičního tisku nebo novin kritizujících současný režim zamítnutím udělení potřebných povolení. Zákon vyžadující vydavatelskou licenci má svou tradici rovněž v Koreji, kde její poprvé proti vlastenecky zaměřeným novinám použila japonská okupační vláda, a na který později v polovině čtyřicátých let vůči levicovému tisku navázala USAMGIK, aby zamezila dalšímu šíření levicově orientovaných listů. Legislativa pak představovala nejúčinnější metodu jak získat kontrolu nad novinovou tvorbou, přestože s sebou přinášela také negativní stránku, neboť její přímé uplatňování v novinách ovlivňovalo též veřejné mínění a proto o ní bude následně více pojednáno.

²¹⁴ SIEBERT, Fred S. et al. *Four Theories of the Press: The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility, and Soviet Communist Concepts of what the Press Should be and Do*, str. 20

²¹⁵ Tamtéž str. 22

5.2 Mediální politika Pak Čöng-hüiho

Období třetí a čtvrté republiky přineslo řadu změn nejenom ve vládní mediální politice, ale také v samotném novinovém průmyslu. Mluví-li se o vývoji korejské žurnalistiky během vlád prezidenta Pak Čöng-hüiho, zdůrazňuje se především jeho nezlomná snaha o potlačení opozičních a kritických listů prostřednictvím řady legislativních norem vztahujících se k tisku. Během třetí republiky zůstávala rovněž v korejské společnosti aktuální otázka národní bezpečnosti a přejata byla také antikomunistická rétorika a vymezování se vůči severokorejským projevům sympatií či náklonnosti. Je nepopiratelné, že se vláda třetí republiky snažila v rámci dosažení svých stanovených politických cílů o kontrolu a ovlivňování veřejného mínění prostřednictvím represí či spolupráce s mediálními společnostmi. Na druhou stranu je ovšem nutné také poznamenat, že každá spolupráce vyžaduje dva aktéry. Náhlý ekonomický růst země v šedesátých letech se projevil také v novinové produkci. Finanční zisk a vidina politické moci napomohla k podpoře a spolupráci novinových společností se soudobou vládní mocí. Posun tisku směrem ke kapitalistickým podnikům a odklon od společenské funkce novin jako služby veřejnosti vedl ke ztrátě důvěry korejské společnosti vůči tisku a k nutnosti zamyšlení se nad otázkami etického chování novinářů nejenom ze strany veřejnosti, ale i samotných korejských novinářů. Zesílení kontroly novinové tvorby na konci šedesátých a začátku sedmdesátých let v souvislosti s měnící se politickou situací a kritika novinářských praktik ze strany veřejnosti pak vyústily v celonárodní hnutí korejských novinářů za svobodu tisku.

5.2.1 Reformy v rámci nové mediální politiky

Prezident Pak Čöng-hüi podobně jako prezident I Süng-man zastával v rámci mediální politiky otevřenou podporu a prosazování svobody slova a tisku. Jak pronesl sám Pak Čöng-hüi „*Svoboda myšlení a svoboda slova musí být zaručeny zákonem, stejně jako musí existovat právo vyslovení konstruktivní kritiky vládních opatření.*“²¹⁶ Svoboda tisku byla opět i za třetí republiky zaručena v rámci ústavně právní roviny. Novelizovaná ústava třetí republiky²¹⁷ byla předána ke schválení Národním shromáždění v prosinci roku 1962 a následně schválena 26.

²¹⁶ CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*, str. 111

²¹⁷ Ústava třetí republiky z roku 1962 dostupná z: <http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=53191#0000>

prosince téhož roku většinou hlasů.²¹⁸ Nová ústava představila opět prezidentský systém jako hlavní politickou moc v zemi, nicméně na rozdíl od I Süng-mana byly nyní prezidentské pravomoci v mnohém oslabené. „*Prezident třetí republiky by neměl mít pravomoci, jakých užíval I (I Süng-man) ačkoli stále mohl uplatnit kontroverzní prezidentskou moc, vyhlásit stav ohrožení, jak je stanoveno v článku 73.*“²¹⁹ Prezident republiky jako představitel výkonné moci měl vedle práva vyhlásit stav ohrožení také pravomoc, rovněž podle čl. 75 ústavy, kdykoliv vyhlásit stanné právo, které dočasně zbavovalo občany jejich svobod a práv.²²⁰ Právě ona pravomoc vyhlásit kdykoliv stav ohrožení a stanné právo dávala prezidentovi mimo jiného také neomezenou moc nad kontrolou kritických či opozičních listů v době, kdy bylo zapotřebí zamezit negativním vlivům na veřejné mínění. Novelizovaná ústava z roku 1962 zaručovala svobodu slova a tisku všem občanům v čl. 18 společně s právem na svobodu shromažďování a sdružování a rovněž byla zakázána cenzura v tisku.²²¹ Zároveň však byla svoboda tisku zaručena pouze do té míry, pokud by nenarušila či nepoškodila cti a práva jiných osob a veřejnou morálku.²²² Čl. 18 korejské ústavy nadále stanovoval, že zákonem mohou být dále stanoveny normy pro tiskařské vybavení či vybavení pro zpravodajství. Z důvodu špatné finanční situace mnohých novinových společností na začátku šedesátých let bylo zákonem stanovené tiskařské vybavení pro řadu vydavatelství nesplnitelné, což následně vedlo k ukončení jejich činnosti. Svým striktním odmítáním kritiky vládního systému, svou nezlomnou snahou o podkopání sil opozice a pronásledováním oponentů navázal Pak Čöng-hüi po svém uchopení moci na předchozí I Süng-manovu vládu. Vymezení se na provládní a opoziční noviny nebylo novou vojenskou juntou akceptováno. Na rozdíl od svých předchůdců spatřoval Pak Čöng-hüi v mediálním průmyslu, zejména v prvních letech po vojenském puči, důležitou složku k upevnění své nenadále nabyté politické moci. Media mu měla napomoci legitimovat v očích korejské veřejnosti změnu režimu a zároveň se zapojit do plánů ekonomického rozvoje země.²²³ Prezident Pak Čöng-hüi byl ze všeho nejvíce oddán myšlence národní prosperity, která měla být založena na ekonomickém rozvoji země, což se mělo projevit také v mediálním průmyslu. Noviny sehrály důležitou úlohu hned nedlouho po vojenském puči, kdy Pak Čöng-hüi mobilizoval veškerá media k celonárodní kampani s cílem prezentovat lidem vojenskou juntou jako opak dosavadní korupce a nekompetentnosti

²¹⁸ KIM, Hakjoon. The Influence of the American Constitution on South Korean Constitutional Development since 1948, str. 33

²¹⁹ KIM, Hakjoon. The Influence of the American Constitution on South Korean Constitutional Development since 1948, str. 33.

²²⁰ YOON, Kyu Ho. Judicial Interpretation of Press Freedom in South Korea, str. 140

²²¹ Ústava Korejské republiky z roku 1962 čl. 18

²²² Ústava Korejské republiky z roku 1962 čl. 18

²²³ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 253

civilních politiků. Vojenská junta dále vyvíjela tlak na vysokoškolské učitele a novináře, aby prostřednictvím novinových článků vyjádřili podporu květnovému převratu. Dne 23. května pak vojenská junta uveřejnila šestibodové nařízení uvalující na tisk přímou cenzuru zamezující publikovat články, které by svým obsahem mohly ohrozit nastolení kontrarevolučního prostředí.²²⁴ V tomto směru nebylo znevážení „revolučních“ cílů vojenskou juntou tolerováno. „*Kdokoliv, kdy odporoval revoluci, byl prohlášen za komunistického sympatizanta a nepřítele národní obnovy.*“²²⁵ Vláda prezidenta Pak Čong-hüiho představila jasný směr, kterým by se mediální společnosti měly v následujících letech ubírat. Hlavní body mediální politiky nové vlády byly prezentovány Vojenským revolučním výborem (*Kunsa hjöngmjöng üwönhö*, 軍事革命委員會) krátce po vojenském puči. Jako nejdůležitější byl představen koncept, ve kterém funkcí novin je především plnit a dodržovat povinnost vůči společnosti, a tato povinnost byla následně politickou mocí nadřazována nad samotnou svobodu tisku.²²⁶ Vojenská vláda roku 1962 v souvislosti s reorganizací mediálních společností a mediální politiky vyhlásila 28. června novou „mediální politiku“ (*öllon čöngčchäk*), která nyní přesně vymezovala povinnosti a reorganizaci novinových společností.²²⁷ Nová mediální politika vešla v platnost 15. srpna a měla přinést změny jak v chodu samotných mediálních společností, tak ve vedení firem. Podle prohlášení vojenské junty mediální politika nepředstavovala zákon, nicméně její dodržování bylo Nejvyšší radou důrazně doporučováno.²²⁸ Základní změnou v rámci nové politiky bylo vyhlášení vztahující se k dvoudennímu vydávání novin. Nové vyhlášení nyní omezovalo dvojí denní edice novin (*pokkandže*, 複刊制) na pouze jednodenní vydání (*tankandže*, 單刊制), které následně omezilo produkci na pouze ranní vydání deníků *Čosön ilbo* a *Hankuk ilbo* a publikaci večerního vydání *Tong-a ilbo*, *Kjöngghjang sinmun*, *Tāhan ilbo* a *Söul sinmun*.²²⁹ V rámci nové mediální politiky bylo Nejvyšší radou rovněž doporučeno rozšíření počtu vydávaných stran denního tisku ze současných čtyř na osm až devět stran, které měly posloužit jako vzdělávací prostředek pro veřejnost a jejichž obsah byl poskytován samotnou vojenskou juntou.²³⁰ Nová mediální politika neovlivnila pouze úbytek novinových výtisků, promítla se

²²⁴ KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 54

²²⁵ Tamtéž str. 54

²²⁶ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 253

²²⁷ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 96

²²⁸ Special to The New York Times. PRESS IN KOREA FEARS NEW CURB; Seoul Regime Sets Policy to Discipline Papers. *The New York Times*. 1962, (July 8).

²²⁹ ČÖNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa*, str. 96

²³⁰ Special to The New York Times. PRESS IN KOREA FEARS NEW CURB; Seoul Regime Sets Policy to Discipline Papers. *The New York Times*. 1962, (July 8).

rovněž do snížení počtu novinářů a reportérů v zemi, zejména poté, co vojenská junta zavedla registraci novinářů a apelovala na novinové společnosti, aby ukončily pracovní spolupráci s těmi novináři, kteří se v minulosti dopustili korupce. Dne 16. prosince roku 1963 byla následně tato nová politika uzákoněna jako Tiskový zákon (*Öllon pöp*), který přesně stanovoval zaměstnanecké výhody, podoby vydavatelství a redakcí a v podstatě tak nepřímo umožňoval kontrolu a cenzuru v novinách.²³¹ Podobné purifikační hnutí z prvních let po vojenském puči proběhlo opětovně v roce 1972, kdy se v souvislosti s vyhlášenými revitalizačními reformami a ústavními změnami objevila vzrůstající kritika nejenom ze strany veřejnosti, ale také ze strany samotných novinářů a mediálních organizací. V každé provincii bylo v té době povoleno publikovat pouze jeden denní tisk, což vedlo k zavření několika deníků a velkému propouštění novinářů, kdy nakonec z původních 6 332 klesl počet zaměstnaných novinářů na 3 427.²³² Nová vláda pokládala novinové organizace především za marketingové podniky, jejichž finanční samostatnost byla rozhodující pro udržení provozu společnosti. V neposlední řadě bylo v rámci mediální politiky tisku zdůrazňováno zaměření se na kulturní vzdělávání a kulturu jako téma, kterému by se tisk měl věnovat více než informování o aktuálním dění a událostech. Jak totiž zdůrazňuje Chang: „*hlavní úlohou tisku, jak jí vnímala vláda, bylo vzdělávání svých čtenářů a posluchačů a nejenom jejich informování*“.²³³ Na pozadí korupčních skandálů v mediální sféře z dob druhé republiky bylo stěžejním cílem vojenské junty navrátit tisku jeho tradiční hodnoty a úlohy v korejské společnosti. V dubnu roku 1966 vyzval prezident Pak Čöng-hüi ve svém proslovu předneseném před řediteli novinových společností ke spolupráci s vládou v rozvíjení konstruktivního postoje pro splnění nároků nové doby a zároveň varoval novináře před kritikou vlády.²³⁴

Je tedy zřejmé, že generál Pak Čöng-hüi již od počátku uchopení moci po vojenském puči zařadil mediální společnosti do svého nového plánu národní obnovy a především jako zprostředkovatele veřejného mínění se prostřednictvím nejenom novin snažil vyzdvihnout přednosti, jaké měla přinést nová vláda, kterou představovala vojenská junta. Na straně druhé mu však musí být vytknuto, že jeho snaha o začlenění medií do obnovy státu byla založená na absolutním zapojení, kdy měl jen minimální pochopení pro vyjádření nesouhlasu či projevení podpory předešlé vládě. Do roku 1963 se proto prostřednictvím řady legislativních norem, jež

²³¹ CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*, str. 115

²³² CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 254

²³³ Tamtéž str. 254

²³⁴ YOON, Kyu Ho a Michael B. SALWEN. *A Free Press in South Korea: Temporary Phenomenon or Permanent Fixture?*, str. 314

ve svém znění často omezovaly autonomii tisku, snažil o kontrolu novinové tvorby, která by mohla negativně zapůsobit na politické cíle vojenské junty a její plány na udržení si moci i po plánovaných prezidentských volbách, kdy mělo dojít k opětovnému předání moci civilní vládě.

5.3 Legislativa

Pravděpodobně nejvíce omezující metodu vládní kontroly tisku nejenom v období autoritářských vlád představovala legislativa. Zákony omezující činnost tisku nebo soudní stíhání novinářů a vydavatelů, kteří poškodili či kritizovali svou činností stát nebo veřejnou osobu, byly jednou z nejvíce restriktivních způsobů, jak získat kontrolu nad novinami, přestože v Koreji samotné stíhání novinářů bylo spíše ojedinělé, ale zato více viditelné. Důležitým byl rovněž vývoj zákona vymezujícího urážku na cti,²³⁵ pobuřování a podněcování vzpoury. Tyto zákony byly využívány vládou například při zpochybňování vzniku nového státu nebo kritice vládních úředníků či vlády samotné.²³⁶

Jak již bylo zmíněno v úvodu kapitoly, je nepopiratelné, že se v prvních letech po vojenském převratu nová vojenská junta snažila pomocí řady legislativních norem omezit pravomoci tisku stavějícího se do opozice vůči cílům nové revoluční vlády. Protože právě legislativa představuje jednu z nejsilnějších metod, jak kontrolovat novinovou tvorbu, je potřeba se jí věnovat o něco podrobněji, přestože její přímé použití proti tisku, nejen, že následně vyvolalo nespokojenost ze strany představitelů medií, ale nakonec vedlo i ke zhoršení veřejného mínění a od roku 1963 tak přinutilo nově zvolenou vládu třetí republiky uplatňovat legislativní zásahy do novinové tvorby pouze v případě narušení národní bezpečnosti.

Prvním bodem nové mediální politiky, představené vojenskou juntou hned v prvních letech po uchopení moci, byla reorganizace novinových společností. Neomezená svoboda tisku, již korejská společnost zažívala během období druhé republiky, vedla k velkému rozšíření neprofesionálních a často kvalitou nevalných novin a zpravodajských agentur, které při výkonu své práce často praktikovaly neetické novinářské postupy, včetně vydírání a braní

²³⁵ Urážka na cti je v Korejské republice vymezená v trestném a občanském zákoníku. Více o urážce na cti v Korejské republice viz YOUM, Kyu Ho. Libel Law and the Press in South Korea: An Update nebo též YOUM, Kyu H. Libel Law and the Press: U. S. and South Korea Compared.

²³⁶ SIEBERT, Fred S. et al. *Four Theories of the Press: The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility, and Soviet Communist Concepts of what the Press Should be and Do*, str. 23

úplatků za uveřejnění či naopak nezveřejnění článků.²³⁷ Právě pro nezodpovědnost při výkonu své práce a častou korupci byla novinová produkce často kritizována korejskou veřejností, ale především pro své korupční selhání také novou politickou mocí reprezentovanou vojenskou juntou.²³⁸ Již v roce 1961 proto v rámci nové politiky proběhla reorganizace novinových společností. K největšímu uzavírání novin došlo hned v první polovině roku 1961, kdy Nejvyšší rada přijala 23. května Výnos č. 11, který stanovoval a blíže určoval potřebné vybavení tiskáren.²³⁹ Následně bylo na základě vydaného Výnosu z důvodu nesplnění zákonných požadavků na vlastnictví tiskařského vybavení pro publikaci uzavřeno na sedmdesát šest deníků a dvě stě pět zpravodajských agentur.²⁴⁰ Zároveň byl počet vydávaných stran týdně omezen na třicet šest.²⁴¹ Toto purifikační hnutí z roku 1961 mělo za následek snížení počtu zpravodajských agentur z původních tři sta šestnácti na jedenáct, dále z čtyř set šedesáti čtyř měsíčníků byl jejich počet snížen na sto sedmdesát osm a počet týdeníků byl z původních čtyři sta osmdesáti pěti snížen na třicet dva.²⁴² Podle nařízení vydaného Nejvyšší radou byly v celé zemi povoleny pouze osmdesát dvě mediální organizace, zahrnující jak denní tisk, týdeníky tak i zpravodajské agentury.²⁴³ Vysoké finanční nároky kladené na novinové společnosti, zavedené vojenskou juntou v návaznosti na legislativu o potřebném tiskařském vybavení, vedly na základě Výnosu č. 11 k uzavření devadesáti jedna procent menších mediálních organizací a vydavatelství.²⁴⁴ V rámci purifikačního hnutí byly například uzavřeny noviny *Sŏul iril sinmun* (*Sŏulský deník*, 서울日日新聞), které dobrovolně ukončily činnost 1. ledna roku 1962 po 4 560 vydáních následovány ve stejném roce také deníkem *Minguk ilbo* (*Národní deník*, 民國日報), který byl zastaven 30. července po 3 587 vydáních.²⁴⁵

²³⁷ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 253

²³⁸ KALB, Bernard. KOREA CHARGES ABUSES IN PRESS; Junta Bans 834 Periodicals and News Agencies. *The New York Times*. 1961, (May 29).

²³⁹ Potřebné tiskařské vybavení bylo rozděleno do tří skupin. První se vztahovala na v Sŏulu vydávaný denní tisk, u kterých bylo požadováno vlastnictví rotačky (*jundžŏngi*) a sazby (*čopchan*), pro regionální noviny bylo požadováno vlastnictví stroje na pohyblivý typ tisku (*hwalpchaninswägi*) a sazby (*čopchan*), zpravodajské agentury a rozhlas pak museli vlastnit přenosné zařízení a mít uzavřenou smlouvu se zahraničními médii. Viz ČÖNG, Čin-sŏk. *Hanguk sinmun jŏksa*, str. 95

²⁴⁰ ČÖNG, Čin-sŏk. *Hanguk sinmun jŏksa*, str. 95

²⁴¹ KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 5

²⁴² CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 254

²⁴³ KALB, Bernard. KOREA CHARGES ABUSES IN PRESS; Junta Bans 834 Periodicals and News Agencies. *The New York Times*. 1961, (May 29).

²⁴⁴ CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*, str. 114

²⁴⁵ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 38

5.3.1 Národní bezpečnost

Otázka národní bezpečnosti patřila v Korejské republice z důvodu rozdělení poloostrova na dva dodnes zneprátelené státy k zásadním a již od vzniku první republiky jí vláda věnovala zvláštní pozornost. Přestože byly původně zákony o národní bezpečnosti navržené k ochraně státu a zaměřené především na protistátní a levicově orientované aktivity a organizace, byly pro svou obsáhlou definici používány k omezování činností směřujících přímo proti vládě samotné. Jejich užívání společně s pravomocí prezidenta Korejské republiky vyhlásit v době ohrožení státu stav ohrožení a stanné právo zásadně omezovalo práva a svobody občanů. Jak poznamenal Youm „*Tyto klauzule o bezpečnostních opatřeních a stanné právo byly často využívány vládou k potlačení politických svobod a občanských svobod korejských obyvatel.*“²⁴⁶ Již za první republiky byl pod stále sílící severokorejskou hrozbou a v rámci obav z šíření levicových myšlenek přijat Zákon o národní bezpečnosti, který v pozdějších letech vláda nejenom první republiky využívala k odstranění kritiky a opozice. V roce 1961 byla následně vojenskou juntou poté, co bylo rozpuštěno Národní shromáždění, vyhlášena pátá novela Zákona o národní bezpečnosti a v jeho návaznosti byl 3. července téhož roku přijat Antikomunistický zákon (*Pangong pōp*, 反共法), který byl navržen především k posílení antikomunistické politiky a přímo zaměřen proti komunistickým organizacím, jež by mohly ohrozit bezpečnost státu.²⁴⁷ Přestože se ani jeden z nich přímo svým zněním nedotýká tisku, je důležité je alespoň zmínit, neboť svým široce vymezeným obsahem zasáhly i do korejské novinové tvorby. Silné antikomunistické nálady přetrvaly v korejské společnosti i po vojenském puči a vojenská junta nadále prosazovala přísné postihy za levicově laděné články, obhajobu severokorejského režimu či jakoukoliv spojitost se Severem. Již v prosinci roku 1961 došlo právě na základě zmíněných událostí k uzavření deníku *Mindžok ilbo* (民族日報). Deník byl uzavřen z důvodu údajné spolupráce se Svazem korejských obyvatel v Japonsku (*Čäilbon čosön čchongnjönhaphö*, 在日本朝鮮人總聯合會)²⁴⁸ a pro podezření ze získávání finanční podpory od severokorejského režimu.²⁴⁹ Noviny *Mindžok ilbo* byly založeny v únoru roku 1961 novinářem Čo Jong-suem (趙鏞壽, 1930 – 21. 12. 1961) měsíc před vojenským převratem

²⁴⁶ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 877

²⁴⁷ Antikomunistický zákon zůstal v platnosti až do roku 1980, kdy se stal součástí *Zákona o národní bezpečnosti*, který zůstává v platnosti do dnešní doby.

²⁴⁸ Též Organizace korejských obyvatel v Japonsku založená roku 1955, jejíž činnost je spojována se severokorejským režimem. Viz <http://www.japantimes.co.jp/tag/chongryon/>

²⁴⁹ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 38

generála Pak Čöng-hüiho. Po převzetí politické moci v zemi vojenskou juntou noviny ve svých člancích často kritizovaly nový vojenský režim a vládní korupci a nadále prosazovaly sjednocení Korejského poloostrova.²⁵⁰ Tyto ideologické a politické názory vedly 16. května ke konfiskaci deníku a zatčení ředitele deníku Čo Jong-sua společně s dalšími dvanácti zaměstnanci, včetně šéfredaktora I Čong-rjula (李鍾律) a spoluzakladatele novin An Sin-kjua (安新圭).²⁵¹ Čo Jong-su byl následně v srpnu vojenským soudem odsouzen k trestu smrti, který byl vykonán v prosinci téhož roku. Jeho spolupracovníci byli odsouzeni k pětiletému odnětí svobody.²⁵² Případ deníku *Mindžok ilbo* patří k dodnes k nejdiskutovanějším vládním restrikcím vůči novinové produkci v průběhu Pak Čöng-hüiho vládnoucího období.

5.3.2 Zákon o etické komisi pro tisk

Zmiňují-li se snahy prezidenta Pak Čöng-hüiho o legislativní zásah do autonomie tisku na začátku jeho funkčního období poté, co byl v roce 1963 zvolen prezidentem, nesmí být opomenut především Zákon o etické komisi pro tisk (*Öllon julli üwönhö pöp*, 言論倫理委員會法).²⁵³

Již v prvních letech vlády vojenské junty zdůrazňoval Pak Čöng-hüi společenskou úlohu tisku a etické zásady, kterými by se novináři při výkonu své práce měli řídit. Proto již v roce 1961 vyhlásil poprvé zákon vymezující předpisy pro sestavení etické komise dohlížející na přijaté etické kodexy novinářů. První etický kodex nicméně přijali korejští novináři již v roce 1957 u příležitosti založení Svazu korejských vydavatelů (*Hanguk sinmun pchjondžibin hjöphö*, 韓國新聞編輯人協會)²⁵⁴ a vytvoření první etické komise v Koreji

²⁵⁰ http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/263571.html

²⁵¹ CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*, str. 114

²⁵² http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/263571.html

²⁵³ Znění zákona v korejském jazyce dostupné z: <http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=2757#0000>

²⁵⁴ Svaz korejských vydavatelů byl založen 7. dubna roku 1957 a představoval první organizaci korejských novinářů svého druhu. Datum 7. dubna byl pro založení asociace význačný, neboť ve stejný den byly v roce 1896 založeny také noviny *Tongnip sinmun*. Toto datum bylo na základě těchto dvou událostí následně označováno „dnem novin“ (*sinmunüi nal*). Založení Svazu korejských vydavatelů předcházelo založení novinového klubu *Kwanhun* (寬勳) mladými novináři 11. ledna roku 1957. Za hlavní cíle si novináři při vytvoření klubu stanovili prosazování a lepší porozumění principům svobody tisku a především se zavázali k prosazování přijetí etických zásad novinářů. Popularita a vliv klubu mezi novináři se rychle šířily, v den založení čítal klub osmnáct členů. Viz http://www.kwanhun.com/page/7_1.php. Na založení klubu *Kwanhun* pak o pár měsíců později navázal Svaz korejských vydavatelů, která čítala již padesát zakládajících členů, mezi kterými byli zastoupeni představitelé předních novin a zpravodajských agentur, jedním z prvních členů byl rovněž zakladatel prvního oboru žurnalistika v Koreji Kwak Pok-san. Důležitým bodem založení Svazu korejských vydavatelů bylo vytvoření a uveřejnění Etického kodexu pro tisk (*Öllon julli kangnjöng*, 言論倫理綱領), který se tak stal prvním etickým kodexem novinářů v Koreji. Seznam zakládajících členů dostupný z: <http://www.presskorea.or.kr>

(*Hanguk sinmun julli üwönhö*, 韓國新聞倫理委員會), orgánu, jenž by měl dohlížet na plnění morálních zásad novinářů, bylo oznámeno Svazem korejských vydavatelů o pár let později v roce 1961.²⁵⁵ V té době však Nejvyšší rada neplánovala nechat kontrolu nad etickými zásadami samotným novinářům a 15. srpna roku 1961 proto poprvé vyhlásila Zákon o etické komisi pro tisk, který kontrolu nad etickými kodexy novinářů přenesl přímo na orgány vojenské junty. Zákon zůstal v platnosti pouhých třicet osm dní, během kterých se proti němu postavila řada novinářů a domácích a zahraničních mediálních organizací a v reakci na to se vojenská junta rozhodla přenechat řízení etické komise a dohled nad novinářskou etikou v rukách samotných novinářů.²⁵⁶ V roce 1964 se vláda třetí republiky nicméně znovu vrátila k otázce dohledu nad morálními zásadami novinářů. Opětovnému vyhlášení zákona předcházelo několik událostí odehrávajících se v souvislosti s novou zahraniční politikou třetí republiky. Na rozdíl od prezidenta I Süng-mana zastával prezident Pak Čöng-hüi mnohem umírněnější přístup k otázce opětovného navázání diplomatických vztahů s Japonskem.²⁵⁷ Plány na normalizaci korejsko-japonských vztahů započaly již během druhé republiky a v roce 1961 se pod vedením generála Pak Čöng-hüiho daly plně do pohybu. Již od počátku měla chystaná normalizační smlouva²⁵⁸ řadu odpůrců z řad korejské opozice a kritika a protesty proti urovnání diplomatických vztahů obou států se mimo jiné promítla také v novinách. V reakci na zvyšující se negativní ohlasy ze strany veřejnosti přednesla Republikánská strana Národnímu shromáždění návrh na opětovné přijetí zákona, který by upravoval podmínky pro sestavení etické komise, která by následně sestavila etický kodex novinářů. Zákon byl přijat Národním shromážděním 2. srpna roku 1964 a jeho přijetím byla

²⁵⁵ SUH, Chung-Woo. *A Comparative Study of the Korean Press Ethics Commission and the British Press Council*, str. 87

²⁵⁶ Tamtéž str. 87

²⁵⁷ Ukončení japonské okupace Korejského poloostrova ukončilo rovněž diplomatické a obchodní vztahy mezi Koreou a Japonskem, které v důsledku protijaponského postoje prezidenta I Sung-mana byly oficiálně opět navázány až v roce 1965. Obnovování vztahů mezi Koreou a Japonskem započalo rokem 1960, kdy po pádu první republiky došlo k nárůstu oficiálních i soukromých obchodních kontaktů s japonskými společnostmi. Prezident Pak Čöng-hüi pokračoval po převzetí moci roku 1961 nadále v usmiřovacím procesu především v rámci stanovených plánů ekonomického rozvoje země. Normalizační smlouva (*Hanil kibon čojak*, 韓日基本條約) byla podepsána za podpory Spojených států amerických 22. června roku 1965. Japonsko se tím pro Koreu stalo nejdůležitějším obchodním partnerem. Zvýšení japonských investic v Koreji, finanční dotace a půjčky zásadně napomohly k ekonomickému růstu Koreje v šedesátých a sedmdesátých letech. Viz ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 283. Podepsání normalizační smlouvy doprovázely také negativní ohlasy ze stran korejské veřejnosti a opozice. Celonárodní protesty konané 9. dubna a protesty více jak pěti tisíc studentů uskutečněné 14. dubna v Söulu, vedly v průběhu roku 1965 vládu k silnému potlačení demonstrací směřovaných proti normalizační smlouvě. Viz KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 451. Více o normalizaci korejsko-japonských vztahů také viz ODA, Shigeru. *The Normalization of Relations between Japan and the Republic of Korea*.

²⁵⁸ Normalizační smlouva (*Hanil kibon čojak*, 韓日基本條約) byla podepsána 22. června roku 1965.

nahrazena dosavadní etická komise z roku 1961.²⁵⁹ Následně po přijetí byl zákon uznán většinou novinových společností, které se krátce na to také připojily do nově sestavené etické komise a přijaly tím nová vládní pravidla a postupy. Přestože samotné přijetí nového etického kodexu bylo založeno na dobrovolnosti, stavět se proti etické komisi mohlo vyústit v ukončení obchodní spolupráce nejenom s vládními organizacemi, ale také s veřejnými společnostmi. Do nově ustanovené komise se otevřeně rozhodli nezapojit novináři z deníku *Čosön ilbo*, *Tong-a ilbo*, *Kjõnghjang sinmun* a *Mäil sinmun*, kterým hned záhy bylo ukončeno předplatné ve všech vládních organizacích.²⁶⁰ Krátce nato poté novináři *Tong-a ilbo* a *Kjõnghjang sinmun* založili 17. srpna Svaz korejských novinářů (*Hankuk kidža hjõphõ*, 韓國記者協會),²⁶¹ prostřednictvím které propagovali svobodu tisku a ochranu práv a zájmů novinářů.²⁶²

Sestavení vládou kontrolované etické komise bylo nicméně nakonec odloženo, především v reakci na negativní ohlas ze strany korejské veřejnosti, opozice, studentských a náboženských organizací, ale také ostatních novinářů, odsuzujících vládní zásah do autonomie tisku.²⁶³ Po neúspěchu se snahou o vytvoření etické komise kontrolované a řízené vládními orgány a reakci na ní, jež vyvolala negativní ohlasy a zhoršení obrazu politiky třetí republiky v korejské společnosti, se vláda rozhodla následně se zdržet legislativních zásahů do autonomie tisku a svou mediální politiku obrátila k novému konceptu vzájemné spolupráce.

5.3.2.1 Etický kodex novinářů

Korejská etická komise pro tisk přijala v roce 1961 dva etické kodexy. Tím prvním byl *Etický kodex pro tisk (Sinmun julli kangnjõng)* vytvořený pod záštitou *Svazu korejských vydavatelů* v roce 1957 a druhým byla *Pravidla etického chování novinářů (Sinmun julli silcchõn jogang*, 新聞倫理實踐要綱) sestavená v roce 1961 poté, co byl *Svazem korejských vydavatelů* přednesen návrh na vytvoření etických pravidel, která by samostatně regulovaly

²⁵⁹ KWAK, Ki-Sung. *Media and Democratic Transition in South Korea*, str. 9

²⁶⁰ Tamtéž str. 9

²⁶¹ *Svaz korejských novinářů* v současné době čítá více jak deset tisíc členů. Viz <http://www.strategiesformediareform.com/jak-journalists-association-of-korea/> Svaz byl založen 17. srpna roku 1964 v reakci novinářů z novin *Tong-a ilbo* a *Kjõnghjang sinmun* na vládní snahy o sestavení vládou kontrolované etické komise. Prvním předsedou organizace se stal novinář deníku *Tong-a ilbo* I Kang-hjõn (李綱鉉, 1925 - 1977), který byl ve své funkci až do roku 1966. Ve stejném roce se Svaz stal 2. května členem Mezinárodní federace novinářů. Předseda svazu je volen přímou volbou na dvouleté funkční období. V roce 1964 začal svaz poprvé 10. listopadu publikovat měsíčník prezentující aktivity organizace, který od roku 1968 vychází s týdenním vydáním. Od roku 1967 uděluje asociace každoročně na konci února cenu korejských novinářů (*Hanguk kidža sang*, 韓國記者賞). Viz http://www.journalist.or.kr/home/company.html?p_num=7

²⁶² ČÕNG, Čin-sõk. *Hanguk sinmun jõksa*, str. 97

²⁶³ KWAK, Ki-Sung. *Media and Democratic Transition in South Korea*, str. 9

pracovní činnost novinářů.²⁶⁴ *Etický kodex pro tisk* byl představen v den Svazu 7. dubna roku 1957, nicméně jeho návrh byl projednán již v březnu téhož roku a jeho sestavením byli pověřeni novináři Čchön Kwan-u (千寬宇, 1925 - 1991) a Söl Kuk-hwan (薛國煥).²⁶⁵ První etický kodex byl později upraven 13. července v roce 1961 a přijat Svazem korejských vydavatelů a téhož roku na setkání konaném 6. dubna bylo oznámeno sestavení první etické komise v Koreji (*Hanguk sinmun julli üwönhö*, 韓國新聞倫理委員會). Etická komise sestávala ze třinácti členů, zastoupených sedmi zástupci tisku a šesti nemediálními pracovníky, volenými na jeden rok členy Svazu a zástupců novin, dále zde měli zastoupení vydavatelé, reportéři, učitelé a vybraní představitelé Národního shromáždění, jež byli požádáni samotným Svazem.²⁶⁶ Předseda komise byl volen těmi členy komise, kteří nezastupovali noviny nebo Národní shromáždění. Všechna setkání etické komise byla zpřístupněna veřejnosti a obsah jednání byl následně uveřejněn. Komise byla oprávněna v případě porušení etického kodexu postihnout dané noviny napomenutím, opravou či zrušením daného textu, nebo v případě vážného přečinu doporučit zrušení tisku.²⁶⁷ Současná podoba etických kodexů vychází z roku 1996, kdy Svaz korejských vydavatelů představil 8. dubna upravenou podobu původního kodexu, k jejich dodržování se následně zavázaly další tiskové organizace, včetně Svazu korejských vydavatelů také Svaz korejských novinářů a jednotlivé noviny.²⁶⁸ Současná podoba etického kodexu je tvořena sedmi částmi, které představují svobodu tisku, odpovědnost tisku, nezávislost tisku, zpravodajství a kritiku, ctění důstojnosti a soukromí, ctění práva na odpověď a přístup k mediím a morální zásady novinářů.²⁶⁹ *Pravidla etického chování novinářů* jsou tvořena z šestnácti částí.²⁷⁰

5.3.3 Stanné právo a stav ohrožení

Právo prezidenta Korejské republiky vyhlásit v době ohrožení státu stav ohrožení a stanné právo, které následně mohou omezit základní občanské svobody a práva, byla po vojenském puči a během třetí a čtvrté republiky jednou z nejčastějších metod prezidenta Pak Čöng-hüi, jak v dobách potřebných utišit opozici a kritiku.

²⁶⁴ <http://www.editor.or.kr>

²⁶⁵ <http://www.editor.or.kr>

²⁶⁶ SUH, Chung-Woo. *A Comparative Study of the Korean Press Ethics Commission and the British Press Council*, str. 87

²⁶⁷ Tamtéž str. 87

²⁶⁸ Seznam organizací, které přijaly etický kodex dostupný z: <http://www.ikpec.or.kr>

²⁶⁹ Etický kodex dostupný v korejském jazyce z: <http://www.ikpec.or.kr>

Anglický překlad Etického kodexu dostupný z: <http://rjionline.org/MAS-Codes-South-Korea-Press>

²⁷⁰ Pravidla etického chování novinářů dostupná v korejském jazyce z: <http://www.ikpec.or.kr>

Na základě ústavy z roku 1962²⁷¹ čl. 75 má prezident Korejské republiky právo vyhlásit stanné právo (*kjeomnjöng*) v situacích bezprostředně ohrožujících bezpečnost státu. „Prezident má právo v případě válečného konfliktu nebo stavu ohrožení státu mobilizovat vojenské síly pro udržení veřejného pořádku a vyhlásit stanné právo, jak je stanoveno zákonem.“²⁷² V případě vyhlášení stanného práva prezidentem, tak jak jej stanovuje zákon, může vláda nebo soud vyhlásit speciální opatření týkající se svobody slova, tisku, shromažďování a sdružování.²⁷³ Vyhlášením stanného práva se dočasně pozastavují svobody a práva obyvatel, včetně svobody tisku, slova a svobody shromažďování.²⁷⁴ Prezident republiky má také právo vyhlášením stanného práva v případě národního ohrožení povolat vojenské síly.²⁷⁵ Vyhlášení stanného práva musí prezident neprodleně oznámit Národnímu shromáždění, které má také právo vyhlášení stanného práva odvolat.²⁷⁶ V sedmdesátých letech korejská vláda ve snaze zabránit tisku publikovat kritiku současného režimu, opakovaně vyhlášovala nouzový stav a stanné právo. Prezident Pak Čöng-hüi během třetí republiky vyhlásil stanné právo poprvé v roce 1964 na základě silících negativních ohlasů na normalizaci japonsko-korejských vztahů. V prosinci roku 1971 nejistá mezinárodní a domácí situace nejprve vedla k vyhlášení stavu ohrožení a následně 17. října 1972 k vyhlášení stanného práva, zakazujícího politické aktivity a demonstrace a omezujícího svobodu slova, tisku a vysílání, k čemuž došlo zavedením cenzury.²⁷⁷ Po vyhlášení stanného práva byly vládou vydány pokyny, které přesně stanovily články zakázané k publikaci. Zakázáno bylo vydávání článků, které by svým obsahem kritizovaly vyhlášení stanného práva, nepravdivým obsahem ovlivňovaly mínění veřejnosti, dále články, které by svým obsahem narušovaly zajištění bezpečnosti, publikovaly vojenské informace a ovlivňovaly morálku vojenského personálu a v neposlední řadě jakékoliv články související s činností čelních představitelů stanného práva a článků škodících národním zájmům.²⁷⁸

Vyhlášením nové ústavy *Jusin* v roce 1972 zůstala prezidentu republiky pravomoc vyhlásit stanné právo v případě ohrožení státu, jedinou změnou byla pravomoc Národního shromáždění stanné právo odvolat, k čemuž byla zapotřebí většina hlasů členů Národního

²⁷¹ Již podle první ústavy z roku 1948 měl prezident v čl. 64 právo vyhlásit stanné právo v situacích ohrožujících bezpečnost země. Čl. 64 říká: „Prezident má právo vyhlásit stanné právo jak je stanoveno zákonem.“

²⁷² Ústava Korejské republiky z roku 1962 čl. 75

²⁷³ Ústava Korejské republiky z roku 1962 čl. 75

²⁷⁴ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 877

²⁷⁵ Ústava Korejské republiky z roku 1962 čl. 75

²⁷⁶ Ústava Korejské republiky z roku 1962 čl. 75

²⁷⁷ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 877

²⁷⁸ Tamtéž str. 878

shromáždění.²⁷⁹ Tato změna byla opodstatněná vzhledem k tomu, že prezident měl podle nové ústavy právo jmenovat velkou část Národního shromáždění, čímž si zajistil trvalou většinu pro vládnoucí stranu a kontrolu nad Národním shromážděním.²⁸⁰ Pro korejský tisk představovalo největší omezení deváté vyhlášení stavu ohrožení státu v květnu roku 1975 prezidentem Pak Čong-hüiem. Jeho prostřednictvím byla tisku zakázána kritika stávající ústavy a zároveň bylo v publikacích zakázáno prosazování zrušení ústavy a přijetí nové. Za otištění kritiky režimu hrozilo autorovi odnětí svobody ve výši jednoho a více let.²⁸¹ Po založení čtvrté republiky vyhlásil prezident Pak Čong-hüi stav ohrožení poprvé 8. ledna v roce 1974 k utišení kritiky a zamezení studentských nepokojů. Následovalo vyhlášení dalších dvou stavů ohrožení v dubnu roku 1974, čtvrtý stav ohrožení trval následujících pět měsíců až do 23. srpna. Stav ohrožení byl pak opětovně vyhlášen následujícího roku v dubnu a poté byl v květnu vyhlášen devátý stav ohrožení.²⁸²

5.4 Korejská ústřední zpravodajská služba a kontrola redakcí

První polovina šedesátých let dvacátého století byla charakteristická přímou snahou ze strany vojenské junty o kontrolu novinové tvorby především prostřednictvím vyhledávaných legislativních norem týkajících se tisku. Nicméně mluví-li se o druhé polovině šedesátých let, zmiňuje se především tzv. nepřímá cenzura, jež byla založená na kontrole novinových redakcí z řad zástupců KCIA.²⁸³ Po vojenském puči stála KCIA v centru politických reforem a byrokratických změn a v čele s Kim Čong-pchilem měla na základě zákona č. 619 pravomoc kontrolovat jak domácí, tak zahraniční zpravodajskou službu společně s ostatními vládními agenturami, včetně těch armádních.²⁸⁴ KCIA tak na začátku šedesátých let představovala silnou organizaci, která v prvním roce po vojenském převratu měla za úkol nejenom

²⁷⁹ Ústava Korejské republiky z roku 1972 čl. 54

²⁸⁰ Volby sto čtyřiceti tří zástupců do Národního shromáždění se konaly na začátku roku 1973. Z celkového počtu dvě stě devatenácti křesel Národního shromáždění získala vládnoucí Demokratická republikánská strana sedmdesát tři křesel, Nová demokratická strana, představující hlavní opoziční stranu získala padesát dva křesel, strana Nezávislých devatenáct křesel a nejmenší opoziční strana získala po dvou zastoupeních. Prezident Pak Čong-hüi následně zvolil zástupce do zbývajících sedmdesáti tří křesel. Viz http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/10/116_75537.html

²⁸¹ Za publikaci soukromého výtisku novin, dokumentující zatýkání odpůrců vlády, studentské nepokoje a stávek, bylo na základě vyhlášeného stavu ohrožení v Söulu zatčeno a odsouzeno sedm novinářů. Na základě porušení stejného vyhlášení byl v říjnu roku 1977 zatčen editor měsíčníku *Taehwa*. Více viz YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 878

²⁸² KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 461

²⁸³ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 42

²⁸⁴ KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 91

shromažďovat informace, jež by mohly ohrozit národní bezpečnost, ale především zamezit jakýmkoliv vnějším zásahům do „revolučních“ cílů vojenské junty.²⁸⁵ Právě ona pravomoc zamezit vlivům a okolnostem, jež by mohly ohrozit plány vojenské junty, či uškodily politickým cílům třetí republiky, se v pozdějších letech promítla také do novinové tvorby. Od druhé poloviny šedesátých let tak zástupci KCIA neveřejně působili v novinových redakcích a vydavatelstvích, kde jejich hlavním úkolem byla kontrola novinových článků chystaných k publikaci. Jejich pravomoci nicméně nekončily pouze u kontroly, na základě jejich rozhodnutí mohly být články vyloučeny z tisku, či jim mohl být poupraven obsah, zdál-li se být nevhodným. Rovněž mohli zasáhnout do samotného výběru informací a událostí a jejich umístění v novinovém vydání, zvláště důležitý byl výběr úvodníku či jeho úprava a v neposlední řadě směli vybrat typ a velikost novinových titulků.²⁸⁶

Prostřednictvím zástupců KCIA působících v novinových vydavatelstvích si tak vláda třetí republiky relativně účinně zajistila kontrolu toku informací, které by svým obsahem mohly jakkoliv poškodit její obraz v korejské veřejnosti. Zejména ke konci šedesátých let, kdy v souvislosti s chystanými ústavními změnami a prezidentskými volbami opětovně propukly studentské nepokoje, zesílil tlak na novinové společnosti. Prostřednictvím zástupců KCIA tak byli novináři a vedení společností často vyzýváni ke spolupráci se současnou politickou mocí při zveřejňování daných zpráv, či naopak pozdržení informací o právě probíhajících sociálních a politických událostech. To vše pro novinová vydavatelství představovalo řadu přesných instrukcí a pokynů, jak přistupovat k publikaci článků, kdy na základě jejich nedodržení mohli být autoři či jiné odpovědné osoby podrobeni neetickému jednání, zahrnujícímu psychický nátlak či fyzické tresty.²⁸⁷ Jednou z pravomocí zástupců KCIA byla pravomoc v případě otištění jimi neschváleného článku předvést novináře či šéfredaktory do ústřední budovy KCIA, kde byl jejich případ následně přezkoumán.²⁸⁸ Přestože se téma zatýkání novinářů a mediálních pracovníků může jevit kontroverzním, je nepochybné, že k těmto případům, přestože ojediněle, docházelo, a proto je nutné je zmínit.²⁸⁹ Tyto případy se odehrávaly zejména v souvislosti s ohrožením národní bezpečnosti či ve spolupráci s protistátními organizacemi, které by svou aktivitou bezpečnost státu mohly ohrozit. Například na základě Zákona o národní bezpečnosti mohl být kdokoliv za spolupráci

²⁸⁵ KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 91

²⁸⁶ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 43

²⁸⁷ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 255

²⁸⁸ Tamtéž str. 255

²⁸⁹ Přestože se Korejská republika v roce 1987 zařadila mezi demokratické země, kritika vlády ze strany médií a veřejnosti stále není tolerována a k zatýkání novinářů dochází i ve dvacátém prvním století. Viz <http://www.amnesty.org.uk/press-releases/south-korea-arrests-journalists-threaten-press-freedom>

či propagaci protivládních organizací ohrožujících svou činností bezpečnost státu nebo za podněcování vzpoury proti státu ohrožující její demokratické hodnoty odsouzen k trestu odnětí svobody až ve výši sedmi let.²⁹⁰ Pronásledování novinářů ze strany policejních složek vždy zesílilo v době studentských nepokojů, konaných například v roce 1964 proti normalizaci korejsko-japonských vztahů, nebo v době prezidentských voleb a chystaných ústavních změn v roce 1969 a 1972.²⁹¹ Například v roce byl 1968 zatčen ředitel a následně odvolán ze svých funkcí v novinách šéfredaktor měsíčníku *Sin Tong-a* (新東亞)²⁹² za uveřejnění článku o zahraničních půjčkách, jež byly poskytovány korejským obchodníkům a za články popisující politický konflikt mezi severokorejskou vládou a Čínou.²⁹³

5.5 Ekonomický růst a spolupráce s vládou

Otázka národní prosperity a ekonomického růstu byla hlavním tématem již od vojenského převratu roku 1961. Období šedesátých a sedmdesátých let přeneslo Koreu mezi ekonomické velmoci a to především díky ekonomice orientované na vývoz.²⁹⁴ Tento ekonomický růst byl též založen na rozsáhlé kampani za industrializaci země s důrazem na průmyslovou výrobu, která se v sedmdesátých letech začala soustřeďovat na rozvoj těžkého a chemického průmyslu.²⁹⁵ Ekonomický růst země přinesl s sebou řadu pozitivních i negativních změn rovněž i do novinového průmyslu.

Zásadní změnou v novinovém průmyslu byl samotný nový přístup vlády třetí republiky k otázkám mediální politiky po roce 1964. Negativní ohlasy ze strany korejské veřejnosti na snahu o kontrolu tisku skrze legislativu přivedly novou politickou moc ke změně přístupu k novinovým společnostem. Tato nová mediální politika vytvořila mezi politickou mocí a vedením novinových společností silný obchodní vztah založený na vzájemné pomoci, který na jedné straně umožnil finanční růst novinových společností a jejich posun na obchodnější úroveň a pomohl z nich vytvořit velké konglomeráty se značným politickým vlivem, ale zároveň umožnil vládě a vládnoucím stranám získat značný vliv na novinovou produkci. Novinové společnosti se nyní za pomoci vládou poskytovaných finančních výhod,

²⁹⁰ KRAFT, Diane. South Korea's National Security Law: A Tool of Oppression in an Insecure World, str. 629

²⁹¹ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 39

²⁹² Měsíčník *Sin tong-a* vyšel poprvé již v listopadu roku 1931 během japonské okupace Korejského poloostrova v době, kdy byla pozastavena tvorba deníku *Tong-a ilbo*. Činnost měsíčníku byla nicméně ukončena již roku 1936 po padesáti devíti vydáních. Měsíčník začal opětovně vycházet teprve až v září roku 1964.

²⁹³ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 260

²⁹⁴ <http://www.korea.net/AboutKorea/Economy/The-Miracle-on-The-Hangang>

²⁹⁵ LEE, Byeong-cheon (ed.). *Developmental Dictatorship and the Park Chung-hee Era: The Shaping of Modernity in the Republic of Korea*, str. 153

sestávajících například z daňových úlev pro společnosti a jejich zaměstnance nebo poskytování výhodných půjček od místních bank s možným prodloužením splátkového období, stávaly prosperujícími společnostmi.²⁹⁶ Všechny tyto výhody však vyplývaly ze spolupráce s politickou mocí, která nyní kontrolovala i například přidělení víz zahraničním dopisovatelům nebo udělení nutných povolení k získávání informací po zákazu vycházení během vyhlášeného stanného práva.²⁹⁷ Je tedy zřejmé, že spolupráce s vládou byla pro noviny výhodná a pro korejské mediální společnosti to poprvé v korejské historii představovalo možnost přechodu směrem ke kapitalistickým podnikům.²⁹⁸ „*Stát sehrál důležitou roli jako sponzor a někdy také jako regulátor medií a také je používal k řešení politických problémů a ospravedlnění své legitimacy.*“²⁹⁹ Výroba novinových společností se nyní rozšířila vedle publikace denního tisku na produkci týdeníků, měsíčníků a své podnikání rozšířila také o rozhlasové a televizní vysílání. V průběhu šedesátých se tak náklad novin a počet prodaných výtisků ztrojnásobil a vydavatelství nyní mohla vlastnit čtyři rotačky z původního jednoho stroje a zdvojnásobil se rovněž počet lidí pracujících v mediích.³⁰⁰ Společnostem bylo rovněž poskytováno získání nejrůznějších druhů licencí a zvýhodněných úvěrů ke zlepšení materiálu či přidělení kmitočtů. Celkem dvacet novinových společností využilo v tomto období daňové úlevy při nákupu potřebných strojů.³⁰¹ Zejména prostřednictvím zahraničních půjček, jejichž zprostředkování kontrolovala vláda, se novinové společnosti pomalu začaly více orientovat na zisk a měnit se v kapitalistické podniky. Deník *Čosŏn ilbo* například využil japonské půjčky schválené vládou ke stavbě nové kancelářské budovy s hotelem navzdory zákonu určujícím standardní vybavení potřebné k publikaci.³⁰² V průběhu tohoto období se mediální obchod značně rozvíjel především v oblasti reklamy, která byla v pozdních šedesátých a průběhu sedmdesátých let pro korejské noviny hlavním zdrojem zisku. V roce 1965 vznikají noviny *Čungang ilbo* (中央日報) založené 22. září obchodní společností *Samsŏng*, která ve stejném roce také začala vysílat rádiovou stanicí a televizní kanál *Tongjang* (東洋), což nyní znamenalo plné fungování novin i bez vládních dotací. Nemálo novinářů v té době rovněž zastávalo vysoké funkce v politice, jako například posty ministrů nebo viceministrů. Mnoho novinářů tak později začalo s vládou spolupracovat. Získat na svou stranu tisk bylo výhodné a

²⁹⁶ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 258

²⁹⁷ Tamtéž str. 256

²⁹⁸ KIM, Sae-Eun. *The International Encyclopedia of Media Studies: 11 Journalism History* [online]. Blackwell Publishing Ltd., 2013, str. 5

²⁹⁹ SA, Eun Suk. *Factors Influencing Freedom of the Press in South Korea: A Survey of Print Journalists' Opinions*. Asian Social Science. 2009, str. 5

³⁰⁰ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 258

³⁰¹ CURRAN, James a Myung-Jin, PARK et al. (eds.). *De-Westernizing Media Studies*, str. 100

³⁰² KWAK, Ki-Sung. *Media and Democratic Transition in South Korea*, str. 10

důležité pro nově se utvářející systém, protože stát potřeboval noviny jako sdělovací prostředek pro zajištění legitimacy vojenského převratu. V roce 1963, kdy byla založena třetí republika, se například premiérem stal ředitel *Tong-a ilbo* Čchö Tu-sön (崔斗善, 1894 - 1974). Novinářům byla také nabízena možnost zúčastňovat se zahraničních cest nebo práce asistentů či mluvčích prezidenta. Pro novináře tyto pozice často představovaly odměnu za spolupráci s vládou a zároveň tím mediální společnosti získaly polickou moc, hrály důležitou roli při prezidentských volbách a současně tyto pozice představovaly pro novináře výhodu jak spolupracovat souběžně s vládou i s mediálními společnostmi a dostat se tak do užšího kontaktu se současnými událostmi.³⁰³ Tím, že media začala představovat důležitou roli v politice, se ovšem musela začít zabývat ztrátou důvěryhodnosti vůči veřejnosti. Cenzuru uplatňovanou v prvních letech po převzetí moci vojenským pučem prostřednictvím vládních legislativních předpisů nyní zastával samotný management novinových společností prostřednictvím vnitřní cenzury ve snaze udržet dobré vztahy a spolupráci s režimem chránit tak své vlastnické zájmy.

5.6 Mediální politika 70. let

Poslední vládnoucí období prezidenta Pak Čöng-hüiho se odvíjí od vnitropolitických a mezinárodních změn, které nakonec přiměly prezidenta Pak Čöng-hüiho k založení čtvrté republiky a navrácení se zpět k autoritativní formě vlády. Vyhlášení čtvrté republiky předcházelo nejprve 6. prosince roku 1971 vyhlášení stavu ohrožení, po kterém v říjnu následujícího roku bylo vyhlášeno stanné právo. Krátce nato byla oznámena novelizace ústavy, která dostala název *Jusin* (*Jusin hönböp*, 維新憲法) podle vyhlášených „revitalizačních reform“.³⁰⁴ Nová ústava byla poté 21. listopadu roku 1972 schválena ve veřejném referendu. Na základě nové ústavy byl nyní prezident volen Národní radou pro sjednocení (*Tchongil čučche kungmin höüi*, 統一主體國民會議), v jejímž v čele byl samotný Pak Čöng-hüi, což mu následně umožnilo opětovné zvolení do prezidentského úřadu bez

³⁰³ Zapojení novinářů do politického života je možná vidět také v devadesátých letech. Například během vlády prezidenta Kim Jöng-sama (金泳三, nar. 1927) bylo jedena sedmdesát členů Národního shromáždění tvořeno novináři. Přesněji dvacet tři ministrů, pět viceministrů a třicet pět pracovníků v prezidentské kanceláři. Viz KIM, Sae-Eun. *Journalism History: Korea*, str. 11

³⁰⁴ Revitalizační reformy, které nesou korejský název *jusin*, dostaly název podle japonských reform *Meidži* (明治維新) z poloviny devatenáctého století. Více o reformách meidži viz http://afe.easia.columbia.edu/special/japan_1750_meiji.htm

opozičního kandidáta v roce 1972 a 1978 a prakticky mu tak zajistilo doživotní úřadování.³⁰⁵ Přestože nová ústava zaručovala v čl. 18 neomezování základních občanských práv a svobod, včetně svobody slova a tisku, jejich znění mohlo být dále stanoveno zákonem.³⁰⁶ Navíc na základě znění čl. 32 mohly být tyto svobody a práva občanů omezeny, pokud by to bylo nezbytné pro udržení bezpečnosti státu, veřejného pořádku a udržení veřejného prospěchu.³⁰⁷ Nová korejská ústava i nadále umožňovala v čl. 52 prezidentu republiky v době ohrožení státu vyhlášením stanného práva v zemi dočasně omezit svobody a práva občanů. V krizovém ohrožení národa měl prezident podle čl. 52 vedle možnosti vyhlášení stanného práva, také právo mobilizovat armádu. Vyhlášení stanného práva bylo na začátku sedmdesátých let hojně využíváno a jeho opakovaným vyhlášením se korejská vláda mimo jiné snažila před nadcházejícími volbami o potlačení kriticky vyznívajících článků v novinách a zároveň o omezení politických a občanských práv.³⁰⁸ V případě vyhlášení stanného práva bylo v čl. 54 novou ústavou rovněž stanoveno, že v případě svobody slova, tisku, shromažďování a sdružování mohou být za podmínek stanovených zákonem vládou či soudní mocí zavedena speciální opatření.³⁰⁹ Nová ústava tak přinesla řadu nových omezujících opatření v otázce svobody tisku. Na začátku sedmdesátých let byla rovněž v souvislosti s neklidnou politickou situací opětovně zesílena kontrola novinového průmyslu. Celkem osm novinářů bylo v této době zatčeno při studentských demonstracích v roce 1971, mezi nimi například i šéfredaktoři deníků *Tong-a ilbo* a *Čosŏn ilbo*.³¹⁰ Kvůli restriktivním opatřením vycházejícím z nové ústavy bylo nakonec do roku 1980 donuceno k odchodu 933 novinářů³¹¹. Na novinové společnosti a mediální organizace byl v této době vyvíjen mnohem větší tlak vyžadující podporu současných vládních změn. V roce 1971 přislíbil ředitel *Svazu korejských novin* (*Hankuk sinmun hjŏphŏ*, 韓國新聞協會) spolupráci a věrnost novin současné vládě a zároveň zdůraznil důležitou úlohu tisku v otázce národní bezpečnosti.³¹² Dne 19. října v roce 1973 vyzval tehdejší ministr kultury a informací u příležitosti setkání šéfredaktorů novin a ředitelů rozhlasového a televizního vysílání mediální průmysl ke spolupráci s vládou ve smyslu nezveřejňování informací, které by mohly vést k nepokojům.³¹³

³⁰⁵ http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/10/116_75537.html

³⁰⁶ Ústava Korejské republiky z roku 1972 čl. 18

³⁰⁷ Ústava Korejské republiky z roku 1972 čl. 32

³⁰⁸ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 877

³⁰⁹ Ústava Korejské republiky z roku 1972 čl. 54

³¹⁰ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 53

³¹¹ CURRAN, James a Myung-Jin, PARK et al. (eds.). *De-Westernizing Media Studies*, str. 100

³¹² CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 260

³¹³ Tamtéž str. 261

Se vznikem čtvrté republiky se v rámci nové mediální politiky pojí také zavedení novinářských průkazů (*kidžadžung*), systému přijatého v březnu roku 1972, který měl značný vliv na přístup novinářů ke zpravodajským zdrojům. Novinářské průkazy byly vystavovány pod dohledem vládních úředníků, především s cílem omezit působení neprofesionálních novinářů prostřednictvím prozkoumání jejich kvalifikací. Zavedení novinářských průkazů následně vedlo k ukončení pracovní činnosti pro téměř šest set novinářů.³¹⁴ Novinářům byl nyní také odepřen přístup do budovy Národního shromáždění s výjimkou zahajovacího a závěrečného ceremoniálu a proslovu zahraničních hostů. V sedmdesátých letech vláda rovněž zaměstnávala novináře a mediální pracovníky na pozici mluvčích řady veřejných úřadů, což umožnilo vládě kontrolovat informace podávané veřejnosti a zároveň upevnit vztah vlády a tisku.³¹⁵ Na začátku sedmdesátých let tak již velké množství mediálních společností otevřeně vyjadřovalo podporu Pak Čöng-hüiho politice. Ke konci šedesátých let se to projevilo například při plánovaných ústavních změnách, kdy se opozice snažila o zamítnutí ústavní novelizace umožňující Pak Čöng-hüimu třetí volební období rozsáhlou kampaní, u které se řada novin zdržela komentářů, a nemálo deníků také otisklo úvodníky vyjadřující podporu ústavní novelizaci.³¹⁶

Tato otevřená spolupráce s politickou mocí znovu v korejské společnosti otevřela otázky o společenských povinnostech tisku a novinářské etice a vyvolala na začátku sedmdesátých let protesty zejména ze strany nespokojených studentů upozorňujících na pokleslou novinářskou praxi. Dalo by se říct, že teprve až po poukázání na daný problém ze strany korejských studentů se novináři rozhodli postavit proti stávající situaci a veřejně projevili nesouhlas s vládními zásahy do novinové tvorby. Jejich volání po svobodě tisku následně vedlo k celonárodnímu hnutí korejských novinářů za svobodu tisku, které vyvrcholilo v roce 1975.

5.7 Hnutí za novou vesnici a jeho reflexe v tisku

Zmiňuje-li se mediální spolupráce s vládní mocí, ať založená na dobrovolnosti či vynucená, je na snaze představit Hnutí za novou vesnici, které jakožto hlavní vládní program představený na začátku sedmdesátých let, bylo v rámci své propagace ve velkém prezentováno veřejnosti skrze media.

³¹⁴ JONES, Derek (ed.). *Censorship: A World Encyclopedia*, str. 1352

³¹⁵ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 257

³¹⁶ Tamtéž str. 260

Hnutí za novou vesnici (*Sämaül undong*, 새마을운동) je ekonomický program rozvoje venkova představený na začátku sedmdesátých let prezidentem Pak Čöng-hüiem. Po vojenském puči byla pro novou vládu podpora venkova zásadní, neboť představovala hlavní volební sílu nové Demokratické republikánské strany, zatímco opozice si držela podporu velkých měst. Ekonomický rozvoj venkova tak měl nejenom přispět k ekonomickému růstu vesnic, ale zároveň k větší oblíbenosti politiky spojené s nově vyhlášenou ústavou *Jusin*, k čemuž vládě nemálo napomohla také spolupráce s tiskem a jeho kontrola. Projekt *Hnutí za novou vesnici* byl poprvé představen 22. dubna roku 1970 a měl především napomoci k industrializaci země a rychlému ekonomickému růstu Koreje.

V roce 1962 vláda představila první pětiletý plán (1962 - 1966) pro ekonomický rozvoj země, na který záhy navázal druhý pětiletý plán ekonomického rozvoje (1967 - 1971), nicméně první hospodářská politika nové vlády byla zaměřená především na průmyslový export a industrializaci země než na rozvoj zemědělství.³¹⁷ To nakonec vedlo k silné urbanizaci spojené s rozvojem měst a naopak k poklesu příjmů venkova. Mezi lety 1968 až 1970 pak deset procent obyvatel venkova přesídlilo do větších měst, což představovalo celkem jeden a půl milionů lidí.³¹⁸ Na konci šedesátých let představoval nárůst migrace značný politický problém, neboť jejím zvyšováním zároveň narůstal počet nezaměstnaných a ohrožena tak byla stabilní politika měst.³¹⁹ Rozdíly v příjmech venkova a měst a silnou urbanizaci se pokusila vláda v čele s Pak Čöng-hüiem vyřešit v roce 1970 navržením programu na rozvoj venkova, který již v prvních letech po zavedení zaznamenal poprvé, na rozdíl od předchozích programů, nárůst příjmů venkova. Program měl umožnit rozvoj venkova a zemědělského průmyslu především pomocí soběstačnosti, svépomoci a spolupráce, proto také nebyla hlavním cílem projektu finanční vládní podpora.³²⁰ Největšího rozvoje dosáhlo Hnutí za novou vesnici na pozadí politických změn, které prezident Pak Čöng-hüi završil vyhlášením nové ústavy *Jusin* v roce 1972, kdy se prostřednictvím ekonomického růstu země režim snažil utišit kritiku ústavních změn. Podpora venkova byla pro Pak Čöng-hüi klíčová, neboť rolnictvo, které v roce 1961 tvořilo skoro šedesát procent obyvatel Koreje,³²¹ představovalo hlavní konzervativní část obyvatelstva podporující ve volbách

³¹⁷ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 265, 292

³¹⁸ KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (Eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 362

³¹⁹ Tamtéž str. 363

³²⁰ V prvním fázi projektu například vláda distribuovala tři sta třicet pět pytlů cementu do každé vesnice, pro vlastní potřeby na vylepšení a rozvoj vesnic. Viz KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 365

³²¹ KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 348

Demokratickou republikánskou stranu, zatímco opozice měla větší podporu měst.³²² Po roce 1972 byl celkový počet vesnic zapojených do projektu 34 665, což představovalo o 393 vesnic více než v roce 1971.³²³

Udržení si podpory venkova bylo pro prezidenta Pak Čöng-hüiho jedním z hlavních politických cílů Hnutí za novou vesnici společně s ekonomickým cílem projektu o zvýšení příjmů venkova. Pro získání větší publicity proto využil Pak Čöng-hüi blízkého vztahu s tiskem, jehož prostřednictvím publikoval hlavní cíle navrženého projektu, což napomohlo k získání větší účasti ze strany obyvatel.³²⁴ Spolupráce tisku s vládou při představení nového projektu na podporu venkova se nejvíce projevila v roce 1972, kdy na pozadí ústavních změn přední deníky (*Tong-a ilbo*, *Čosön ilbo*, *Kjöngghjang sinmun*, *Söul sinmun*, *Čungang ilbo* a *Hankuk ilbo*) publikovaly dohromady sedmdesát čtyři úvodníků vztahujících se k *Hnutí za novou vesnici*.³²⁵ Většinu tvořil konzervativní deník *Söul sinmun* (서울新聞),³²⁶ který v roce 1972 otiskl celkem třicet čtyři úvodníků představujících samotné *Hnutí za novou vesnici* a jeho hlavní cíle a který až do roku 1979 publikoval celkem sedmdesát sedm úvodníků věnovaných Hnutí za novou vesnici.³²⁷ Od roku 1972 až do roku 1979 publikovaly o Hnutí za novou vesnici hlavní deníky celkem sto sedmdesát dva úvodníky, přestože postupně se jejich počet snižoval.³²⁸ Většina novin prezentovala hnutí jako pozitivní vládou iniciovaný program, který dále spadal pod vedení místních komunit. Jedněmi z regionálních novin, které prezentovaly důležitost rozvoje místní oblasti prostřednictvím Hnutí za novou vesnici, byly například *Kjöngin ilbo* (京仁日報), které vycházely v oblasti Kjönggi od roku 1962. Vláda rovněž publikovala již od roku 1970 týdeník věnovaný Hnutí za novou vesnici *Sämaül sinmun*, který prezentoval cíle a následné dosažené úspěchy hnutí v jednotlivých regionech. Nicméně vliv těchto novin byl na čtenáře minimální, protože je vnímaly jako prostou politickou

³²² Ve volbách v roce 1963 získal Pak Čöng-hüi kandidát za Demokratickou republikánskou stranu padesát celých osm procent hlasů venkova, zatímco kandidát opozice Jun Po-sön získal většinou podporu měst, celkem padesát sedm procent. Viz KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (Eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, str. 354. V prezidentských volbách v roce 1971 pak kandidát opoziční Nové demokratické strany Kim Tä-džung, získal značnou převahu ve městech, kde získal padesát dva procent všech hlasů a v Söulu získal podporu šedesáti procent obyvatel. Viz ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 263

³²³ WHANG, In-Joung. *Management of Rural Change in Korea: The Saemaul Undong*, str. 22

³²⁴ sea mual 42

³²⁵ CHOI, Young-Chool et al. Sinmunsasöre natchanan (Sämaülundong) čöngčchägüi netchüwökchü tcheksütchü punsöök str. 6

³²⁶ Deník *Söul sinmun* poprvé vyšel pod tímto názvem 23. března roku 1959. Vycházel již od roku 1910 pod názvem *Mäil sinbo*, kdy byl vydáván Japonskou okupační správou

³²⁷ CHOI, Young-Chool et al. Sinmunsasöre natchanan (Sämaülundong) čöngčchägüi netchüwökchü tcheksütchü punsöök str. 6

³²⁸ CHOI, Young-Chool et al. Sinmunsasöre natchanan (Sämaülundong) čöngčchägüi netchüwökchü tcheksütchü punsöök str. 6

propagandu.³²⁹ V průběhu sedmdesátých let byly noviny *Sŏul sinmun*, které se zabývaly tímto vládním programem, zdarma distribuovány do všech vesnic zapojených do projektu. Noviny byly financované z místního vládního rozpočtu.³³⁰

³²⁹ *The Saemaul Undong Movement in the Republic of Korea: Sharing Knowledge on Community-Driven Development.* str. 42

³³⁰ Tamtéž str. 42

6 Tong-a ilbo a hnutí za svobodu tisku

Hnutí za svobodu tisku (přesněji Hnutí za ochranu svobody tisku, *Ŏllon čaju suho undong*, 言論自由守護運動, dále jen Hnutí) započaté novináři z deníku *Tong-a ilbo* na začátku sedmdesátých let, patří k jedné z klíčových událostí ve vývoji moderní korejské žurnalistiky a zároveň představuje jeden z hlavních projevů odporu samotných novinářů vůči autoritářské vládě prezidenta Pak Čöng-hüiho. Hnutí započalo v roce 1971, kdy se poprvé novináři z deníku *Tong-a ilbo* usnesli na sepsání *Deklarace za ochranu svobody tisku*, na kterou v zápětí navázali i novináři z dalších listů. Tato událost ukazuje nejenom angažovanost novinářů v boji za svobodu tisku a jejich snahu zabránit zásahům vládní moci do novinové tvorby, ale také nesouhlas veřejnosti s novinářskými praktikami a politickou mocí odrážející se v novinovém průmyslu. Právě veřejnost a její projev nesouhlasu byl hlavním hybným prvkem pro samotné novináře, kteří se následně rozhodli vystoupit a na ony praktiky upozornit. Neopomenutelnou událostí v boji za svobodu tisku bylo v první polovině sedmdesátých let rovněž založení prvního odborového svazu novinářů, prostřednictvím kterého se vedle prosazování svobody tisku novináři také zasadili o zlepšení pracovních podmínek a zvýšení mezd.

6.1 Odborový svaz novinářů

Přestože založení odborového svazu korejskými novináři z deníku *Tong-a ilbo* v první polovině sedmdesátých let následovalo až po začátku samotného Hnutí, jeho počátky sahají již do šedesátých let, a proto je nasnadě představit okolnosti vzniku odborového svazu jako první. Vytvoření odborového svazu novinářů se datuje do výrazně pozdější doby, než například v některých západních zemích.³³¹ Okolnosti pozdního vzniku odborového svazu korejských novinářů vychází z historického a politického kontextu doby, kdy byly veškeré odborové aktivity přísně kontrolovány KCIA a samotný korejský tisk musel v této době čelit mnoha překážkám v rámci nové mediální politiky. Nicméně nová mediální politika nebyla tou jedinou překážkou v založení odborového svazu. Politika třetí republiky během úřadování prezidenta Pak Čöng-hüiho byla založená na upřednostňování ekonomického rozvoje země a to i na úkor sociálních potřeb obyvatel, což následně vyústilo k potlačení jakýchkoliv nově

³³¹ Ve Spojených státech amerických vytvořili novináři odbory v roce 1933, ve Velké Británii byla National Union of Journalist založená již roku 1907. Viz SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 24

vznikajících odborových svazů.³³² Vznik odborových svazů se nicméně potýkal s problémy již během první republiky v padesátých letech. V té době korejská vláda využila k potlačení odborových svazů především vyhlášený Zákon o odborových organizacích (*Nodongdžohap pöp*, 勞動組合法). Zákon byl vydán 8. března roku 1953 a navazoval na americký Národní zákon o pracovních vztazích (*Čönguk nodong kwanggje pöp*, 全國勞動關係法, také Wagnerův zákon) z roku 1935 zajišťující práva odborů. Na základě tohoto zákona měli pracovníci právo na založení odborů, nicméně každý odborový svaz v Koreji musel zároveň podléhat rozsáhlé kontrole své činnosti, příslušným orgánům nahlásit jméno svazu, počet členů, místo pracoviště, jméno společnosti, pod kterou spadají, jména a adresy úředníků a veškeré změny týkající se těchto informací musely být nahlášeny příslušným orgánům do patnácti dnů.³³³ Již první ústava Korejské republiky z roku 1948 zaručovala zaměstnancům v mezích zákona právo na zakládání odborových organizací.³³⁴ Pracovní podmínky potom dále určoval Zákon o pracovních normách (*Küllo kidžun pöp*, 勤勞基準法), který byl vyhlášen 10. května roku 1953 a vymezoval práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů. Na začátku šedesátých let v rámci nové politiky ekonomického rozvoje země prezident Pak Čöng-hüi novelizoval stávající pracovní zákony k regulaci pracovní doby, dovolené a výplaty.³³⁵ Také podle novelizované ústavy přijaté v roce 1962 měli všichni zaměstnanci právo zakládat nezávislá sdružení, právo na kolektivní vyjednávání a právo na společné akce pro zlepšení pracovních podmínek.³³⁶ Ústava *Jusin* navržená v roce 1972 prezidentem Pak Čöng-hüiem zaručovala právo na vytvoření odborů v čl. 29. „*Je zaručeno v podmínkách stanovených zákonem právo zaměstnanců na zakládání sdružení, kolektivní vyjednávání a právo na stávkou.*“³³⁷ Přesto však vláda umožňovala působení jen takovým odborovým svazům, které spolupracovaly se současnou politikou ekonomického rozvoje země,³³⁸ a především potlačovala vznik odborů ve snaze předejít narušení vládních cílů o dosažení rozvoje pomocí průmyslu orientovaného na export.³³⁹ „*Ekonomický rozvoj byl také do značné míry založen na nízkých mzdách a potlačení odborového hnutí použitím jak fyzické síly, tak promyšlené represivní legislativy, která věnovala zvláštní pozornost potřebám*

³³² WATSON, Laura. Labor Relations and the Law in South Korea, str. 229

³³³ Tamtéž str. 233

³³⁴ Ústava Korejské republiky z roku 1948 čl. 18

³³⁵ KWON, Seung-Ho a Michael O'DONNELL. *The Chaebol and Labour in Korea: The Development of Management Strategy in Hyundai*, str. 29

³³⁶ Ústava Korejské republiky z roku 1962 čl. 29

³³⁷ Ústava Korejské republiky z roku 1972 čl. 29

³³⁸ KWON, Seung-Ho a Michael O'DONNELL. *The Chaebol and Labour in Korea: The Development of Management Strategy in Hyundai*, str. 29

³³⁹ WATSON, Laura. Labor Relations and the Law in South Korea, str. 232

zahraničních podniků investujících nebo obchodujících v Korejské republice.“³⁴⁰ V roce 1963 byla pak vyhlášena novela Zákona o odborových organizacích, ještě předtím byly však v roce 1961 krátce po vojenském puči zakázány stávky a byly rozpuštěny všechny odborové organizace, ovšem s možností opětovného sestavení v rámci nové politiky. Novela přinesla změny především v zakládání odborů dělníky v průmyslové výrobě, stále zůstávalo omezení počtu založených odborů a kontrola jejich aktivit. Na druhou stranu novelizace zákona opětovně povolila stávky a zakazovala zatýkání jejich účastníků.³⁴¹

Vše se změnilo začátkem sedmdesátých let, kdy se především v návaznosti na třídní a regionální nespokojenost znatelně navýšil počet odborových svazů a výrazně vzrostl také počet samotných členů odborů.³⁴² Prvním odborovým svazem založeným v Koreji, který se vztahoval k novinové tvorbě a jehož vznik se vázal ke dvěma regionálním deníkům, byl typografický odborový svaz (*Čönguk čchulpchan nodong čohap jönmäng*, 全國出版勞動組合聯盟).³⁴³ Dva a dvacet členů tiskařského oddělení novin *Kjöngnam sinmun* (慶南新聞, vydávaných od roku 1950 pod názvem *Masan ilbo*, 馬山日報)³⁴⁴ publikovaných ve městě Masan vytvořilo odborový svaz již 4. srpna 1963.³⁴⁵ Později, v roce 1967, na založení odborů navázalo tiskařské oddělení z novin *Čchungčchöng ilbo* (忠清日報)³⁴⁶ vydávaných v provincii Čchungčchöng. Tento odborový svaz byl však dobrovolně rozpuštěn z důvodu špatné vnitřní organizace již v roce 1970.³⁴⁷ Důležité pro vznik těchto odborů v době, kdy se většina jiných odborových organizací potýkala při svém vzniku s řadou represivních opatření, byl především minimální projevený zájem na jejich vytvoření ze strany vlády, neboť provinční deníky s nákladem menším než třicet tisíc výtisků a odbory utvořené menšinou skupinou a bez zapojení novinářů nepředstavovaly v očích

³⁴⁰ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 267

³⁴¹ LEE, Byeong-cheon (ed.). *Developmental Dictatorship and the Park Chung-hee Era: The Shaping of Modernity in the Republic of Korea*, str. 159

³⁴² ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 267

³⁴³ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 82

³⁴⁴ Noviny vycházely od roku 1946 poprvé pod názvem *Namsön sinmun* (南鮮新聞).

³⁴⁵ V roce 1965 také členové odborů z *Kjöngnam sinmun* po několika neshodách s vedením uzavřeli s vedením společnosti kolektivní dohodu. Nedodržení podmínek ze strany vydavatelství však nakonec vedly ke stávce. Reakcí na ni bylo propuštění hlavních představitelů odborů. Po místních protestech vůči této politice bylo následně propuštěno všech devatenáct členů odborové skupiny. Viz SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 83

³⁴⁶ Noviny *Čchungčchöng ilbo* vyšly poprvé 1. března roku 1946 pod názvem *Kungmin ilbo* (國民日報). Ty byly publikovány až do roku 1953, kdy byla pozastavena jejich činnost na základě porušení Výnosu č. 88. Noviny začaly opět vycházet 1. března roku 1954 poté co se jejich ředitelem stal I To-jöng (李道榮) a nyní pod názvem *Čchungbuk sinbo* (忠北新報). Následně byly 15. srpna roku 1960 noviny přejmenovány na *Čchungčchöng ilbo*.

³⁴⁷ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 82

vlády tak veliký vliv na korejskou společnost.³⁴⁸ První odborový svaz, ve kterém se již angažovali samotní novináři, vznikl pak teprve na začátku sedmdesátých let na pozadí politických změn v korejské společnosti, které následně vyústily k vyhlášení stavu ohrožení na konci roku 1971. Následující rok po vyhlášení stanného práva a nové ústavy prezident Pak Čong-hui výrazně omezil práva a svobody tisku. Stále častější případy zatýkání novinářů, zesílená kontrola tvorby novinových článků ze strany zástupců KCIA a celkově špatné pracovní podmínky zahrnující nízkou mzdu zaměstnanců vedly v roce 1974 novináře z *Tong-a ilbo* k myšlence založení odborového svazu. V březnu roku 1974 byl nejprve vytvořen v novinách *Tong-a ilbo* typografický odborový svaz, do kterého se poprvé zapojili také samotní novináři. Na vytvoření odborového svazu novinářů se 6. března roku 1974 usneslo třicet tři novinářů z deníku *Tong-a ilbo*, kteří společně projednali sestavení odborů v rámci typografického odborového svazu a svou žádost na jeho vytvoření předali následující den příslušným orgánům.³⁴⁹ Důležitým rozhodnutím při vytvoření odborového svazu bylo jeho zpřístupnění všem zaměstnancům novin, včetně zaměstnanců rozhlasové společnosti *Tong-a pangsong* (東亞放送).³⁵⁰ Hned následující den po vytvoření čítal odborový svaz dohromady sto tři členy.³⁵¹ Cíle odborového svazu novinářů byly založené zejména na snaze zasadit se o svobodu tisku v době, kdy byly její hodnoty ohrožovány autoritářskou vládou. Vedle prosazování svobody tisku chtěli založeným odborovým svazem také zamezit vnějším zásahům vlády do tvorby novinových článků.³⁵² Založení odborového svazu se však nesetkalo s podporou ze strany vedení společnosti, které na jeho sestavení reagovalo propuštěním devatenácti zakládajících členů odborů z původních třiceti tří z důvodu nesplnění zákonných podmínek pro zakládání odborových svazů.³⁵³ Vedle novinářů z deníku *Tong-a ilbo* se 10. prosince v roce 1974 také jeden a třicet novinářů z deníku *Hanguk ilbo* usneslo na sestavení odborového svazu, jejich žádost na vytvoření odboru byla však úřady zamítnuta.³⁵⁴ Tento posun ke zformování odborového svazu nicméně ukázal jasnou snahu novinářů na zlepšení současné podoby mediální politiky.

Vedle boje za svobodu tisku se nově vzniklý odborový svaz korejských novinářů také zasadil o zlepšení pracovních podmínek a navýšení mezd novinářů, přestože to na rozdíl od odborových svazů novinářů v zahraničí nepředstavovalo stěžejní cíl jeho založení. Ačkoliv se

³⁴⁸ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 83

³⁴⁹ Tamtéž str. 85

³⁵⁰ Rozhlasová společnost *Tong-a pangsong* byla založená 25. dubna roku 1963.

³⁵¹ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 86

³⁵² KIM, Haeng-seob. *1974njŏn Tong-a ilbo jidžadŭrŭi ŏllon čaju tchudžäng*, str. 30

³⁵³ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 88

³⁵⁴ ČŎNG, Čin-sŏk. *Hanguk sinmun jŏksa*, str. 100, 101. také editor str. 155

politika prezidenta Pak Čöng-hüiho soustředila na ekonomický růst země, její naplnění bylo často prosazováno na úkor nízkých mezd pracujících.³⁵⁵ V šedesátých letech se proto i korejští novináři potýkali s velmi špatnou finanční situací, neboť jejich plat patřil v té době k nejnižším.³⁵⁶ Na druhou stranu je důležité podotknout, že nízký plat novinářů vycházel především ze sociopolitického kontextu vzniku prvních korejských novin, kdy v době svého vzniku noviny zaujímaly především funkci vlasteneckou, podporující samostatnost Korejského poloostrova a v době japonské okupace vyzdvihující korejskou národní identitu a rovněž majitelé a novináři často vydávali čísla zdarma a na vlastní náklady. Teprve až v padesátých letech, kdy se postupně utvářejí mediální společnosti a s jejich ekonomickým rozvojem v šedesátých letech vyvstala otázka pracovních podmínek novinářů a jejich platů. Jako první se otázce pracovních podmínek a platů novinářů začal více zabývat až na začátku sedmdesátých let *Svaz korejských novinářů*, který na základě průzkumu z roku 1970 uvedl, že okolo dvaceti procent novinářů vydělávalo méně, než byla v té době průměrná měsíční mzda.³⁵⁷ Podle průzkumu pracovních podmínek čtyřiceti sedmi členů *Svazu korejských novinářů*, zahrnujícího nejenom pracovníky v novinách, ale také zaměstnance zpravodajských agentur a rozhlasového vysílání, který byl uveřejněn v následujícím roce, bylo zjištěno, že současná finanční situace a pracovní podmínky reportérů nesplňovaly základní pracovní normy.³⁵⁸ V roce 1971 činila průměrná měsíční mzda třicet devět tisíc šest set wönů, zatímco měsíční mzda průměrného novináře činila v průměru dvacet šest tisíc devět set wönů.³⁵⁹ Výše mzdy se rovněž odvíjela a lišila podle toho, zda se jednalo o celonárodní nebo soukromý tisk, či podle toho zdali se noviny vydávaly v hlavním městě či šlo o noviny regionální. Podle celonárodního průzkumu, který uskutečnil *Svaz korejských novinářů* v červenci roku 1971, do kterého se zapojilo třicet šest novin a celkem čtyři tisíce pět set devadesát sedm novinářů, činila průměrná měsíční mzda novinářů působících v národních novinách o polovinu více, než pracovníků v soukromém tisku.³⁶⁰ Je však důležité také poznamenat, že v sedmdesátých letech přes výrazný ekonomický růst země nebyla v Koreji stanovena minimální mzda, neexistovala podpora v nezaměstnanosti a veškeré organizované odbory a jejich činnost byly pod dohledem KCIA.³⁶¹ V průběhu šedesátých a sedmdesátých let veškeré nepokoje spojené

³⁵⁵ KWON, Seung-Ho a Michael O'DONNELL. *The Chaebol and Labour in Korea: The Development of Management Strategy in Hyundai*, str. 30

³⁵⁶ KIM, Haeng-seob. *1974njön Tong-a ilbo jidžadürüi öllon čaju tchudžäng*, str. 28

³⁵⁷ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 19

³⁵⁸ Tamtéž str. 62

³⁵⁹ Tamtéž str. 19

³⁶⁰ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 64

³⁶¹ LEE, Young-gwan. *South Korean Economic Miracle and Its Reflections in Los Angeles Times and New York Times, 1975-1979*, str. 95

s nespokojeností s pracovními podmínkami byly utlumeny a články o nich cenzurovány. Vláda se rovněž pomocí blízkého vztahu s mediálními společnostmi snažila prostřednictvím vedení zamezovat jakýmkoliv pracovním nepokojům.³⁶² Tento první počín novinářů k vytvoření společné organizace hájící pracovní práva a prosazující vládní nezasahování do novinové tvorby tak představuje první důležitý krok v angažovanosti novinářů za svobodu tisku v Koreji.

6.2 Reklama v novinách

Reklama v novinách tvoří jeden ze základních faktorů, které v současné době ovlivňují svobodu tisku.³⁶³ Reklama byla důležitou součástí novinových vydání již od konce devatenáctého století, kdy vznikal první korejský tisk. Poprvé se reklama objevila v novinách *Hansŏng čubo*, které 22. února v roce 1886 uveřejnily reklamu německé obchodní společnosti propagující zahraniční cesty.³⁶⁴ První reklamy do korejských novin zadávaly především zahraniční společnosti propagující zahraniční výrobky, nicméně v menší míře byli rovněž zastoupeni korejské podnikatelé a reklama se tak postupně stávala stále důležitější finanční součástí nákladů novin. V době japonské okupace na konci dvacátých let již reklama tvořila nedílnou součást, ne-li tu zásadní, finančních zisků novinového průmyslu. Vlivem silné japonské obchodní třídy v Koreji, tvořila v polovině dvacátých let v denících *Tong-a ilbo* a *Čosŏn ilbo* japonská reklama třetinu z celkové reklamní tržby a ke konci třicátých let již více než polovinu.³⁶⁵ Noviny se tak i prostřednictvím reklamy staly silnými, finančně stabilními společnostmi, což bylo velkým posunem od začátku dvacátých let, kdy většina novin vycházela v malém nákladu a především prezentovala politické ideje svých zakladatelů. Největší rozvoj reklamy přišel nicméně až s ekonomickým růstem, který Korea zažila během funkčních období prezidenta Pak Čŏng-hŭiha. V šedesátých a sedmdesátých letech se také novinové společnosti začaly soustředit na finanční zisk napomáhající společnostem k větší produkci a rozvoji. Technický pokrok společně s industrializací země vedl ke zvýšení zisků tisku prostřednictvím reklamy orientující se na masové spotřebitele.³⁶⁶ Nástup urbanizace a rozvoj gramotnosti v korejské společnosti v druhé polovině dvacátého století značně přispěl k rozvoji mediálního průmyslu a tento rozvoj se naplno projevil v novinách v šedesátých letech.

³⁶² WATSON, Laura. Labor Relations and the Law in South Korea, str. 232

³⁶³ SA, Eun Suk. Factors Influencing Freedom of the Press in South Korea: A Survey of Print Journalists' Opinions, str. 2

³⁶⁴ <http://www.presskorea.or.kr>

³⁶⁵ ROBINSON, Michael. *Mass Media and Popular Culture in 1930s Korea: Cultural Control, Identity, and Colonial Hegemony*, str. 69

³⁶⁶ JIN, Seongbak. The Donga Ilbo Advertising Coercion and Forced Layoff case, str. 194

Především pak zásluhou zisků plynoucích z reklamy se mohl počet výtisků postupně zvyšovat, čímž se nadále zvyšoval samotný zisk mediálních společností. Finanční růst společností však s sebou přinesl také negativní stránku, neboť se novinové společnosti postupně stávaly na reklamním zisku finančně závislé. „*Tisku nemůže být odebrána jeho komerční stránka, společnosti fungující v kapitalistickém systému jsou existenčně závislé na reklamě.*“³⁶⁷ Rovněž mediální politika třetí republiky vnímala novinové organizace především jako obchodní podniky, které v rámci svého fungování musely plnit finanční předpoklady určené zákony.³⁶⁸ S rozvojem komerční funkce novin se tak novinová vydavatelství stávala, vedle své svázanosti s vládní podporou, také závislá na kapitálu z reklam. V roce 1970 již padesát procent celkové tržby z prodeje novin tvořila reklama.³⁶⁹ Přechod ke kapitalistickým podnikům tak představoval pro korejskou vládu jednu z dalších možností, jak získat kontrolu nad tiskem, prostřednictvím blízkých vztahů s velkými korporacemi tvořícími hlavní reklamní partnery novinových firem.³⁷⁰ Právě tyto vztahy s řadou institucionálních sil sehrály zásadní úlohu v reakci na Pak Čong-hüiho snahu o potlačení Hnutí korejských novinářů v roce 1975 a samotná reklama v novinách se ukázala být zásadní a nepostradatelnou finanční složkou novinových společností.

6.3 Deklarace za svobodu tisku

Nejenom vlivem měnící se zahraniční i domácí politické situace došlo ke konci šedesátých let k zásadním vnitropolitickým změnám třetí republiky, které završil prezident Pak Čong-hüi rozhodnutím navrátit se zpět k autoritativní formě vlády a vyhlásit čtvrtou republiku se značně posíleným prezidentským mandátem. Jeho snahy započaly již novelou ústavy z roku 1969, která prezidentu republiky umožnila třetí kandidaturu v nadcházejících prezidentských volbách v roce 1971. Všechny tyto změny doprovázelo zpřísnění kontroly tisku a apelace na vedení novinových společností ke spolupráci s vládní politikou. Plánované ústavní změny se následně společně se studentskými protesty dostaly mezi jedny z témat, která vláda zakazovala uveřejňovat v novinách.³⁷¹ Začátkem sedmdesátých let prezident Pak Čong-hüiho již získal podporu řady institucí, včetně novinových společností, které ať už vládní politiku podporovaly s vidinou finančních zisků či

³⁶⁷ JIN, Seongbak. *The Donga Ilbo Advertising Coercion and Forced Layoff case*, str. 194

³⁶⁸ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 258

³⁶⁹ http://www.kdemocracy.or.kr/mail/newsletter/mail_article_200610_01.html

³⁷⁰ CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 256

³⁷¹ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 43

byla jejich podpora prosazována zástupci KCIA, se rozhodly nestavět se proti vládní moci a nevyjadřovat se k současné politické situaci. Některé deníky rovněž otiskly úvodníky vyjadřující podporu chystaných novelizací ústavy.³⁷² Nespokojenost s novinářskými praktikami a neobjektivností obsahu novinářských článků projevíli na začátku sedmdesátých let především studenti, kteří sehráli zásadní úlohu v protivládním hnutí. Na začátku roku 1971 nespokojení studenti Söulské národní univerzity zahájili protesty zamířené proti samotným novinářům. Protesty se 26. března přesunuly přímo před hlavní budovu deníku *Tong-a ilbo*, kde vyjádřilo nesouhlas s korupcí a s nezveřejňováním aktuálních politických událostí v novinách zhruba padesát studentů Söulské národní univerzity.³⁷³ Novináři z deníku *Tong-a ilbo* se rozhodli reagovat na současnou situaci 15. dubna roku 1971 sepsáním *Deklarace na ochranu svobody tisku* (*Öllon čaju suho sönön*, 言論自由守護宣言).³⁷⁴ V této deklaraci vyjádřili požadavek na obnovení autonomie tisku, vnějšího nezasahování při tvorbě novinových vydání a zákazu přístupu a kontroly novinových redakcí ze stran zástupců KCIA. K sepsání obdobných deklarací se po vzoru novinářů z *Tong-a ilbo* vzápětí přidali také novináři z dalších předních deníků. Hned následujícího dne 16. dubna sepsali deklaraci novináři z deníku *Hanguk ilbo*, následování 17. dubna novináři z *Čosön ilbo*, *Tähan ilbo* a *Čungang ilbo* a 19. dubna se připojili novináři *Kjöngghjang sinmun* a *Sin-a ilbo* (新亞日報).³⁷⁵ K deníkům se posléze také přidaly dva regionální listy, *Kjöngnam mäil* (慶南每日) a *Kukče sinbo* (國際新報).³⁷⁶ O měsíc později 15. května členové Svazu korejských novinářů sepsali *Etický kodex chování na ochranu svobody tisku* (*Öllon čaju suho hängdong kangnjöng*), požadující kromě vládního nezasahování do medií také zlepšení pracovních podmínek novinářů a zamezení nelegálního zatýkání novinářů.³⁷⁷ Výsledkem prvního projevu nesouhlasu novinářů bylo dočasné odvolání zástupců KCIA z redakcí novin. Nicméně za tímto úspěchem mohl důležitou část sehrát také předpoklad, že se uskutečnil na pozadí prezidentských voleb, kdy by zásah proti tisku mohl vyvolat nežádoucí reakci veřejnosti.³⁷⁸

Sepsání první deklarace za svobodu tisku nicméně nenapomohlo k zásadním a trvalejším změnám v tehdejší mediální politice, naopak rok 1971 přinesl zpřísnění vládní cenzury v novinách. V prezidentských volbách konaných v roce 1971 byl prezident Pak

³⁷² CHANG, Yunshik. *From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979*, str. 260

³⁷³ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 48

³⁷⁴ KIM, Haeng-seob. *1974njön Tong-a ilbo jidžadürüi öllon čaju tchudžäng*, str. 15. Deklarace dostupná z: <http://archives.kdemo.or.kr/View?pRegNo=00879998>

³⁷⁵ Noviny byly založené roku 1966.

³⁷⁶ KIM, Haeng-seob. *1974njön Tong-a ilbo jidžadürüi öllon čaju tchudžäng*, str. 16

³⁷⁷ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 50

³⁷⁸ SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*, str. 51

Čöng-hüi opětovně zvolen do své funkce,³⁷⁹ změny v domácí i zahraniční politice však Pak Čöng-hüiho vedly 27. prosince téhož roku k vyhlášení stavu ohrožení a 17. října 1972 k vyhlášení stanného práva. Další studentské nepokoje propukly hned v roce 1973.³⁸⁰ V témže roce vláda vyhlásila novelu Tiskového zákona z roku 1963, který ještě více upevnil Pak Čöng-hüiho moc nad cenzurou v mediích.³⁸¹ Novelizace zákona nyní povolovala vládním orgánům rozsáhlejší kontrolu a cenzuru nejenom v tisku, ale také televizního vysílání a rozhlasu.³⁸² Na tyto restriktivní vládní kroky omezující svobodu tisku a zesílení vládní cenzury zamezující publikaci článků věnovaných studentským nepokojům či vládní kritice reagovala v roce 1973 řada novinářů. Mnoho novinářů z jednotlivých deníků proto přijalo usnesení za svobodu tisku počínaje padesáti novináři z *Tong-a ilbo*, kteří 7. října roku 1973 nejprve v redakční budově zahájili celonoční stávkou s rozhodnutím stávkou opakovat v případě stálého uplatňování cenzury v deníku. Jejich stávkou se vedení společnosti rozhodlo ukončit zákazem jakýkoliv budoucích kolektivních akcí.³⁸³ Na základě těchto událostí novináři z *Tong-a ilbo* 20. listopadu sepsali druhou *Deklaraci na ochranu svobody tisku*, ve které opětovně vyjádřili nesouhlas s vnějším zasahováním do tvorby novinových článků a cenzurou v tisku. Po vzoru novinářů z *Tong- ilbo* se následně 22. listopadu přidali také novináři z deníku *Hanguk ilbo*, následovně 27. listopadu novináři z *Čosön ilbo*, 30. listopadu novináři z *Čungang ilbo* a 3. prosince se sepsáním deklarace připojili také novináři z deníku *Sin-a ilbo*.³⁸⁴ Novináři z *Tong-a ilbo* sepsali 3. prosince třetí *Deklaraci za ochranu svobody tisku*, poté, co vláda vyzvala vedení mediálních organizací ke spolupráci s režimem a nenarušování bezpečnosti státu.³⁸⁵

Jedním z projevů nesouhlasu novinářů s omezováním svobody tisku, který si získal největší pozornost nejenom domácí, ale i zahraniční veřejnosti, bylo následujícího roku

³⁷⁹ Prezidentské volby konané v roce 1971 poprvé neukázaly Pak Čöng-hüiho jasné vítězství jako v letech minulých. Kandidát za opoziční Novou demokratickou stranu Kim Tã-džung okolo 45 procent hlasů a velkou převahu měl také ve městech, v Soulu získal skoro šedesát procent voličů. Viz ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 263

³⁸⁰ V roce 1973 byl pracovníky KCIA z japonského exilu násilím přiveden zpět do Koreje představitel opozice Kim Tã-džunga. Tato událost vyvolala řadu protestů ze strany korejské veřejnosti, především studentů.

³⁸¹ CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*, str. 119

³⁸² SHIN, Gi-Wook, et al. *South Korea's Democracy Movement (1970-1993): Stanford Korea Democracy Project Report*, str. 41

³⁸³ CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*, str. 119

³⁸⁴ KIM, Haeng-seob. 1974 *njön Tong-a ilbo jidžadürüi öllon čaju tchudžäng*, str. 26

³⁸⁵ CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*, str. 120

sepsání *Deklarace za svobodu tisku* (*Čaju ōllon silčchŏn sŏnŏn*, 自由言論實踐宣言).³⁸⁶ V roce 1974 se 24. října³⁸⁷ okolo sto osmdesáti novinářů deníku *Tong-a ilbo* rozhodlo sepsat *Deklaraci za svobodu tisku*, ve které se zavázali i nadále prosazovat nezávislost novin na vládě a informovat pravdivě veřejnost o současném politickém dění, včetně studentských protestů a jejich potlačení.³⁸⁸ Novináři v deklaraci ustanovili tři hlavní body, které chtěli prosadit. Zprvė požadovali vnější nezasahování do medií, ať už novin, rozhlasu či periodik. Striktně odmítali povolit vstup zástupců KCIA do mediálních společností a v posledním bodě odmítali nezákonné zatýkání novinářů. *Deklarace za svobodu tisku* se stala určujícím prohlášením novinářů v otázce svobody slova a tisku, ve kterém novináři samotní vyjádřili zklamání nad současným stavem korejského novinového průmyslu. Ještě toho večera oznámil šéfredaktor deníku Song Kŏng-ho (宋建鎬, 1927 - 2001), regionální ředitel Han U-sŏk (韓宇錫, nar. 1931), ředitel rozhlasu *Tong-a pangsong* Pak Čung-gil (朴重吉) a další novináři zahájení protestů proti nově přijaté ústavě *Jusin* a proti omezením plynoucím z jejího vyhlášení. Po vzoru novinářů *Tong-a ilbo* se sepsáním vlastní deklarace zapojilo jeden a třicet tiskových a mediálních společností, včetně několika vládou sponzorovaných organizací, počínaje 24. října novinami *Čosŏn ilbo*.³⁸⁹ Přestože se svým obsahem *Deklarace za svobodu tisku* neodlišovala od předchozích tří deklarácí, znamenala mnohem zásadnější vliv na rozšíření povědomí o Hnutí korejských novinářů nejenom v Koreji, ale také v zahraničí. O sepsání *Deklarace za svobodu tisku* informoval například americký *Washington Post*, *New York Times* a *Baltimore Sun*, mezinárodní *Herald Tribune*, japonský *Asahi šimbun* (朝日新聞)³⁹⁰ a *Mainiči šimbun* (毎日新聞),³⁹¹ ze zpravodajských agentur se tématu věnovala například agentura Reuters, Associated Press a Agence France-Presse (Francouzská tisková agentura). Na domácí půdě pak vyjádřili podporu novinářům nejrůznější studentské a náboženské organizace nebo například disident Kim Tă-džung (金大中, 1924 - 2009) a

³⁸⁶ *Deklarace za svobodu tisku* dostupná z: <http://archives.kdemo.or.kr/View?pRegNo=00879861>

³⁸⁷ Datum 24. října byl zvolen záměrně, neboť toho dne v rámci národního svátku Dne spojených národů (*Kukdže jŏnhap il*, 國際聯合日), který se v Koreji slavil do roku 1976, nebyli v budově novin přítomni zástupci KCIA.

³⁸⁸ Dond a ilbo a reklama str. 198

³⁸⁹ JIN, Seongbak. The Donga Ilbo Advertising Coercion and Forced Layoff case, str. 198

³⁹⁰ Japonský deník *Asahi šimbun* patří k jednomu ze tří nejstarších a nejnákladnějších deníků v současném Japonsku. První vydání bylo publikováno 25. ledna roku 1879 v Ósace.

³⁹¹ Japonský *Mainiči šimbun* patří společně s *Asahi šimbun* a *Jomiuri šimbun* (読売新聞), založeném v roce 1874, ke třem předním japonským deníkům v současné době. Deník *Mainiči šimbun* vycházel z *Tókjó niči niči šimbun* (東京日日新聞), japonských novin založených již roku 1872 v Tokiu. *Mainiči šimbun* byly založeny v roce 1876 v Ósace. Noviny byly spojeny v jednu společnost v roce 1911, ale až do roku 1943, kdy nadále noviny vycházely pouze pod názvem *Mainiči šimbun*, byly listy publikovány samostatně. O počátcích japonské žurnalistiky blíže viz DE LANGE, William. *A History of Japanese Journalism: Japan's Press Club as the Last Obstacle to a Mature Press*.

prezident druhé republiky Jun Po-sŏn (尹潽善, 1897 - 1990). Sepsání *Deklarace za svobodu tisku* předznamovalo krátké období uvolnění cenzury v novinách, kdy noviny publikovaly články o protivládních aktivitách. Po dobu následujících sto čtyřiceti čtyř dnů pak byl zamezen přístup do redakcí zástupcům KCIA.³⁹²

6.4 Zákaz reklamní spolupráce

Vývoj mediálních společností směrem ke kapitalistickým podnikům a jejich vazba na finanční zisk plynoucí z reklamy se naplno projevila v reakci vlády na projevy novinářů, kteří požadovali změnu systému, jež by vedla ke svobodě tisku. Na základě protivládních akcí, které stavěly vládu čtvrté republiky do negativního světla nejenom v očích korejské veřejnosti, ale také v zahraničí, se vláda v čele s prezidentem Pak Čöng-hüiem rozhodla reagovat na konci roku 1974 administrativními kroky. Tím začala reklamní restriktce pro hlavní obchodní partnery spolupracující s deníkem *Tong-a ilbo*. Prostřednictvím rozsáhlé pravomoci KCIA,³⁹³ nyní v čele se Sin Čik-suem (申植秀),³⁹⁴ vláda v prosinci roku 1974 oznámila zákaz reklamní spolupráce mezi deníkem a obchodními společnostmi. Ty byly vedeny k okamžitému ukončení umístování reklamy v *Tong-a ilbo* a dvou měsíčních *Sin Tong-a Jösöng Tong-a* (女性東亞)³⁹⁵ a rozhlasové společnosti *Tong-a pangsong*.³⁹⁶ Dne 15. prosince 1974 ukončil spolupráci s deníkem její největší zadavatel reklamy, následován 24. prosince dvaceti dalšími obchodními společnostmi, které v následujícím roce doplnilo tři a třicet podniků, jež ukončily spolupráci s rozhlasem *Tong-a pangsong*.³⁹⁷ Tato reklamní represe (kor. *kwanggo tchanap*) řízená vládní mocí znamenala výrazný pokles finančních zisků společnosti a na začátku února vedla ke snížení reklamních zisků společnosti o více jak devadesát procent.³⁹⁸ Nakolik byla reklama pro zisk novin důležitá, také ukazuje fakt, že celkový měsíční zisk společnosti, poklesl v roce 1975 o více jak polovinu.³⁹⁹

³⁹² CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*, str. 121

³⁹³ http://www.kdemocracy.or.kr/mail/newsletter/mail_article_200610_01.html

³⁹⁴ Sin Čik-su, ředitel Korejské ústřední zpravodajské služby v letech 1973 – 1976.

³⁹⁵ Ženský časopis *Jösöng tong-a* byl založen roku 1933 a jeho první vydání vyšlo v lednu téhož roku. Jeho činnost byla pozastavena za japonské okupace v roce 1936 po čtyřiceti pěti vydání. Svou činnost měsíčník obnovil teprve až v šedesátých letech v listopadu roku 1967.

³⁹⁶ JIN, Seongbak. *The Donga Ilbo Advertising Coercion and Forced Layoff case*, str. 198

³⁹⁷ http://www.kdemocracy.or.kr/mail/newsletter/mail_article_200610_01.html

³⁹⁸ http://www.kdemocracy.or.kr/mail/newsletter/mail_article_200610_01.html str. 122

³⁹⁹ KIM, Haeng-seob. *1974njŏn Tong-a ilbo jidžaadŭri ōllon čaju tchudžäng*, str. 64

Vládní represe zaměřená proti tisku projevená zamezením reklamní spolupráce s novinami *Tong-a ilbo* vyvolala hned vzápětí vlnu odporu nejenom na domácí scéně, ale také v zahraničí. Již 27. prosince roku 1974 o ní informovalo několik zahraničních listů, jako například americký *New York Times*, japonské noviny *Asahi šimbun*, *Mainiči šimbun*, *Sankei šimbun* (産経新聞) a americká nezisková organizace Freedom House⁴⁰⁰ a Mezinárodní federace novinářů.⁴⁰¹ Z řad korejské společnosti se proti zásahu vlády do svobody tisku postavily studentské skupiny nebo křesťanské organizace, jako například Korejská národní církevní rada (*Hanguk kidokkjo kjohö hjöbüihö*, 韓國基督教教會協議會). Deník nadále uveřejňoval vydání s prázdnými místy pro reklamu. Ta pro čtenáře představovala vyjádření odporu proti autoritářské moci, který následně podpořili studenti, ostatní mediální organizace, křesťanské skupiny, ale také jednotlivci zahájením kampaně za umístění vlastní soukromé reklamy v deníku.⁴⁰² Prostřednictvím této veřejné reklamy vyjadřovali lidé především podporu novinám *Tong-a ilbo*, ale také zde kritizovali vládní praktiky.⁴⁰³ Především prostřednictvím zakoupených reklamních ploch veřejností mohl deník *Tong-a ilbo* pokračovat v činnosti necelý další půl rok. Ve druhé polovině roku 1975 se reklamní kauza a boj novinářů staly hlavním tématem korejské společnosti a vláda se vůči tomu rozhodla zakročit nátlakem na samotné vedení společnosti. V květnu roku 1975 se vláda dohodla na ukončení restrikce reklamní spolupráce v novinách s jejich finančními partnery. Tento nenadálý obrat vycházel z podmínek o ukončení pracovní spolupráce s těmi novináři, kteří se aktivně podíleli na propagaci svobody tisku.⁴⁰⁴ V průběhu března až května roku 1975 bylo propuštěno celkem čtyřicet devět novinářů a osmdesát čtyři zaměstnanců bylo na dobu neurčitou dočasně zbaveno své funkce.⁴⁰⁵ Osmnáct novinářů bylo propuštěno hned 8. března z důvodu snížení nákladů společnosti. Reakcí novinářů byla stávka, která se uskutečnila 12. března v budově vydavatelství v redakční kanceláři, ke které se připojili i reportéři a někteří zaměstnanci *Tong-a pangsong* a trvala následujících pět dní. Po této události podpora ze strany veřejnosti ještě zesílila. Od prosince roku 1974 do května následujícího roku bylo v novinách umístěno přes padesát tisíc reklam vyjadřujících podporu *Tong-a ilbo* v boji za nezávislost na vládě.⁴⁰⁶

⁴⁰⁰ Freedom House je nevládní nezisková organizace, která vznikla v roce 1941 v New Yorku za účelem ochrany demokratických principů, lidských práv a politických svobod. Viz <https://freedomhouse.org/content/our-history#.VbVFH4rYowB>

⁴⁰¹ SHIN, Gi-Wook, et al. *South Korea's Democracy Movement (1970-1993): Stanford Korea Democracy Project Report*, str. 43

⁴⁰² JIN, Seongbak. *The Donga Ilbo Advertising Coercion and Forced Layoff case*, str. 198

⁴⁰³ Ukázky zakoupených reklam viz <http://archives.kdemo.or.kr/View?pRegNo=00430176>

⁴⁰⁴ http://www.kdemocracy.or.kr/mail/newsletter/mail_article_200610_01.html

⁴⁰⁵ http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/318967.html

⁴⁰⁶ http://www.kdemocracy.or.kr/mail/newsletter/mail_article_200610_01.html

Jedním z hlavních výsledků úsilí propuštěných novinářů z deníku *Tong-a ilbo* bylo v roce 1988 založení novin *Hankjŏre sinmun* (韓係來新聞, *Jeden národ*, nebo též *Korejský národ*).

Hnutím novinářů z *Tong-a ilbo* a represemi ze strany vlády v podobě ukončení reklamní spolupráce s novinami se i v současné době stále zabývá korejská společnost. V roce 2008 Komise pravdy a usmíření (Čínsil hwahärül ühan kwagösa čöngni üwönhö, 眞實·和解를爲한過去事整理委員會)⁴⁰⁷ vyzvala korejskou vládu a vedení novinové společnosti *Tong-a ilbo* k omluvě novinářům za zacházení v průběhu reklamní restrikce. Komise ve své zprávě označila KCIA odpovědnou za donucení obchodních společností k závazku přerušit smlouvy o umístování reklamy v deníku *Tong-a ilbo* a v měsíčnících *Sin Tong-a Jösöng Tong-a* a v rozhlasové stanici *Tong-a pangsong*. Zároveň obvinila vedení *Tong-a ilbo* ze selhání co se týče ochrany novinářů hájících svobodu tisku a z odpovědnosti za jejich propuštění poté, co bylo sjednáno obnovení reklamní spolupráce. Komise pravdy a usmíření proto požádala vedení *Tong-a ilbo*, aby přijalo odpovědnost za omezování svobody tisku a poškození novinářské cti.⁴⁰⁸

⁴⁰⁷ Komise pravdy a usmíření byla založena 1. prosince roku 2005 a zabývá se událostmi korejské historie od Japonské okupace Koreje. Viz <http://www.jinsil.go.kr/intro/subcommittee.asp> nebo též

<http://www.law.go.kr/법령/진실·화해를위한과거사정리기본법%287542%29>

⁴⁰⁸ http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/318967.html

7 Období páté republiky a vývoj korejské žurnalistiky od 90. let

Vývoj korejské žurnalistiky v osmdesátých a devadesátých letech na pozadí demokratizace korejské společnosti tvoří významnou a samostatnou kapitolu v historii korejského tisku, a proto, ve snaze podat ucelenější pohled na vývoj moderní korejské žurnalistiky, v této kapitole pouze nastíníme vývoj korejské žurnalistiky od osmdesátých let neboť není primárním cílem práce přinést komplexní pohled na dané období.

Po atentátu na Pak Čöng-hüiho 26. října v roce 1979 se vlády ujal prezident Čchö Kju-ha (崔圭夏, 1919 – 2006), ale již v roce 1980 se vojenským pučem moci ujal prezident Čön Tu-hwan. Období páté republiky však nepřineslo zásadní změny v politické situaci v Korejské republice. Prezident Čön Tu-hwan nadále pokračoval v předešlé politice *Jusin*, tedy upřednostňoval ekonomický růst na úkor politického rozvoje⁴⁰⁹ a s novou vládou nenastaly ani výrazné změny v mediální politice. Korejské noviny byly pod neustálou kontrolou ze strany vlády, podobně jako tomu bylo v předchozím vládním období. V roce 1980 nově vyhlášená ústava páté republiky stanovila svobodu tisku, publikací a svobodu sdružování každému občanu.⁴¹⁰ Platilo to ovšem pod podmínkou nenarušování práv a svobod jiných občanů a zároveň nesměla být narušena veřejná morálka či etické zásady. Tyto podmínky byly pak zneužívány jako prostředek k omezení práv tisku při kritice vlády či kritice mocných osob a napomáhaly k cenzurování vydaných článků. Mnoho novinářů bylo uvězněno nebo propuštěno ze svých pozic v roce 1980 na základě jejich boje za svobodu tisku. V tomto roce došlo v červenci a srpnu k velké čistce, kdy bylo propuštěno přibližně osm set sedmdesát novinářů a bylo zakázáno sto sedmdesát dva periodických listů.⁴¹¹ V listopadu téhož roku bylo uzavřeno sedm deníků a šest zpravodajských agentur. Součástí Čön Tu-hwanovy politiky bylo také používání silného cenzurního systému. Například existovaly „pokyny pro zpravodajství“ (*podo čunčchik*), které vydával Úřad pro veřejné informace v rámci Ministerstva kultury a informací pro mediální společnosti.⁴¹² Tyto pokyny zahrnovaly nejen to, co noviny smějí vydávat, ale také rozhodovaly o důležitosti zpráv, fotografií a velikosti nadpisů hlavních článků. Vláda prezidenta Čön Tu-hwana přijetím Základního zákona o tisku (*Öllon kibon pöp*, 言論基本法)⁴¹³ v prosinci roku 1980 vymezila práva a restriktivní opatření

⁴⁰⁹ ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*, str. 272

⁴¹⁰ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 9

⁴¹¹ YANG, Seung-Mock. *Democratization and Media Reform: The Case of South Korea*, str. 21

⁴¹² SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 10

⁴¹³ Zákon dostupný z: <http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=4523#0000>

vůči tisku.⁴¹⁴ Mezi práva tisku mimo jiné patřil přístup k veřejným informacím a ochrana novinových zdrojů.⁴¹⁵ Tyto práva novinářů byla však dále omezována a nikdy plně nevešla v platnost.⁴¹⁶ Novináři nemohli požadovat přístup k veřejným informacím, pokud by tyto informace bránily ve výkonu práce veřejným činitelům. Ochrana novinových zdrojů byla omezována v případě, pokud by obsah článku znamenal trestný čin. Tento zákon rovněž násilně spojil novinové, rozhlasové a televizní společnosti a v každém regionu s výjimkou Söulu byly povoleny pouze jedny noviny. Omezení tisku v rámci Novinového zákona se rovněž vztahovalo také na profil novináře a vydavatele. V korejských médiích nesměl vydávat ani působit někdo, kdo neměl korejské občanství, nebo trvalé bydliště v Korejské republice.⁴¹⁷ Převážná část korejských médií napomáhala současné vládě a tím získávala řadu výhod jako bezúročné půjčky či daňové výhody a mohla se tak transformovat ve velkou mediální společnost.⁴¹⁸ Novinářům se rovněž naskytla možnost zastávat funkce v politice, například pozice asistentů prezidenta či mluvčích. Navíc díky přístupu k veřejným financím měli více příležitostí pro získání zahraničního vzdělání, daňových výhod, úvěrů na bydlení, či školného pro vzdělávání dětí.⁴¹⁹ Vojenský režim prezidenta Čön Tu-hwana se snažil nejenom o přímou kontrolu tisku pomocí cenzury a manipulace, ale rovněž řadou nástrojů nepřímé kontroly, ať už reklamou či finančními výhodami. Za nespolupráci s režimem mohl být novinář donucen k odchodu ze společnosti po nátlaku vlády na majitele mediálních společností. Výsledkem všech těchto restrikcí v novinách bylo snížení jejich počtu v roce 1987 na třicet dva deníky a na vytvoření vedoucích monopolů ovládajících mediální trh.⁴²⁰

Teprve až v roce 1987 po řadě protestů volajících po demokratizaci ze strany veřejnosti nastala změna v politickém uspořádání v Korejské republice. Koncem osmdesátých let zvolením prezidenta Ro Tchä-u (盧泰愚, nar. 1932)⁴²¹ se začíná korejská společnost pomalu demokratizovat počínaje vyhlášením šesté republiky a její nové ústavy. Země se soustřeďuje na světové velmoci, především Spojené státy americké a připravuje se na Letní olympijské hry v Söulu.⁴²² Od devadesátých let dvacátého století zažívají korejské noviny po dlouhé době neomezenou svobodu tisku právně ukotvenou v ústavě, je zakázána cenzura a

⁴¹⁴ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 871

⁴¹⁵ YANG, Seung-Mock. *Democratization and Media Reform: The Case of South Korea*, str. 21

⁴¹⁶ YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*, str. 871

⁴¹⁷ Tamtéž str, 872

⁴¹⁸ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 9

⁴¹⁹ Journalism history str. 6

⁴²⁰ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 10

⁴²¹ Ro Tchä-u, prezident Korejské republiky v letech 1988-1992, zvolen do funkce 16. prosince 1987

⁴²² Olympijské hry v Söulu se konaly v roce 1988 a představují mezník pro Korejskou republiku jako jednu ze světových ekonomických velmocí

zrušen zákon o registraci publikací. Zároveň se rozšiřuje mediální trh a jeho rozmanitost. Od roku 1994 se rozvíjí také elektronická podoba medií. Noviny jako *Čosŏn ilbo*, *Tong-a ilbo* a *Čungang ilbo* v roce 1994 zakládají ve společnostech nová oddělení na podporu moderních komunikačních technologií a zároveň omezují náklad tištěných novin. V roce 1988 se počet vydávaných novin zvýšil na šedesát pět z dvaceti šesti z konce roku 1987⁴²³. V Koreji je v současné době vydávána více než stovka deníků.⁴²⁴ V devadesátých letech s postupným nástupem demokracie se přímá kontrola novin pomocí cenzury, manipulace a dalších metod omezení svobody slova zmírnila, přesto však civilní vlády počínaje zvolením Kim Jŏng-sama (金泳三, nar. 1927, prezident Korejské republiky v letech 1993 - 1997) do prezidentské funkce nepřímo kontrolovaly tisk a další media.

Za jeden ze symbolů nastávajících změn je považováno založení prvních liberálních novin v jižní Koreji 15. května 1988, *Hankjŏre sinmun*. Následující vládní období tak představovala pro tisk svobodu vyjadřování se k současným tématům, která znamenala mj. častou kritiku vlády a prezidenta, což bylo za předešlých režimů nemyslitelné.

⁴²³ CURRAN, James a Myung-Jin, PARK et al. (eds.). *De-Westernizing Media Studies*, str. 102

⁴²⁴ SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*, str. 10

Závěr

Korejská žurnalistika prošla dlouhým vývojem na pozadí měnících se politických sil a sociálních změn, které postupně utvářely soudobou podobu korejského mediálního průmyslu. Cílem práce bylo představit tyto jednotlivé změny a podat komplexní pohled na vývoj korejské žurnalistiky v kontextu specifických období korejské historie.

Počátky moderní korejské žurnalistiky jsou spojovány s koncem devatenáctého století, kdy se v návaznosti na ukončení dlouholeté politiky izolace země korejští osvícenci seznamují se západními myšlenkami a inspirováni modernizací a reformami zakládají první korejské periodikum, *Hansŏng sunbo*, později vydávané pod názvem *Hansŏng čubo*. Signifikantním počinem pro následující rozvoj korejského tisku bylo v tomto počátečním období především založení prvních soukromých novin *Tongnip sinmun*. Ty se pod vedením intelektuála nového typu Sŏ Čä-pchila zasadily o modernizaci tradičně smýšlející korejské společnosti a ve svém vlasteneckém duchu prosazovaly národní suverenitu. Po uvedení prvních korejských novin v korejské společnosti se v kulturních a vlasteneckých kruzích objevilo mnoho nových listů a přelom století proto lze označit za období velkého rozkvětu novinové tvorby, která ve svém vlasteneckém cítění předznamenala budoucí směřování korejského tisku.

Expanzivní politika japonského císařství zasáhla do novinové tvorby ještě před samotným podpisem anekční smlouvy v roce 1910. Již dva roky po podpisu protektorátní smlouvy byl roku 1907 vyhlášen Zákon o tisku, který se stal první legislativní normou vztahující se k novinové tvorbě v Koreji. Po anexi sehrály noviny pro svou komunikativní funkci zásadní úlohu v projevech národního sebeuvědomění a šíření hlavních cílů vlasteneckých organizací. Domácí tisk se proto v prvním období japonské okupace setkal se silnou represivní politikou, kdy bylo vydávání novin kontrolováno licenčním zákonem, který umožňoval generálnímu guvernérství potlačit veškerý domácí tisk. Silná cenzura zavedená v prvních letech japonské okupace byla uvolněna až po Hnutí 1. března, kdy byl v rámci nově zavedené „kulturní politiky“ uvolněn licenční zákon a korejští vzdělanci a vlastenci mohli naplno projevit své novinářské ambice. Na začátku dvacátých let také vznikají dva současné přední konzervativní deníky *Čosŏn ilbo* a *Tong-a ilbo*, které se přes stále trvající cenzuru v novinách zapojovaly do obhajob korejské suverenity a aktuálního politického dění, za což byla jejich činnost mnohokrát pozastavena. Spolupráce či nestavění se proti japonské koloniální správě se tak staly prakticky jediným způsobem jak udržet noviny v činnosti a

deníky *Čosŏn ilbo* a *Tong-a ilbo* jsou v soudobé korejské společnosti často kritizovány za spolupráci s politickou mocí koloniálního období.

Konec druhé světové války předznamenal také ukončení japonské okupace a s příchodem vlivu Spojených států amerických do jižní části poloostrova korejští novináři poprvé zažívají svobodu tisku podle západních liberálních struktur. Někdy po osvobození proto vzniká velké množství nových listů a svou činnost obnovují též noviny pozastavené v poslední fázi japonské okupace. Korejští novináři byli v té době ovlivněni stále populárnějšími levicovými myšlenkami, a proto také první noviny založené po osvobození byly levicově orientované *Čosŏn inminbo*. Antikomunistická politika USAMGIKU se rozhodla zakročit proti levicovému a propagandistickému tisku vyhlášením Výnosu č. 88, který navázal na Zákon o tisku z roku 1907. Proti opětovnému zavedení zákona vyžadujícího licenční povolení k vydávání novin, které omezovalo svobodu tisku, se postavila řada levicově smýšlejících novinářů. Na antikomunistickou politiku navázala v roce 1948 založená první republika. Ta se ve své první ústavě zaručila dodržovat základní lidská práva včetně svobody slova a tisku, nicméně její hodnoty byly omezovány snahou o potlačení veškerých levicových myšlenek reflektovaných v tisku pomocí vyhlášeného Zákona o národní bezpečnosti. První republika zasáhla do autonomie tisku především samostatnou autoritativní formou vlády prezidenta I Süng-mana, který se vyznačoval silnou netolerancí vůči kritickým a opozičním listům. Poválečné období s sebou přineslo také postupný ekonomický růst novinového průmyslu a odklon od vlasteneckých počátků korejské žurnalistiky následně přinesl otázky o společenské odpovědnosti tisku a morálním chování novinářů, které se staly aktuální zejména během druhé republiky. To představovalo pro korejské noviny krátké období svobody, které však s sebou přineslo pokles kvality novinové tvorby, soutěživost mezi jednotlivými novinami a častou korupci.

Klíčová část této práce byla věnována vývoji korejského tisku v období prezidenta Pak Čöng-hüiho, kde byly v jednotlivých kapitolách představeny základní rysy jeho mediální politiky a hlavní cenzurní mechanismy vojenské junty a vlády třetí a čtvrté republiky. Zmiňuje-li se mediální politika prezidenta Pak Čöng-hüiho, zdůrazňuje se především jeho nezlomná snaha o potlačení jakýchkoliv opozičních či kritických listů a využíváním spolupráce s médii k dosažení stanovených politických cílů a k ovlivňování veřejného mínění. Neboť spolupráce s vládou byla chápána absolutně: buď byla založena na vzájemně výhodné spolupráci nebo na represích. Toto období bylo dle mého názoru signifikantní pro vývoj korejské žurnalistiky ze dvou hlavních důvodů. Zaprvé to byl samotný výrazný ekonomický růst země v šedesátých letech dvacátého století, jenž napomohl poprvé vytvořit kapitalistické

podniky a silné mediální konglomeráty. Tento posun novinového průmyslu byl umožněn především díky vládní finanční pomoci, zprostředkováváním zahraničních půjček či poskytováním výhodných úvěrů. V rámci nové mediální politiky byly mediální společnosti součástí budování ekonomicky prosperujícího státu. Tento nový vztah mezi vládou a vlastníky společností nicméně také započal silný vliv politických a ekonomických sil, jež v tomto období značně utvářely novinovou tvorbu. Angažovanost politické moci v novinách byla v práci prezentovaná zejména na Hnutí za novou vesnici a její propagaci v médiích. Druhým zásadním momentem ve vývoji byla angažovanost samotných korejských novinářů v demokratickém hnutí prosazujícím svobodu slova a tisku. V době, kdy se většina novinářů odklonila od objektivního přístupu k politickým a sociálním problémům, byla více než kdy jindy zdůrazňovaná společenská odpovědnost tisku. Posun tisku směrem ke kapitalistickým podnikům a odklon od společenské funkce novin pak vedl ke ztrátě důvěry korejské veřejnosti vůči tisku. Zesílení cenzury v novinách v souvislosti s měnící se domácí politickou situací a kritika novinářských praktik ze strany veřejnosti vyburcovala následně korejské novináře k zahájení celonárodního hnutí za svobodu tisku. Právě uvědomění si hodnoty svobody tisku a vyjádření nesouhlasu s autoritativní Pak Čong-hüiho vládou bylo zásadním počinem v dalším demokratickém směřování korejské žurnalistiky. Dalo by se tedy říct, že vývoj korejské žurnalistiky v období třetí a čtvrté republiky byl zásadním, neboť přinesl významné změny nejenom do mediálního průmyslu, ale také napomohl korejským novinářům a veřejnosti uvědomit si prioritu svobody tisku.

Postupný nástup demokracie na konci osmdesátých let dvacátého století přinesl řadu významných změn v korejském mediálním průmyslu, a proto bych se právě tomuto období chtěla ve svém studiu nadále blíže věnovat. Současná mediální struktura je v Korejské republice založena na „západních“ hodnotách, především podle angloamerického modelu svobody tisku. Avšak aplikace této liberální struktury v jihokorejské společnosti po dlouhá léta utlačované, kde stále přetrvávají silné politické a ekonomické vlivy působící na mediální průmysl, může být těžce uskutečnitelná. Novinové společnosti totiž stále představují v soudobé korejské společnosti nedílnou součást politické moci a v otázce vládní represe vůči tisku se nejvíce kritickým jeví stále platný Zákon o národní bezpečnosti. S nástupem nových technologií se otevřela možnost dále se také rozvíjet v oblasti nových médií a tím nadále rozšířit ekonomickou sílu mediálních konglomerátů. Liberální představa o svobodě nejenom korejského tisku oproštěného od politických a vlastnických cílů by se v soudobé společnosti dala označit až za idealistickou myšlenku a proto je těžké stanovit, jaký směr by si korejská žurnalistika měla na své cestě k demokracii zvolit. Korejský tisk tedy stále hledá své místo

v soudobé korejské společnosti a má možnost buď se stát spíše ekonomickou silou, jak by si žádala politika, nebo bude klást větší důraz na činnost, která by odpovídala více jeho počátkům, tedy na službu veřejnosti.

Seznam použité literatury

Knížní publikace

BLAHOŽ, Josef, et al. *Srovnávací ústavní právo, 5. přepracované a doplněné vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-688-4.

CAMPBELL, W. Joseph. *Yellow Journalism: Puncturing the Myths, Defining the Legacies*. United States of America: Praeger Publishers, 2001. ISBN 0-275-96686-0.

ČCHŮ, Čun. *Hanguk sinmun sa. [Dějiny korejské žurnalistiky]*. Söul: Ilchogak, 1985.

ČŮNG, Čin-sök. *Hanguk sinmun jöksa. [Historie korejské žurnalistiky]* Seoul: CommunicationBooks, 2013. ISBN 978-89-6680-184-8.

DE LANGE, William. *A History of Japanese Journalism: Japan's Press Club as the Last Obstacle to a Mature Press*. Richmond: Psychology Press, 1998. ISBN 1-87341068-9.

ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2009. ISBN 978-80-7106-580-7.

GOLDSTEIN, Robert Justin (ed.). *Political Censorship*. United States of America: Taylor & Francis, 2001. ISBN 1-57958-320-2.

CHANG, Paul Y. *Protest Dialectics: State Repression and South Korea's Democracy Movement, 1970-1979*. Stanford: Stanford University Press, 2015. ISBN 978-0-8047-9430-5.

CHANG, Yunshik. From Ideology to Interest: Government and Press in South Korea, 1945-1979. In: SUH, Dae-Sook (ed.). *Korean Studies New Pacific Currents*. Honolulu: Center for Korean Studies – University of Hawaii, 1994. ISBN 0-8248-1598-X str. 249-262

JONES, Derek (ed.). *Censorship: A World Encyclopedia*. New York: Routledge, 2015. ISBN 978-1-57958-135-0.

KIM, Byung-kook a Ezra F., VOGEL et al. (eds.). *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*. United States of America: Harvard University Press, 2011. ISBN 978-0-674-0582-0.

KIM, Choong Soon . *A Korean Nationalist Entrepreneur: A Life History of Kim Songsu, 1891–1955*. United States of America: State University of New York, 1998. ISBN 0-7914-3721-3.

KIM, Sae-Eun. Journalism History: Korea. In: VALDIVIA, Angharad (ed.). *The international encyclopedia of media studies : media history and the foundations of media studies*. Malden: Wiley-Blackwell, 2013, s. 1-17. 6. ISBN 978-1-4443-6150-6.

KWAK, Ki-Sung. *Media and Democratic Transition in South Korea*. Abingdon: Routledge, 2012. ISBN 978-0-415-55714-6.

KWON, Seung-Ho a Michael O'DONNELL. *The Chaebol and Labour in Korea: The Development of Management Strategy in Hyundai*. London: Routledge, 2001. ISBN 0-415-22169-2.

LEE, Bae-Yong. *Women in Korean History*. Seoul: Ewha Womans University Press, 2008. ISBN 978-89-7300-772-1.

LEE, Byeong-cheon (ed.). *Developmental Dictatorship and the Park Chung-hee Era: The Shaping of Modernity in the Republic of Korea*. United States of America: Homa & Sekey Books, 2006. ISBN 1-931907-35-8.

MUSIL, Josef. *Úvod do sociální a masové komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. ISBN 978-80-86723-44-0.

MYERS, Ramon Hawley a Mark R., PEATTIE et al. (eds.). *The Japanese Colonial Empire, 1895-1945*. United States of America: Princeton University Press, 1983. ISBN 0-691-05398-7.

PUCEK, Vladimír a Marta, BUŠKOVÁ (překl.). *Jazyková politika v Koreji*. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Nakladatelství Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0066-8.

PUCEK, Vladimír a Vladimír, GLOMB. *Klasická korejština*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7308-461-5.

ROBINSON, Michael E. a Gi-Wook SHIN. *Colonial Modernity in Korea*. 1999. ISBN 0-674-14255-1

ROBINSON, Michael. Mass Media and Popular Culture in 1930s Korea: Cultural Control, Identity, and Colonial Hegemony. In: SUH, Dae-Sook (ed.). *Korean Studies New Pacific*

Currents. Honolulu: Center for Korean Studies – University of Hawaii, 1994. ISBN 0-8248-1598-X str. 59-82

RUB-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8.

SIEBERT, Fred S., et al. *Four Theories of the Press: The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility, and Soviet Communist Concepts of what the Press Should be and Do*. United States of America: University of Illinois Press, 1963. ISBN 0-252-72421-6.

SON, Chu-Whan. *Journalism and Unionization: A Comparative Study of the Korean and Foreign Press*. Seoul: NANAM Publishing House, 1994. ISBN 89-300-6019-6.

The Saemaul Undong Movement in the Republic of Korea: Sharing Knowledge on Community-Driven Development. Philippines: Asian Development Bank, 2012. ISBN 978-92-9092-703-7.

URRAN, James a Myung-Jin, PARK, et al. (eds.) *De-Westernizing Media Studies*. New York: Routledge, 2005. ISBN 0-415-19395-8.

WHANG, In-Joung. *Management of Rural Change in Korea: The Saemaul Undong*. Seoul: Seoul National University Press, 1981.

YANG, Seung-Mock. Democratization and Media Reform: The Case of South Korea. In: SCHAFFERER, Christian (ed.). *Understanding Modern East Asian Politics*. New York: Nova Science Publisher, 2005, s. 19-35. ISBN 1-59454-505-7.

Odborné články a studie

A Study on the Censors in Korea under Japanese Rule. National Communication Association: *Student Paper*. 2007

ČCHÄ, Jöng-tchäk. *1970 njöndä sämaülundonge kwanhan sinmun sasöl punsök: pchüretim punsök pangböbüil čungsimüro* (Analysis of Newspaper Editorials on the Saemaul Undong in the 1970s: Focusing on the Frame Analysis). 2010. Univerzita Jöngnam. Katedra regionálního rozvoje. Vedoucí práce Čö Ö-čchul.

HAGGARD, Stephan a Jong-sung YOU. Freedom of Expression in South Korea. *Journal of Contemporary Asia*. 2013.

CHOI, Young-Chool, et al. *Sinmunsasöre natchanan (Sämaülundong) čöngčchägüi netchüwökchü tcheksütchü punsök* (Analysing Key Policy Concepts Underlying Saemaul Undong Policy Within Newspaper Editorials: Application of Network Text Analysis Method). *Hanguk pigjo čöngbu hakpo (Korean Comparative Government Review)*. 2011, 15(3). Dostupné z: <http://www.earticle.net/article.aspx?sn=168029>

I, Sang-čchöl. *Kwak Pok-sanüi sinmunhak iron*. 2009.

JIN, Seongbak. The Donga Ilbo Advertising Coercion and Forced Layoff case. *Yonsei Journal of International Studies*. 2013, 5(2).

JIN, Seongbak. *The Donga Ilbo Advertising Coercion and Forced Layoff Case*. Yonsei University Press. *Yonsei Journal of International Studies*. 2013. 5(2)

KALB, Bernard. KOREA CHARGES ABUSES IN PRESS; Junta Bans 834 Periodicals and News Agencies. *The New York Times*. 1961, (May 29).

KAŠPAROVÁ, Blanka. *Představa moderní Koreje v díle Šö Čä-pchila*. Praha, 2012. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Miriam Löwensteinová.

KIM, C. I. Eugene. Significance of the 1963 Korean Elections. *Asian Survey*. 1964. 4(3). Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/3023564>

KIM, Haeng-seob. *1974njön Tong-a ilbo jidžadürüi öllon čaju tchudzäng (Dong-a Ilbo Reporters' Struggle for Freedom of Speech in 1974)*. 2010. Univerzita Sönggjungwan.

KIM, Hakjoon. The Influence of the Americal Constitution on South Korean Constitutional Development since 1948. *Asian Perspective*. 1992, 16(2). Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/42703994>

KIM, Young-Hee. *The Appearance and Characteristics of Early Education in Journalism and Communication Studies in Korea*. *Korean Social Sciences Review*. 2013, 3(2)

KRAFT, Diane. South Korea's National Security Law: A Tool of Oppression in an Insecure World. *Wisconsin International Law Journal*. 2006, 24(2).

LEE, Min Ju. *Journalism and Communication Studies in Korea for the First Ten Years After Liberation, 1945-1954*. International Communication Association. 2010

LEE, Young-gwan. South Korean Economic Miracle and Its Reflections in Los Angeles Times and New York Times, 1975-1979. *Asian Social Science*. 2012, 8(7).

MATSUNAGA, Tomoko. The role of English media in modern Japan: Through the history of English-language newspapers issued by Zumoto Motosada. *Lifelong Education and Libraries*. 2010, (10).

ODA, Shigeru. The Normalization of Relations between Japan and the Republic of Korea. *The American Journal of International Law*. 1967, 61(1). Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/2196830>

SA, Eun Suk. *Development of Press Freedom in South Korea since Japanese Colonial Rule*. Asian Culture and History. 2009. 1(2).

SA, Eun Suk. Factors Influencing Freedom of the Press in South Korea: A Survey of Print Journalists' Opinions. *Asian Social Science*. 2009, 5(3).

SA, Eun-Suk. Distorted Democracy and Freedom of the Press under Capitalism. *International Journal of Humanities and Social Science*. 2013, 3(11).

SHIN, Gi-Wook, et al. *South Korea's Democracy Movement (1970-1993): Stanford Korea Democracy Project Report*. United States of America, 2007. Stanford University.

Special to The New York Times. OPPOSITION PAPER CLOSED IN KOREA; News Falsification Charged -- Shutdown Protested by U. S. Embassy. *The New York Times*. 1959, (May 2).

Special to The New York Times. Press in Korea Fears New Curb; Seoul Regime Sets Policy to Discipline Papers. *The New York Times*. 1962, (July 8).

SUH, Chung-Woo. *A Comparative Study of the Korean Press Ethics Commission and the British Press Council*. Journal of East and West Studies. 1982, XI(2).

SUH, Chung-Woo. *The Press and Politics in Korea: A Historical Interaction*. Journal of East and West Studies. 1979. 8

ŠÁCH, Michal. *Ústavní vývoj v Korejské republice po roce 1945*. Praha, 2007. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Vedoucí práce Radim Seltenreich.

WATSON, Laura. Labor Relations and the Law in South Korea. *Pacific Rim Law & Policy Association*. 1998, 7(1).

YOOM, Kyu Ho a Michael B. SALWEN. A Free Press in South Korea: Temporary Phenomenon or Permanent Fixture? *Asian Survey*. 1990, 30(3).

YOOM, Kyu Ho. Judicial Interpretation of Press Freedom in South Korea. *Boston College Third World Law Journal*. 1987, 17(2).

YOOM, Kyu Ho. Libel Law and the Press in South Korea: An Update. *Occasional Papers/Reprint Series in Contemporary Asian Studies*. 1992, (3).

YOON, Hee Sang. *The Korean Press in Japan after World War II and its Censorship by Occupation Authorities*. Maryland, 2004. Disertační práce. University of Maryland.

YOUM, Kyu H. Libel Law and the Press: U.S. and South Korea Compared. *Pacific Basin Law Journal*. 1995, 13(2).

YOUM, Kyu Ho. *Japanese Press Policy in Colonial Korea*. *Journal of Asian History*. 1992, 26(12).

YOUM, Kyu Ho. *Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea*. *Asian Survey*. 1986, 26(8).

Internetové zdroje

[신문스크랩][동아일보 백지광고사태 격려 광고]. Open Archives [online]. 2014 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://archives.kdemo.or.kr/View?pRegNo=00430176>

Boston University. Appenzeller, Henry G. (1858-1902) [online]. 1994 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.bu.edu/missiology/missionary-biography/a-c/appenzeller-henry-g-1858-1902/>

Democratization Movement in Korea. Korea Democracy Foundation Newsletter [online]. 2006 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

http://www.kdemocracy.or.kr/mail/newsletter/mail_article_200610_01.html

Department History. Web archive: University of Guelph [online]. 2009 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

<http://web.archive.org/web/20090925181747/http://www.ovc.uoguelph.ca/path/schofield/>

DongA Ilbo and the government are told to apologize for past civil rights violations. The hankyoreh [online]. 2008 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/318967.html

Donga [online]. 2015 [cit. 2015-08-21]. Dostupné z: <http://www.donga.com>

History. Journalists Association of Korea [online]. 2004 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

http://www.journalist.or.kr/home/company.html?p_num=7

Chosun [online]. 2011 [cit. 2015-08-21]. Dostupné z: <http://www.chosun.com>

Korea Press Ethics Commission [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

<http://www.ikpec.or.kr/>

Mediagaon [online]. 2010 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

<http://www.mediagaon.or.kr/jsp/sch/mnews/gonews/SearchGoDirMain.jsp?code=HSJ>

Naver [online]. 2015 [cit. 2015-08-21]. Dostupné z: <http://terms.naver.com>

Park got dictatorial powers with Yushin Constitution in 1972. The Korea Times [online]. 2010 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/10/116_75537.html

Presskorea: Korean Association of Newspapers [online]. 2003 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

<http://www.presskorea.or.kr/>

South Korea Code: The Code of Press Ethics. Reynolds Journalism Institute [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://rjionline.org/MAS-Codes-South-Korea-Press>

South Korea. Freedomhouse [online]. 2013 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:

<https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2013/south-korea#.VdYnIOI9EnJ>

South Korea: Arrests of journalists threaten press freedom. Amnesty International UK: Press releases [online]. 2014 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.amnesty.org.uk/press-releases/south-korea-arrests-journalists-threaten-press-freedom>

The EFA 2000 Assessment: Country Reports Republic of Korea. Unesco [online]. 2000 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: http://www.unesco.org/education/wef/countryreports/korea/rappport_2_1.html

The Japan Times: Chongryon [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/tag/chongryon/>

THE KOREA TIMES. UK journalist Bethell established newspapers in 1904 [online]. 2010 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/05/117_65191.html

The Korean Economy - the Miracle on the Hangang River. Korea.net [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.korea.net/AboutKorea/Economy/The-Miracle-on-The-Hangang>

The Meiji Restoration and Modernization. *Asia for Education* [online]. 2013 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: http://afe.easia.columbia.edu/special/japan_1750_meiji.htm

The National Security Law: Curtailing Freedom of Expression and Association in the Name of Security in the Republic of Korea. Amnesty USA [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.amnestyusa.org/research/reports/the-national-security-law-curtailling-freedom-of-expression-and-association-in-the-name-of-security-i>

ZARIFI, Sam. Should the National Security Law be abolished? *The Korean Herald* [online]. 2012 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20120102000887>

대한제국 최초의 신문지조례 제정과 그 내용. The Press Arbitration Commission [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: http://www.pac.or.kr/webzine/21_winter/contents/sub_7_01.html

박영효. Encyclopedia of Korean Culture [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:
http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0020961
http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0020961

반공법제정. *National Archives of Korea* [online]. 2006 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:
<http://www.archives.go.kr/next/search/listSubjectDescription.do?id=003333>

언론자유선언문. Open Archives [online]. 2014 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:
<http://archives.kdemo.or.kr/View?pRegNo=00879998>

이상재. Encyclopedia of Korean Culture [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:
http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0044608

자유언론실천선언. Open Archives [online]. 2014 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z:
<http://archives.kdemo.or.kr/View?pRegNo=00879861>

Legislativní dokumenty

Česká republika. Listina základních práv a svobod. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2010, roč. 1993, usnesení předsednictva České národní rady č. 2, s. 16-23.

Kukka poan pŏp. [Zákon o národní bezpečnost]. Law.go.kr [online]. 2015 [cit. 2015-08-20].
Dostupné z: <http://www.law.go.kr/법령/국가보안법>

Ŏllon julli üwŏnhö pŏp. [Zákon o etické komisi pro tisk]. Law.go.kr [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=2757#0000>

Ŏllon kibon pŏp. [Základní zákon o tisku]. Law.go.kr [online]. 2015 [cit. 2015-08-20].
Dostupné z: <http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=4523#0000>

Tāhan minguk hŏnpŏp. [Ústava Korejské republiky]. Law.go.kr [online]. 2015 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.law.go.kr/main.html>